

TAIDKOUULU
ESTRADI

TAIDKOUULU ESTRADIN OPETUSSUUNNITELMA

1.8.2018

Hyväksytty:
Etelä-Karjalan Estradi ry:n hallitus 17.5.2018
Lappeenrannan kaupunki, lasten ja nuorten lautakunta 14.8.2018

Sisällysluettelo

1. Taidekoulu Estradi	3
1.1. Toiminta-ajatus.....	3
1.2. Taidekoulu Estradin arvot	3
1.3. Oppimiskäsitys.....	4
1.4. Toimintakulttuuri.....	4
1.5. Oppimisympäristöt	5
1.6. Monitaiteisuus.....	6
2. Opintojen rakenne ja laajuus	7
3. Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän yleiset tavoitteet.....	7
4. Oppilaaksi ottamisen periaatteet	8
5. Oppimäärän yksilöllistäminen	8
6. Arvioinnin yleiset periaatteet	8
7. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot.....	9
7.1. Lukuvuositolistus	9
7.2. Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopintojen todistus	10
7.3. Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistus.....	11
7.4. Osallistumistolistus.....	11
8. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo.....	12
9. Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa	12
9.1. Taidekoulu Estradin ja kodin välinen yhteistyö.....	12
9.2. Yhteistyöverkostot.....	13
10. Taidekoulu Estradin toiminnan arviointi ja kehittäminen	13
11. Bändilinja	14
11.1. Bändilinjan opintojen rakenne ja työtavat.....	14
11.2. Bändilinjan opintojen keskeiset tavoitteet, sisällöt ja arviointi.....	16
11.3. Bändilinjan instrumenttiopintojen opintokokonaisuudet	20
11.4. Bändilinjan valinnaisopintojen opintokokonaisuudet.....	29
11.5. Laajan oppimäärän lopputyö	32
11.6. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen.....	34
12. Sirkuslinja	34
12.1. Sirkusopintojen rakenne ja työtavat	35
12.2. Varhaisiän sirkuskasvatus – vauva- ja taaperosirkus, perhesirkus ja tempusirkus	39
12.3. Sirkustaiteen perusopinnot.....	41
12.4. Sirkustaiteen syventävät opinnot	47

12.5. Aikuisten opetus	52
12.6. Esiintyminen	53
12.7. Valinnaisaineet ja lisäopinnot	56
12.8. Projektiopinnot	57
12.9. Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän lopputyö.....	57
12.10. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen	58
13. Teatterilinja	59
13.1. Teatteriopinnojen rakenne ja työtavat	60
13.2. Varhaisiän teatterikasvatus	62
13.3. Teatteritaiteen perusopinnot.....	62
13.4. Teatteritaiteen syventävät opinnot	66
13.5. Laajan oppimäärän lopputyö	73
13.6. Oppimisen arviointi	73
13.7. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen.....	75

1. Taidekoulu Estradi

Taidekoulu Estradi on monitaiteinen oppilaitos, jossa kolme eri esittävän taiteen taiteenlajia - rytmimusiikki, sirkustaide ja teatteritaide - toimivat saman koulun sisällä tiiviisti yhdessä ja rinnakkain.

Kolme erillistä taidekoulua, Lappeenrannan Bändikoulu, Sirkus Tuikku ja Lappeenrannan Nuorisoteatteri yhdistivät voimansa ESR-rahoituksen voimin vuosina 2002–2004. Taidekoulu Estradi aloitti toimintansa virallisesti 1.1.2005 Etelä-Karjalan Estradi ry:n hallinnoimana.

Sirkus Tuikku aloitti taiteen perusopetuksen vuonna 2001, Lappeenrannan Nuorisoteatteri ja Lappeenrannan Bändikoulu syksyllä 2004. Taidekoulu Estradi haki Opetusministeriön virallista opetuksen järjestämislupaa sirkus- ja teatteritaiteeseen. Musiikki taiteenlajina oli jäädytetty vuoden 2007 hakumahdollisuudesta valta-asemansa (80 %) vuoksi taiteen perusopetuksen kentällä. Järjestämislupa myönnettiin ja Taidekoulu Estradi aloitti valtiosuutusta saavana oppilaitoksena 1.1.2008.

1.1. Toiminta-ajatus

Taidekoulu Estradi tarjoaa laaja-alaista taiteen perusopetusta eri ikäryhmille sirkustaiteessa, teatteritaiteessa ja rytmimusiikissa. Tarjoamme oppilaillemme mahdollisuuden opiskella taidetta pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti. Oppilaitoksen ylläpitäjänä toimii Etelä-Karjalan Estradi ry.

Opiskelu Taidekoulu Estradissa tarjoaa väylän elinikäiseen oppimiseen ja harrastamiseen, mutta antaa samalla myös valmiudet hakeutua kunkin taiteenalan ammatilliseen tai korkea-asteen koulutukseen.

Taiteen perusopetuksen lisäksi Taidekoulu Estradi tarjoaa sirkuksen, teatterin ja rytmimusiikin soveltavan ja sosiaalisen taiteen ryhmiä sekä työpajoja ja kerhotoimintaa kouluille ja päiväkodeille. Kaikilla taiteenaloilla tarjotaan myös aikuisten opetusta.

Keskeinen osa Taidekoulu Estradin esittävien taiteiden opetusta on eri taiteenalojen omat sekä monitaiteiset konsertit, näytökset, esitykset ja tapahtumat, joita toteutamme vuosittain.

Taidekoulu Estradi on elävä ja orgaaninen taideoppilaitos ja kulttuurivaikuttaja, joka toimii koko maakunnan alueella. Olemme uutta luova, elämäniloinen ja energinen yhteisö, joka toimii eettisten periaatteiden mukaisesti.

1.2. Taidekoulu Estradin arvot

Taidekoulu Estradin toiminnan arvoperusta rakentuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden kunnioitukselle.

YKSILÖLLISYYS JA YHTEISÖLLISYYS

Jokainen ihminen on ainutlaatuinen ja arvokas yksilönä ja yhteisön jäsenenä. Taidekoulu Estradin myötäelämisen ilmapiirissä iloitaan omasta ja toisten tekemisestä sekä onnistumisista.

YHDESSÄ KASVAMINEN

Taidekoulu Estradilla opitaan pohtimaan ja ajattelemaan uusilla tavoilla ja saadaan rohkeutta kokeilla omia ideoita. Kehitämme ryhmätyöskentelyn ja toiseen luottamisen taitoja niin, että uskalamme kokeilla, onnistua ja epäonnistua.

TAIDE

Taiteen tekemisen kautta syntyy henkilökohtainen taidesuhde sekä kyky ja rohkeus käyttää omia taitojaan. Muista taiteenlajeista oppiminen ja niiden ymmärtäminen kehittyy Taidekoulu Estradin monitaiteisessa ympäristössä.

1.3. Oppimiskäsitys

Taidekoulu Estradin opetussuunnitelma perustuu oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Oppilas oppii asettamaan tavoitteita ja toimimaan tavoitteiden suuntaisesti sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Kokemukset ja vuorovaikutus ympäristön kanssa samoin kuin eri aistien käyttö ja kehollisuus ovat oppimisen kannalta olennaisia.

Taiteen oppiminen on kokonaisvaltainen ja vuorovaikutteinen prosessi, joka kehittää oppilaan tietoja ja taitoja monipuolisesti. Se on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista. Oppiminen on yksilöllistä ja yhteisöllistä tietojen ja taitojen rakentamista, joka vahvistaa oppilaan kulttuurista osallisuutta ja edistää hänen hyvinvointiaan.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään kokemuksiaan, tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oman oppimisensa kehittämiseen. Harjoittelu ja harjoittelemaan oppiminen ovat merkityksellisiä taitojen kehittymisen kannalta. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ja kannustava ohjaus ja palaute vahvistavat oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Monipuolisen, myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta.

1.4. Toimintakulttuuri

Taidekoulu Estradin toimintakulttuuri tukee ja edistää oppimista. Aito kohtaaminen sekä välitön, kunnioittava, avoin ja rakentava vuorovaikutus luovat ja edistävät hyvinvointia.

Taidekoulu Estradin toimintakulttuuriin kuuluu vahvasti osallisuus ja yhdessä toimiminen. Kaikki otetaan mukaan yhteiseen tekemiseen ja jokaisen osallistuminen on merkityksellistä. Esityksiin, konsertteihin ja näytöksiin otetaan kaikki halukkaat oppilaat mukaan riippumatta siitä, missä vaiheessa heidän taidollinen ja taiteellinen kehityksensä on. Toimintakulttuurimme ja ilmapiirimme on kannustava ja hyväksymme myös oppimisen epäonnistumisten kautta.

Pyrimme lisäämään oppilaiden osallisuutta oppilastoimikunnan kautta. Oppilastoimikuntaan osallistuu 2-4 eri-ikäistä oppilasta jokaiselta opetuslinjalta. Toimikunnan kautta oppilaat voivat tuoda esille omia ideoita ja ajatuksiaan sekä kehittämisehdotuksiaan.

Kestävä elämäntapa, kulttuurinen monimuotoisuus ja kielitietoisuus huomioidaan arjen valinnoissa. Kierrätämme ja teemme ekologisia, luontoa säästäviä valintoja kaikessa missä vain voimme. Kulttuurinen moninaisuus on rikkaus ja huomioimme eri kulttuurien erityispiirteet niin työyhteisössä kuin opetuksessakin.

Taidekoulu Estradin toimintakulttuuri ohjaa myös taiteenalaan liittyvien oikeudellisesti suojeltujen etujen, kuten sananvapauden, yksityisyyden suojan ja tekijänoikeuksien tuntemiseen ja kunnioittamiseen.

Toimintakulttuurin kehittäminen on jatkuvaa pedagogiikan ja taiteenalan osaamisen kehittämistä. Olennaista kehittämisessä on johtaminen sekä opetuksen arkikäytänteiden organisointi ja suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi. Toiminta on läpinäkyvää ja vuorovaikutus on avointa ja rakentavaa sekä oppilaitoksen sisäisessä että huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävässä yhteistyössä.

Taidekoulu Estradi kehittää jatkuvasti uusia toimintatapoja oppilaitoksen arjen sujuvoittamiseksi. Koko henkilökunnan yhteisissä lukuvuoden aloitus- ja päätöspäivissä sekä viikkopalaverissa suunnitellaan ja organisoidaan oppilaitoksen arkisia toimintoja. Lukuvuosisuunnittelua tehdään sekä opetuslinjoittain että kaikki opetuslinjat yhdessä. Lukuvuoden aikana järjestetään 2-3 opettajien pedagogista päivää, joissa käydään pedagogista keskustelua ja kehitetään uusia toimintatapoja ja menetelmiä opetukseen.

Kehitämme niin oppilaitoksen sisäistä kuin ulkoista tiedotusta ja viestintää siten, että se palvelee yhä paremmin sekä opetusta että oppilaita ja heidän huoltajiaan. Pyrimme lisäämään läpinäkyvyyttä viestimällä oppilaitoksen arjesta mm. sosiaalisen median päivitysten, avoimien ovien tapahtumien sekä oppilaiden ylläpitämien blogikirjoitusten kautta.

1.5. Oppimisympäristöt

Oppiminen Taidekoulu Estradilla tapahtuu monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä hyödynnäen. Oppimisympäristöjä ovat kaikki ne tilat ja paikat sekä yhteisöt ja käytänteet, joissa taiteenalan opiskelu ja oppiminen tapahtuu. Monipuolisten oppimisympäristöjen tarkoituksena on tukea oppilaan kasvua ja innostaa heidät oppimiseen.

Taidekoulu Estradilla huolehditaan siitä, että oppimisympäristöt ovat fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallisia.

Taidekoulu Estradin toimitilat ovat kunkin taiteenlajin opetuksen näkökulmasta tarkoituksenmukaiset. Opetusvälineet ja materiaalit ovat asianmukaisia ja kunnossa ja niitä uudistetaan resursien puitteissa.

Oppiminen tapahtuu erilaisissa ja erikokoisissa ryhmissä. Opetusryhmät ovat ilmapiiriltään avoimia ja positiivisia ja ne kannustavat ja innostavat oppilaita kehittämään osaamistaan. Jokainen oppilas hyväksytään omana ainutlaatuisena itsenään osaksi Taidekoulu Estradin yhteisöä. Epäasiallista käytöstä, häirintää tai syrjimistä ei hyväksytä missään muodossa ja siihen puututaan välittömästi.

Taidekoulu Estradi hyödyntää monitaiteisuutta ja taiteiden välisyyttä oppimisympäristöissä. Opetuslinjojen yhteistyöproduktiot ja yhteiset opintokokonaisuudet monipuolistavat oppimisympäristöjä ja antavat oppilaille hyvät edellytykset taiteidenvälisen osaamisen kehittämiseen.

Esittävän taiteen oppilaitoksena Taidekoulu Estradin keskeinen oppimisympäristö on erilaiset esitykset, konsertit ja näytökset, joita toteutetaan osana taideopintoja. Turvallinen esiintymistilanne tarjoaa onnistumisen ja osaamisen kokemuksia ja innostaa ja rohkaisee opinnoissa eteenpäin.

Tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan aina silloin, kun se tukee taiteenlajin oppimista.

Oppimisympäristöjen kehittämisen tavoitteena on, että oppimisympäristöt muodostavat pedagogisesti monipuolisen ja joustavan kokonaisuuden. Kehittämisessä otetaan huomioon oppilaiden tarpeet, taidot ja kiinnostuksen kohteet sekä oppilaitoksen ulkopuolella tapahtuva osaamisen karttuminen.

1.6. Monitaiteisuus

Taidekoulu Estradin erikoisuutena ja vahvuutena on kolmen eri esittävän taiteen taiteenlajin toimiminen saman koulun sisällä tiiviisti yhdessä ja rinnakkain.

Vuosittain toteutettavat sirkusta, teatteri ja musiikkia yhdistävät esitykset ja produktiot ovat Taidekoulu Estradille luonteva tapa toteuttaa monitaiteisuutta. Osallistuminen sekä oman taiteenlajin että monitaiteisiin produktioihin kerryttää oppilaan projektiopintoja.

Taidekoulu Estradi tarjoaa oppilaille kerran vuodessa lyhytkestoisia erikoiskursseja, joilla he pääsevät maistelemaan muun kuin oman taidelajinsa tekemistä ja samalla vahvistamaan omaa luovuuttaan ja itseilmaisuaan. Monitaideopinnot – maistiaisluovuuden ja itseilmaisun tueksi -opintokokonaisuuden sisällä tarjottavia monitaidetunteja voivat olla esimerkiksi rytmit & rummutus, äänenkäyttö lavalla, maskeeraus ja meikkaus, näyttämöakrobatia, liikeimprovisaatio, improvisaatio, esiintyminen, valo- ja äänitekniikka, nukketeatteri, lyhytelokuva. Monitaideopintojen sisältö vaihtelee vuosittain tarpeen ja toiveiden mukaan.

2. Opintojen rakenne ja laajuus

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän laskennallinen laajuus on 1300 tuntia. Laskennallisen laajuuden tunti on 45 minuuttia. Opetusta järjestettäessä pyritään joustavuuteen niin, että taiteenala, oppilaan ikä, aiemmin hankitus taidot ja tiedot sekä käytettävät opetusmenetelmät otetaan huomioon.

Perusopintojen laskennallinen laajuus on 800 tuntia. Perusopintojen tarkoituksena on kunkin taiteenalan keskeisten taitojen tavoitteellinen harjoittelu ja pitkäjänteinen kehittäminen.

Syventävien opintojen laskennallinen laajuus 500 tuntia. Syventävien opintojen tarkoituksena on opintomahdollisuuksien laajentaminen tai painottaminen. Syventäviin opintoihin sisältyy loppu työ.

Taidekoulu Estradin järjestämän perusopetusta edeltävän varhaisiän taidekasvatuksen laajuus vaihtelee 34 tunnista 45 tuntiin lukuvuodessa riippuen taiteenalasta.

Opintokokonaisuudet ja niiden laskennalliset laajuudet on määritetty taiteenaloittain luvuissa 11, 12 ja 13.

3. Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän yleiset tavoitteet

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän tavoitteena on luoda edellytyksiä elinikäiselle taiteen harjoittamiselle ja aktiiviselle kulttuuriselle osaamiselle. Opinnot tarjoavat mahdollisuuksia osaamisen monipuoliseen ja päämäärätietoiseen kehittämiseen sekä taiteesta nauttimiseen. Oppilaita innostetaan käyttämään taidetta myös yhteistyön, vaikuttamisen ja osallistumisen välineenä.

Taiteen perusopetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaiden oppimisen iloa, opiskelumotivaatiota ja luovaa ajattelua huomioimalla heidän vahvuutensa, potentiaalinsa ja kiinnostuksen kohteensa. Oppilaita rohkaistaan asettamaan omia oppimistavoitteita ja tekemään opintoihin liittyviä valintoja niiden pohjalta. Taiteenalan opintojen edetessä oppilasta ohjataan ottamaan yhä enemmän vastuuta omasta oppimisestaan.

Opinnot tarjoavat oppilaalle mahdollisuuden kehittää hänelle merkityksellisiä taiteenalan ilmaisutapoja. Oppilaita kannustetaan tarkastelemaan, tulkitsemaan ja arvottamaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin.

Opinnoissa kehittyvä monilukutaito tukee oppilaiden kriittistä ajattelua ja oppimisen taitoja. Oppilaita ohjataan tarkastelemaan taiteen alaa historiallisena, yhteiskunnallisena ja ajankohtaisena ilmiönä sekä rakentamaan toiminnassaan yhteyksiä taiteiden ja tieteiden välille.

Opintojen taiteenaloittaiset tavoitteet on määritetty luvuissa 11, 12 ja 13.

4. Oppilaaksi ottamisen periaatteet

Oppilaat otetaan kaikille opetuslinjoille ilmoittautumisjärjestyksessä. Teatteri- ja sirkuslinjalla oppilaat ohjautuvat opetusryhmiin ikä- ja taitotason mukaan. Bändilinjalla järjestetään ennen opintojen alkua tasotesti, missä määritetään oppilaan osaamisen ja taitotason mukainen opetusryhmä. Kaikilla opetuslinjoilla on mahdollisuus aloittaa harrastaminen minkä ikäisenä vain.

5. Oppimäärän yksilöllistäminen

Taiteen perusopetuksen laaja oppimäärä voidaan tarvittaessa yksilöllistää vastaamaan oppilaan opiskelu- ja oppimisedellytyksiä. Yksilöllistämisen lähtökohdista on se, että oppilas voi kehittää taitojaan omista lähtökohdistaan. Yksilöllistäminen voi tarkoittaa tavoitteiden, sisältöjen, opiskeluajan, opetuksen toteuttamistavan tai arvioinnin yksilöllistämistä.

Oppimäärää yksilöllistettäessä oppilaalle laaditaan henkilökohtainen oppimissuunnitelma yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Henkilökohtainen oppimissuunnitelma kirjataan oppilashallintajärjestelmään.

6. Arvioinnin yleiset periaatteet

Taiteen perusopetuksen arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilaan oppimista, tukea hänen edistymistään opinnoissa ja kehittää hänen edellytyksiään itsearviointiin. Arviointi on oppimiseen kannustavaa, oikeudenmukaista ja eettisesti kestävää. Oppilaan työskentelyä arvioidaan monipuolisesti hyödyntäen myös vertais- ja itsearviointia.

Arviointi opintojen aikana perustuu perusopintojen ja syventävien opintojen opintokokonaisuuksien tavoitteisiin. Arviointi ei kohdistu opiskelijoiden arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Sirkus- ja teatteritaiteen sekä musiikin taiteenalakohtaiset tavoitteet ja arvioinnin kohteet on kuvattu tarkemmin taiteenalakohtaisesti luvuissa 11, 12 ja 13.

Oppilaan oppimista ohjataan ja arvioidaan monipuolisesti oppimisen eri vaiheissa. Jatkuvalle palautteella ohjataan oppilasta omien tavoitteiden suuntaiseen opiskeluun sekä oman oppimisprosessin ymmärtämiseen. Palaute on vuorovaikutteista ja edistää oppilaan osallisuutta.

Oppilaita ohjataan oman oppimisen pohdintaan itsearviointi- ja vertaisarviointitaitoja kehittämällä. Oppilaita rohkaistaan havainnoimaan omaa ja yhteistä työskentelyä sekä antamaan rakentavaa palautetta.

Taidekoulu Estradin perusopintojen oppilaat käyttävät oppimispäiväkirjaa itsearvioinnin välineenä. Oppimispäiväkirjaan kirjattujen opintokokonaisuuden tavoitteiden rinnalle oppilas laatii omat henkilökohtaiset tavoitteensa. Oppilas arvioi säännöllisesti tavoitteiden toteutumista. Syventävissä opinnoissa oppimispäiväkirja laajennetaan portfolioiksi. Henkilökohtaisten tavoitteiden ja itsearvioinnin lisäksi oppilas tallentaa portfolioon opintojensa etenemisen kannalta merkityksellisiä asioita.

Ryhmäopetuksessa vertaisoppimista ja -arviointia käytetään keskeisenä työtapana. Taidekoulu Estradin opetuksessa hyödynnetään vahvasti mentorointia. Mentoroinnin avulla voidaan luontevasti siirtää pidemmällä opinnoissaan olevien oppilaiden hiljaista tietoa ja hyvää tekemisen asennetta nuoremmille oppilaille. Eri-ikäiset oppilaat oppivat yhdessä tasavertaisina jokaisen näkemystä arvostaen. Vertaisoppimisen ja mentoroinnin käyttäminen työtapoina mahdollistaa oppilaiden jatkuvan, arkisen vertaispalautteen antamisen luontevalla tavalla.

Oppilasta perehdytetään taiteenalan arvioinnin periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen kerrotaan oppilaan vuoden aikana suorittamista opintokokonaisuuksista lukuvuoden alussa pidettävässä infotilaisuudessa tai kirjeessä.

Laajan oppimäärän perusopintojen päättyessä oppilas saa todistuksen suoritetuista perusopinnoista. Siinä annetaan sanallinen arvio oppilaan edistymisestä ja kehittymisestä perusopintojen aikana. Sanallisessa arvioinnissa painotetaan oppilaan oppimisen vahvuuksia suhteessa perusopintoihin.

Koko laajan oppimäärän arvioinnin lähtökohtana ovat oppilaan suorittamat syventävät opinnot. Oppilaalle annetaan mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti syventävien opintojen aikana. Arviointi kertoo, miten oppilas on saavuttanut syventävien opintojen tavoitteet ja se perustuu taiteenalakohtaisiin laajan oppimäärän arvioinnin kriteereihin. Lopputyö arvioidaan osana syventäviä opintoja. Sirkus- ja teatteritaiteen sekä musiikin syventävien opintojen taiteenalakohtaiset tavoitteet ja arvioinnin kohteet on kuvattu tarkemmin taiteenalakohtaisesti luvuissa 11, 12 ja 13.

Päättötodistukseen merkitään sanallinen arvio oppilaan suorittamasta laajasta oppimäärästä. Sanallinen arvio kuvaa oppilaan edistymistä ja hänen saavuttamaansa osaamista suhteessa syventävien opintojen taiteenalakohtaisiin tavoitteisiin. Sanallisessa arviossa painotetaan oppimisen ja osaamisen vahvuuksia. Lisäksi arvioinnissa huomioidaan myös lopputyö sekä oppilaan opintojen aikana osoittama aktiivisuus.

7. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

7.1. Lukuvuositodistus

Lukuvuositodistus annetaan oppilaalle lukuvuoden päättyessä. Lukuvuositodistus sisältää seuraavat tiedot

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- lukuvuosi
- lukuvuoden aikana suoritettujen opintokokonaisuuksien tai opintokokonaisuuden osan nimi ja laajuus
- opettajan allekirjoitus ja oppilaitoksen leima

- teatteri- ja sirkuslinjojen todistuksiin merkitään Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä Etelä-Karjalan Estradi ry on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman
- bändilinjan todistukseen merkitään päivämäärä, jolloin Lappeenrannan kaupunki on myöntänyt Etelä-Karjalan Estradi ry:lle taiteen perusopetuksen järjestämisluvan sekä päivämäärä, jolloin Lappeenrannan kaupunki on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman
- merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

7.2. Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopintojen todistus

Oppilaalle annetaan taiteenalan taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopintojen todistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut laajaan oppimäärään sisältyvät perusopinnot.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopintojen todistus sisältää seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat laajan oppimäärän perusopinnot – kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- sanallinen arvio oppilaan suorittamista taiteenalan laajan oppimäärän perusopinnoista
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- teatteri- ja sirkuslinjojen todistuksiin merkitään Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä Etelä-Karjalan Estradi ry on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman
- bändilinjan todistukseen merkitään päivämäärä, jolloin Lappeenrannan kaupunki on myöntänyt Etelä-Karjalan Estradi ry:lle taiteen perusopetuksen järjestämisluvan sekä päivämäärä, jolloin Lappeenrannan kaupunki on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman
- merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopintojen todistus voi sisältää liitteitä.

7.3. Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistus

Oppilaalle annetaan taiteenalan taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut laajaan oppimäärään sisältyvät perusopinnot ja syventävät opinnot, mukaan lukien taiteen perusopetuksen lopputyön.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistus sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat laajan oppimäärän perusopinnot – kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- oppilaan suorittamat laajan oppimäärän syventävät opinnot – kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus – syventäviin opintoihin sisältyvän laajan oppimäärän lopputyön aihe
- sanallinen arvio oppilaan suorittamasta taiteenalan laajasta oppimäärästä
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- teatteri- ja sirkuslinjojen todistukseen merkitään Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä Etelä-Karjalan Estradi ry on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman
- bändilinjan todistukseen merkitään päivämäärä, jolloin Lappeenrannan kaupunki on myöntänyt Etelä-Karjalan Estradi ry:lle taiteen perusopetuksen järjestämisluvan sekä päivämäärä, jolloin Lappeenrannan kaupunki on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman
- merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistus voi sisältää liitteitä.

7.4. Osallistumistodistus

Oppilaalle annetaan pyydettäessä osallistumistodistus suorittamistaan taiteenalan laajan oppimäärän opinnoista, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee niitä muusta syystä. Osallistumistodistus voi sisältää liitteitä.

8. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) velvoittaa koulutuksen järjestäjiä arvioimaan ja edistämään yhdenvertaisuutta omassa toiminnassaan. Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta sukupuolesta, iästä, alkuperästä, kansalaisuudesta, kielestä, uskonnosta, vakaumuksesta, mielipiteestä, poliittisesta toiminnasta, ammattiyhdistystoiminnasta, perhesuhteista, terveydentilasta, vammaisuudesta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai muusta henkilöön liittyvästä syystä.

Naisten ja miesten tasa-arvosta annetun lain 5 a §:n mukaan (609/1986, muutettu lailla 1329/2013) koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppilaitoskohtaisesti laaditaan tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstö ja oppilaiden kanssa. Suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteena on edistää niitä toimenpiteitä, joilla Taidekoulu Estradin toiminta pyritään järjestämään syrjinnän vaarassa olevien oppilaiden ja opettajien tarpeet huomioon ottaen tavalla.

Lain mukaan koulutuksen järjestäjällä on oltava suunnitelma yhdenvertaisuuden edistämistä koskevista toimenpiteistä. Taidekoulu Estradin yhdenvertaisuussuunnitelma on laadittu joulukuussa 2016 ja se päivitetään kolmen vuoden välein. Yhdenvertaisuuden toteutumista seurataan säännöllisesti. Vanhempien ja oppilaiden on mahdollisuus ottaa kantaa yhdenvertaisuuden toteutumiseen oppilaitosarvioinnin yhteydessä.

9. Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa

9.1. Taidekoulu Estradin ja kodin välinen yhteistyö

Taidekoulu Estradin ja kotien välinen vuorovaikutus on avointa ja rakentavaa. Yhteydenpito koteihin tapahtuu matalalla kynnyksellä.

Vanhemmat ovat avainasemassa lastensa taideopintojen tukijoina ja kannustajina. Kehitämme oppilaitoksen tiedotusta ja viestintää siten, että se palvelee yhä paremmin sekä opetusta että oppilaita ja heidän huoltajiaan. Opetuksesta ja opintokokonaisuuksien tavoitteista viestitään koteihin mm. tiedotteiden, vanhempainiltojen ja avoimien ovien muodossa. Taidekoulu Estradilla järjestettävät tapahtumat ja kohtaamiset lujittavat yhteistyötä huoltajien kanssa. Pyrimme lisäämään läpinäkyvyyttä viestimällä oppilaitoksen arjesta mm. sosiaalisen median päivitysten, avoimien ovien tapahtumien sekä oppilaiden ylläpitämien blogikirjoitusten kautta.

Taidekoulu Estradilla toimii Tuki-Rinkeli joka on vanhempien ja muiden Taidekoulu Estradin ystävien ylläpitämä tuki- ja kannatusjoukko. Sen tavoitteena on toimia Taidekoulu Estradin ja huoltajien yhteisenä foorumina ja tarjota mahdollisuus yhteisölliseen tekemiseen. Tuki-Rinkeli tukee Taidekoulu Estradia sekä toiminnallisesti että taloudellisesti mm. edistämällä ja kehittämällä esi-työ- ja tapahtumatoiminnan käytännön järjestelyjä ja varainhankintaa.

9.2. Yhteistyöverkostot

Taidekoulu Estradi tekee aktiivisesti yhteistyötä muiden Lappeenrannassa toimivien taiteen perusopetusta antavien oppilaitosten kanssa.

Taidekoulu Estradi toimii yhteistyössä Lappeenrannan kaupungin kanssa. Koulut ja päiväkodit, nuorten palvelut sekä Lappeenrannan tapahtumapalvelut – Lappeenranta Event ovat Taidekoulu Estradin tärkeitä yhteistyökumppaneita.

Taidekoulu Estradin yhteistyöverkostoon kuuluu myös kaupungissa toimivia erilaisia järjestöjä ja yrityksiä sekä Etelä-Karjalan Kesäyliopisto ja Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden EKSOTE. Aktiivista ja hedelmällistä yhteistyötä tehdään myös Lappeenrannan seudulla toimivien ammattitaitelijoiden ja vapaiden taiteilijaryhmien kanssa.

Taidekoulu Estradi on Esittävien taiteiden oppilaitosten liitto ETOL ry:n sekä Taiteen perusopetusliiton TPO ry:n jäsen. Taidekoulu Estradi on myös Suomen Nuorisosirkusliiton ja Suomen draama- ja teatteriopetuksen liiton Fidean jäsen. Taidekoulu Estradilta on edustajia myös liittojen hallituksissa.

Taidekoulu Estradi tekee myös kansainvälistä yhteistyötä. Yhteistyökanavat Euroopan suuntaan ovat toteutuneet EYCO:n (European Youth Circus Organization) kautta sekä erilaisten Suomen Nuorisosirkusliiton hallinnoimien hankkeiden kautta. Lisäksi Taidekoulu Estradi toimii lähettävänä ja vastaanottavana tahona kansainvälisen Eurooppalaisen vapaaehtoispalvelun (EVS) toteuttamisessa. Yhteistyötä Venäjän suuntaan on tehty mm. Pietarin lähellä sijaitsevan hatsinalaisen Sirkus Groteskin kanssa.

10. Taidekoulu Estradin toiminnan arviointi ja kehittäminen

Keräämme palautetta oppilailta, huoltajilta, henkilökunnalta ja sidosryhmiltä säännöllisesti. Kyselyjen tulokset sekä niistä esille nousevat kehittämistarpeet käsitellään henkilökunnan kanssa sekä Etelä-Karjalan Estradi ry:n hallituksessa.

Taidekoulu Estradilla toteutetaan vuosittain nimetön työyhteisökysely henkilökunnalle. Kyselyllä seurataan työhyvinvointia ja oppilaitoksen toimintakulttuuria sekä kartoitetaan henkilökunnan ajatuksia ja ideoita niiden parantamiseksi.

Oppilaille tarjotaan säännöllisesti mahdollisuus arvioida opetusta ja antaa palautetta oppilaitoksen toiminnasta. Arviointia toteutetaan sekä kyselylomakkeella että ryhmäkeskusteluina, jotka dokumentoidaan.

Pyrimme lisäämään oppilaiden osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia myös oppilastoimikunnan kautta. Oppilastoimikuntaan osallistuu 2-4 eri-ikäistä oppilasta jokaiselta opetuslinjalta. Toimikunnan kautta oppilaat voivat tuoda esille omia ideoita ja ajatuksiaan sekä kehittämisehdotuksiaan.

Oppilaitosarvioinnin välineenä käytetään sähköistä kyselyä. Kysely toteutetaan vuosittain kevätlukukauden alussa. Huoltajille lähetettävässä kyselyssä keskeisellä sijalla on opetuksen ja oppilaitoksen arviointi, mutta vuosittain arvioinnin painopiste voi vaihdella aina kulloisenkin tarpeen ja tilanteen mukaan.

Säännöllisten arviointikyselyiden lisäksi Taidekoulu Estradin palautelaatikkoon voi jättää jatkuvaa palautetta.

11. Bändilinja

Taidekoulu Estradin bändilinja järjestää musiikin laajan oppimäärän mukaista opetusta kaikenikäisille oppilaille. Yhdessä soittamisen ilo ja intohimo rytmimusiikkiin antavat perustan bändilinjan toiminnalle.

Opetuksen tavoitteena on luoda myönteisiä kokemuksia oppilaan oman musiikkisuhteen rakentumisen pohjaksi sekä antaa oppilaalle edellytykset musiikillisen identiteettinsä löytämiseen ja kehittämiseen. Oppilaan musiikkiharrastusta pyritään tukemaan monipuolisesti jokaisen henkilökohtaiset tavoitteet ja lähtökohdat huomioiden. Opetus antaa valmiuksia musiikilliseen itseilmaisuuksiin yksin sekä osana ryhmää, vahvistaen samalla oppilaan minäkuvaa sekä vuorovaikutuksellisia taitoja. Oppilaslähtöisellä opetuksella pyritään kannustamaan oppilasta myös oman työskentelynsä itsearviointiin ja löytämään luovia ratkaisumalleja musiikillisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Taiteidenvälisyyden ollessa tärkeänä osana koulumme toimintaa, oppilas ymmärtää musiikin merkityksen myös osana laajempaa monitaiteellista kokonaisuutta.

11.1. Bändilinjan opintojen rakenne ja työtavat

Opinnot bändilinjalla rakentuvat seuraavalla sivulla kuvatun taulukon mukaisesti. Varhaisiän musiikkikasvatus toteutetaan Estradilla bändiaapisessa, jonka jälkeen oppilas voi halutessaan valita oman instrumenttinsa ja jatkaa perusopintoihin. Perus- ja syventävissä opinnoissa tasolta toiselle etenevät instrumenttiopinnot luovat yhtyesoiton ohella opintojen keskeisen perustan. Oppilas voi näiden lisäksi täydentää opintojaan valinnaisopinnoilla oman kiinnostuksensa mukaan.

Varhaisiän musiikkikasvatuksen Bändiaapinen on pääasiassa tarkoitettu alle kouluikäisille lapsille. Opetus toteutetaan ryhmäopetuksena. Opetus järjestetään kerran viikossa ja tunnin kesto on 45 min. Toiminnan tavoitteena on innostaa lapsia musiikkiharrastukseen ja antaa valmiuksia tuleviin musiikkiopintoihin.

Bändilinjan perusopintojen laajuus on 800 oppituntia, joista oman soittimen instrumenttiopinnot ovat yhteensä laajuudeltaan 600 oppituntia. Instrumenttiopinnot jaetaan neljään tasolta toiselle etenevään opintokokonaisuuteen (PO1-4), joiden sisällöt ja tavoitteet pohjautuvat instrumentti-kohtaisiin erityispiirteisiin.

Varhaisiän musiikkiopinnot 1-2 vuotta	
Minibändiaapinen	
Bändiaapinen	
Perusopinnot yhteensä 800 tuntia	
Instrumenttiopinnot 600 tuntia	Valinnaiset opinnot 200 tuntia
PO 1 Laulu, saksofoni, klarinetti, kitara, piano, basso tai rummut	Bändit Perkussioyhtye Lauluyhtye Puhallinryhmä Pop/jazzmusiikinteoria Sivuinstrumentit Projektit Workshopit Monitaideopinnot Musiikkiteknologia Säveltäminen
PO 2 Laulu, saksofoni, klarinetti, kitara, piano, basso tai rummut	
PO 3 Laulu, saksofoni, klarinetti, kitara, piano, basso tai rummut	
PO 4 Laulu, saksofoni, klarinetti, kitara, piano, basso tai rummut	
Syventävät opinnot yhteensä 500 tuntia	
Instrumenttiopinnot 200 tuntia: Laulu, saksofoni, klarinetti, kitara, piano, basso tai rummut	Valinnaiset opinnot 200 tuntia: Bändit ja yhtyeet Pop/jazzmusiikinteoria Sivuinstrumentit Projektit Workshopit Monitaideopinnot Musiikkiteknologia Säveltäminen
SO Päättötyön tekeminen 100 tuntia	

Perusopintoja täydennetään instrumenttiopintojen lisäksi oppilaan valitsemilla opintokokonaisuuksilla. Näitä voivat olla sivuinstrumenttiopinnot, bändi- ja lauluryhmätoiminta, teoriaopinnot, workshopit sekä bändilinjan sisäiset tai taidekoulun yhteiset projektit. Näistä opinnoista tulisi yhteensä kertyä 200 tuntia, kuitenkin niin että bändisoittoa tai vastaavaa yhteistoimintaa kertyisi vähintään 40 tuntia.

Bändilinjan syventävien opintojen laajuus on kaiken kaikkiaan 500 oppituntia. Opetuksen painopiste muuttuu syventävissä opinnoissa enemmän yhteistoiminnalliseen musiikin tekemiseen, bändi- projekti- ja monitaideopintoihin, joiden osuus on 200 tuntia. Instrumenttiopintojen osuus syventävistä opinnoista on tällöin 300 tuntia, sisältäen päättötyön valmistamisen. Syventävien opintojen rakenne mahdollistaa oppilaslähtöisen tavoitteiden asettamisen sekä vahvistaa oppilaan oman muusikkouden kehittymistä.

Aikuisten opetuksessa noudatetaan musiikin laajan oppimäärän tavoitteita ja sisältöjä. Oppilaan mahdollinen aiempi musiikin tuntemus ja taidot huomioidaan opetuksessa, ja instrumenttiopintojen ja bändien ohjelmisto pyritään suunnittelemaan oppilaita motivoivaksi.

Bändilinjan instrumenttiopinnot järjestetään soitinvalinnasta riippuen yksilö- tai ryhmäopetuksen muodossa. Viikoittain järjestettävät yksilötunnit ovat kestoltaan 30 minuuttia ja ryhmäopetustunnit 45 minuuttia. Alle kouluikäisten bändiaapinen kestää 45 minuuttia ja perus- ja syventäviin opintoihin liittyvät bänditunnit 60 minuuttia. Työtavat opinnoissa määräytyvät soitin- ja ryhmäkohtaisesti. Jokaiselle oppilaalle pyritään tarjoamaan monipuoliset edellytykset oman soitto- tai laulutaidon kehittämiseen sekä yhteismusisointiin. Oppilaitos ja opettajat pyrkivät aktiivisesti kehittämään opiskeluympäristöä ja kannustamaan oppilaita esimerkiksi teknologian hyödyntämiseen musiikkiopinnoissa.

Oppilaan eteneminen opinnoissa tapahtuu jokaisen yksilöllisen edistymisen mukaisesti. Näin ollen esimerkiksi perusopintojen eri tasojen sisältämät tuntimäärät ovat suuntaa-antavia ja joustavat sen mukaan, miten tasojen opintokokonaisuudet ja niihin liittyvät tavoitteet täyttyvät oppilaskohtaisesti. Oppilasta kannustetaan omaan aktiivisuuteen ja opintojen suunnitteluun yhdessä opettajan kanssa. Tällä pyritään vahvistamaan oppilaan opiskelumotivaatiota, itseohjautuvuutta sekä oman oppimisen arviointia.

11.2. Bändilinjan opintojen keskeiset tavoitteet, sisällöt ja arviointi

11.2.1. Varhaisiän musiikkikasvatus - Bändiaapinen

Bändiaapisen tavoitteena on antaa oppilaille valmiuksia ilmaista itseään musiikin kautta ja luoda edellytyksiä hyvän musiikkisuhteen syntymiselle. Ryhmäopetuksena toteutettavan bändiaapisen kautta pyritään vahvistamaan myös sosiaalisten ja yhteistoiminnallisten taitojen kehittymistä.

Opetus pitää sisällään musiikin peruselementteihin tutustumista laulaen, kuunnellen, soittaen ja erilaisten leikkien avulla. Perussykkeen löytäminen ja toisten kuunteleminen mahdollistavat yhteissoiton alkeet. Erilaisia rytmejä opetellaan tunnistamaan ja nimeämään leikkien ja yhteissoiton myötä.

Bändiaapisessa tutustutaan rytmisoitinten ohella bändisoittimiin – bassoon, kitaraan, pianoon ja rumpuihin – ja tavoitellaan näin myös oman soitinvalinnan muodostumista ja kiinnostuksen heräämistä jatko-opintoihin. Laulaessa totutellaan mikrofonin käyttöön, ja esiintymistilanteissa harjoitetaan laulua bändin kanssa.

11.2.2. Perusopinnot

Perusopintojen päätehtävä on tarjota oppilaalle monipuoliset valmiudet musiikin tavoitteelliseen ja pitkäjänteiseen opiskeluun. Oppilaan musiikilliset vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet huomioidaan opetuksen järjestämisessä, ja oppilas voi valinnaisaineiden puitteissa itse vaikuttaa oman opintopolkunsa rakentumiseen. Eri opintokokonaisuuksien tavoitteet ja sisällöt on kuvattu tapauskohtaisesti kunkin instrumentin tai valinnaisopinnon mukaan.

Instrumenttiopinnoissa sekä bändeissä käytetään rytmimusiikin eri genrejä monipuolisesti. Oppilas saa perusvalmiudet esimerkiksi rockin, popin, bluesin ja iskelmämusiikin erityispiirteiden hallintaan, ja tunneilla on mahdollisuus tutustua myös esimerkiksi kansanmusiikin, musiikaaleihin tai elokuvamusiikkiin ja niiden toteuttamiseen oman instrumentin kanssa.

Musiikin perusopintojen tarkoituksena on kannustaa oppilasta musiikillisen luovan ajattelun löytämiseen ja taiteilijuuden pitkäjänteiseen kehittämiseen. Tavoitteissa otetaan huomioon oppilaan kiinnostuksen kohteet ja ohjataan oman musiikillisen identiteetin löytämiseen ja vahvistamiseen. Tavoitteet on jaettu opetussuunnitelmassa neljään kokonaisuuteen, joiden sisältö on liitetty Taidekoulu Estradin bändilinjan toimintaan mahdollisimman monipuolisesti.

Esittäminen ja ilmaiseminen

- Oppilas mieltää itsensä esiintyjäksi ja häntä kannustetaan omien luontevien ilmaisukeinojen löytämiseen
- Oppilas saa ohjausta esiintymistilanteita varten sekä monipuolisia esiintymismahdollisuuksia
- Oppilas pääsee myös tutustumaan ja osallistumaan taiteidenväliseen toimintaan koulun linjojen välisissä yhteisprojekteissa.
- Oppilas ymmärtää musiikin roolin osana laajempaa taiteellista kokonaisuutta

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

- Oppilas oppii oman instrumenttinsa hallintaa ja erityispiirteitä sekä omaksuu alusta saakka ergonomisesti oikeat soittotavat
- Ohjataan oppilasta itsenäiseen ja säännölliseen harjoitteluun
- Oppilas oppii musiikilliseen vuorovaikutteisuuteen sekä yhteistyötaitojen kehittämiseen ollessaan osana yhtyettä
- Oppilas saa välineitä oman työskentelynsä arviointiin

- Oppilas pystyy harjoittelemaan kappaleita sekä kuulonvaraisesti että lukien, rytmimusiikille tyypillisiä merkintöjä noudattaen

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- Oppilasta kannustetaan monipuoliseen musiikin kuuntelemiseen
- Omaa musisointia kuunnellaan ja hyödynnetään havaintoja soittotaidon kehittämisessä
- Oppilas oppii kuuntelemaan ja hahmottamaan omaa musisointiaan osana isompaa musiikillista kokonaisuutta
- Kannustetaan oppilasta kehittämään musiikin luku- ja kirjoitustaitoja

Säveltäminen ja improvisointi

- Oppilas kokee, että pystyy itse luomaan musiikkia omia musiikillisia taitoja ja tietoja apuna käyttäen
- Harjoitellaan ja kannustetaan improvisoinnin-, sävellyksen- ja sovittamisen perusvalmiuksien opettelemiseen instrumentin erityispiirteet huomioon ottaen

Perusopintojen päätteeksi oppilas rakentaa yhdessä opettajan kanssa konserttikokonaisuuden, jossa oppilas esittää vähintään neljä erityylistä kappaletta. Tämän pienimuotoisen konsertin voi toteuttaa joko yksin, pienellä kokoonpanolla tai bändin kanssa, ja se voi olla osana jotakin Taidekoulu Estradin tapahtumaa. Vähintään yhdessä kappaleessa tulisi olla osuus, joka sisältää oppilaan omaa improvisaatiota tai itse sävellettyjä tai sovitettuja osuuksia. Konsertissa on oman opettajan lisäksi vähintään kaksi muuta bändilinjän opettajaa, ja oppilas saa konsertista sekä suullisen että kirjallisen palautteen.

11.2.3. Syventävät opinnot

Opiskellessaan bändilinjän syventäviä opintoja oppilas laajentaa tai painottaa opintojaan oman valintansa mukaan. Hänen hankkimansa musiikillinen osaaminen ja kiinnostus ohjaavat niin opintojen kuin lopputyön suunnittelua. Oppilaan valittavana on syventävien opintojen instrumenttiopintojen ohella niin yhtyesoittoa, projektiopintoja, musiikkiteknologiaa kuin muitakin valinnaisia opintoja tarjonnan mukaan. Näitä valintoja yhdistelemällä oppilas voi rakentaa itselleen opettajien avustuksella omia tavoitteitaan vastaavan opintopolun kohti päätötyötä.

Syventävien opintojen tavoitteet on jaettu opetussuunnitelmassa neljään kokonaisuuteen, joiden sisältö on liitetty Taidekoulu Estradin bändilinjän toimintaan mahdollisimman monipuolisesti.

Esittäminen ja ilmaiseminen

- oppilas saa riittävää ohjausta ja tukea syventäessään ja kehittäessään musiikillista ilmaisuun valitsemiensa painopisteiden mukaisesti

- pyritään laajentamaan oppilaan ilmaisukykyä muita taiteenaloja ja niiden ominaispiirteitä hyödyntäen
- kannustetaan oppilasta vapaaseen ja monipuoliseen musiikilliseen ilmaisuun

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

- oppilas kykenee asettamaan itselleen tavoitteita sekä arvioimaan omaa edistymistään
- oppilas kasvaa tavoitteelliseen harjoitteluun – sekä itsenäisesti että osana suurempaa kokonaisuutta
- oppilas kehittyi oman instrumenttinsa soittotekniikan ja erityispiirteiden hallinnassa
- oppilas hallitsee perustiedot ja -taidot soittoergonomiasta, kuulonsuojelusta ja oman soitinajan huoltoon liittyvistä seikoista

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- ohjataan oppilasta oman musisoinnin aktiiviseen kuunteluun, ja sen pohjalta tapahtuvaan oman ilmaisun kehittämiseen niin solistina kuin ryhmän jäsenenä
- oppilas kykenee tekemään huomioita sekä soivasta että nuotinetusta musiikista ja hahmottamaan musiikin rakenteita ja elementtejä monipuolisesti havaintoihin pohjautuen
- rohkaistaan oppilasta käyttämään hahmotustaitojaan oman muusikkoutensa kehittämisessä

Säveltäminen ja improvisointi

- oppilas saa mahdollisuuksia ja eväitä improvisoitujen soolojen soittamiseen, ohjataan oppilasta luomaan myös omia sovituksia ja sävellyksiä
- oppilas kokee, että hän kykenee tuottamaan musiikkia itse erilaisissa yhteyksissä sekä yksin että ryhmän jäsenenä
- rohkaistaan oppilasta käyttämään musiikkitekniikkaa oman musiikin tekemisen välineenä

Syventävien opintojen päätteeksi oppilas suorittaa lopputyön, jonka sisällöstä ja tavoitteista lisää Lopputyö -kappaleen yhteydessä.

11.2.4. Arviointi

Arvioinnin tehtävä on ohjata oppilasta edistymään opinnoissaan yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Jatkuva, opetustilanteessa tapahtuva arviointi auttaa oppilasta ymmärtämään omaa oppimistaan ja kehittää hänen edellytyksiään itsearviointiin. Arviointi perustuu eri opintokokonaisuuksille määriteltyihin sisältöihin ja tavoitteisiin ja sen tulisi olla monipuolista, kannustavaa ja oppilaan vahvuuksiin painottuvaa. Palautteen antaminen on vuorovaikutteista ja pyrkii osallistamaan oppilasta oman työskentelynsä havainnointiin.

Musiikin laajassa oppimäärässä oppilaan työskentelyä arvioidaan niiden painopisteiden mukaan, jotka ovat nostettu esille myös oppimiseen liittyvien tavoitteiden asettelussa. Seuraavat

tavoitealueet tulisi täten huomioida niin jatkuvassa arvioinnissa tunneilla kuin koko laajan oppimäärän tavoitteiden saavuttamisessa:

- esittäminen ja ilmaiseminen
- oppimaan oppiminen ja harjoittelu
- kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen
- säveltäminen ja improvisointi

Perus- ja syventävien opintojen päätteeksi oppilas saa opinnoistaan kokonaisarvion, johon vaikuttavat suoritettujen opintokokonaisuuksien arviot, aktiivisuus opinnoissa sekä lopputyö syventävissä opinnoissa. Opintojen kokonaisarviointia ja oppilaan osaamista suhteessa tavoitealueisiin suhteutetaan hyvän osaamisen kriteereihin.

Hyvän osaamisen kriteerit perusopinnoissa

Oppilas on hankkinut monipuolisia kokemuksia esiintymisestä ja ymmärtää musiikin roolin Osana taiteen kenttää. Oppilas kykenee arvioimaan omaa harjoittelemistaan ja pystyy harjoittelemaan itsenäisesti hyödyntäen sekä soivaa että nuotinnettua musiikkia. Oppilaalla on kokemusta ryhmän jäsenenä musisoimisesta. Oppilas kykenee tekemään musiikkiin liittyviä havaintoja kuulemastaan musiikista ja omasta soitostaan. Oppilas on saanut ohjausta ja mahdollisuuksia oman musiikin tekemiseen improvisoiden ja säveltäen.

Hyvän osaamisen kriteerit syventävissä opinnoissa

Oppilas on tavoitteellisen ja motivoituneen opiskelunsa ansiosta saavuttanut hyvät taidot musiikillisessa ilmaisussa, esittämisessä ja teknisessä osaamisessa. Oppilas on oppinut harjoittelemaan itsenäisesti ja arvioimaan omaa edistymistään. Oppilas hahmottaa musiikkiin liittyvät lainalaisuudet ja ymmärtää sekä soivaa että nuotinnettua musiikkia monipuolisesti. Oppilas tuottaa omaehtoisesti improvisoitua tai sävellettyä musiikkia. Päätötyössään hän osoittaa hyviä musiikillisia taitoja.

11.3. Bändilinjan instrumenttiopintojen opintokokonaisuudet

11.3.1. Pop/jazz-laulu

Laulun opiskelun tavoitteena on innostaa oppilasta oman instrumenttinsa tavoitteelliseen opiskeluun sekä musiikillisen identiteetin ja taiteilijuuden löytämiseen. Opetus on pääasiassa ryhmäopetusta. Laulun opiskelussa ja ryhmien muodostamisessa huomioidaan oppilaan musiikilliset valmiudet, lähtötaso ja ikä sekä kannustetaan ja rohkaistaan oppilasta huomaamaan omat vahvuutensa ja ilmaisukeinonsa. Oppilaalle pyritään antamaan myönteisiä kokemuksia ja elämyksiä sekä valmiuksia esiintymiseen. Opetuksen tarkoituksena on antaa oppilaalle perusvalmiuksia laulutekniikkaan liittyen sekä mahdollisuuksia ilmaista itseään laulu taiteenlajinaan yksin sekä osana yhtyettä. Opetuksen tavoitteena on osoittaa itsenäisen ja säännölliseen

harjoittelemisen hyödyt sekä kannustaa musiikillisten taitojen pitkäjänteiseen kehittämiseen. Laulunopetuksessa tutustutaan rytmimusiikin eri tyyllilajeihin ja niiden ominaispiirteisiin, oppilaan omia musiikillisia kiinnostuksen kohteita unohtamatta.

Perusopinnot 1 (150h)

Oppilas tutustuu lauluinstrumenttiinsa, hyvään lauluasentoon sekä kehon vapauttamiseen liiallisista äänentuottoa haittaavista jännityksistä. Opitaan terveeseen äänenmuodostukseen liittyviä asioita kuten hengitystekniikkaa, tuen käyttöä ja artikulointia helpohkoja ääniharjoituksia apuna käyttäen ja niitä soveltaen opettajan mallin mukaisesti. Tutustutaan lauluharrastusta aloittavalle sopivaan ohjelmistoon, nuotinluvun alkeisiin, perustahtilajeihin sekä työskentelyyn kappaleiden tekstien parissa. Oppilas oppii harjoittelun peruselementtejä. Oppilas saa kokemuksia esiintymistilanteista. Laulamiseen liitetään alusta saakka myös mikrofonin käytön alkeita. Oppilas ymmärtää laulajan roolin säestäjän kanssa sekä opettelee tempon antamista.

Perusopinnot 2 (150h)

Oppilas kehittää lauluinstrumenttiaan edelleen ja saa lisää valmiuksia lauluteknisiin perustaitoihin. Tutustutaan monipuolisemmin eri tyyllilajeihin (pop/rock, kansanlaulut, näyttämömusiikki, helpohkot perinteiset tanssimusiikkikappaleet) sekä niiden ominaispiirteisiin, fraseeraukseen sekä rytminkäsittelyyn. Tutustutaan yhdessä muun lauluryhmän kanssa stemmalaulantaan. Opetellaan oppimaan kappaleita kuulonvaraisesti ja ulkoa, mutta myös lukemaan ja hahmottamaan kappaleiden rakenteita ja niihin liittyviä merkintöjä. Oppilas oppii mieltämään itsensä esiintyjäksi, saa lisää kokemuksia yhteismusisoinnista sekä ohjausta esiintymistilanteita varten. Hän kykenee esiintymisen lisäksi tuomaan esille kappaleen tunnelmaa ja luonnetta.

Perusopinnot 3 (150h)

Oppilas on saanut varmuutta instrumenttiinsa liittyviin perusteknisiin taitoihin ja niiden työstämistä kertailaan edelleen oppilas- ja ohjelmistokohtaisesti. Tutustutaan aiemmin opeteltujen rytmimusiikin tyyllilajien lisäksi Blues-ohjelmistoon, sen erityispiirteisiin ja rakenteeseen, kolmimuunteisuuteen, bluesasteikkoon, melodian ja rytmin käsittelyyn ja muunteluun. Tutustutaan improvisoinnin alkeisiin opettajaa matkien sekä vuorotellen laulaen. Ohjelmistoon liitetään myös R&B-tyylilaji, opetellaan 60-luvun helpohkoa Motown-ohjelmistoa ja siihen liittyvää rytminkäsittelyä. Oppilas on saanut kokemusta erilaisista esiintymistilanteista sekä osallistunut taiteidenvälisiin projekteihin muiden linjojen kanssa.

Perusopinnot 4 (150h)

Laulutekniikan perustaitoihin liitetään mukaan resonanssiin tutustuminen ja merkitys äänenmuodostuksessa. Erilaisiin tyyllilajeihin tutustutaan aiempaa monipuolisemmin tarkastellen esim. perustasolle sopivia jazz- ja maailman musiikki- kappaleita oppilaan edellytysten sekä mielenkiinnon mukaisesti. Oppilaan omat musiikilliset mielenkiinnon kohteet korostuvat ja

näkemyksensä omasta muusikkoudesta vahvistuu. Oppilas kykenee entistä paremmin itsenäisempään kappaleiden harjoitteluun, oman instrumentin hahmottamiseen ja kappaleiden tulokkeen ja erityispiirteiden esille tuomiseen sekä omaan, persoonalliseen ja luontevaan esiintymistapaan.

Syventävät opinnot (200h)

Laulun syventävissä opinnoissa tuetaan oppilasta saavuttamaan omat musiikilliset tavoitteensa. Opinnoissa kehitetään ja hyödynnetään monipuolisesti aiemmin opittuja taitoja, syvennetään musiikillista osaamista, vahvistetaan oppilaan identiteettiä esiintyvänä taiteilijana sekä ohjataan häntä hyödyntämään muiden taiteenlajien ilmaisukeinoja osana musiikillista ilmaisua. Oppilas hallitsee äänenkäytöllisesti laulun perustekniikkaan liittyvät asiat ja kehittää edelleen improvisointi- ja sävellystaitojaan. Oppilas suunnittelee ja valmistaa loppuptyön, esimerkiksi oman konsertin, ja asettaa työlleen tavoitteet ja toteutustavat yhdessä opettajan kanssa. Opetuksessa kannustetaan lauluoppilasta omassa muusikkouudessaan ja rohkaistaan oppilaan näin halutessaan mahdollisiin jatko-opintoihin.

11.3.2. Saksofoni

Saksofonin soitossa huomioidaan oppilaan ikä, lähtötaso ja muut aikaisemmin hankitut taidot ja tiedot. Näiden seikkojen pohjalta oppilaille laaditaan omien tavoitteiden mukainen, henkilökohtainen opetussuunnitelma. Opetuksessa tutustutaan musiikin eri tyylilajeihin mahdollisimman monipuolisesti ja oppilaita tuetaan ja rohkaistaan löytämään kiinnostus oman musiikin tekemiseen, säveltämiseen ja sovittamiseen. Bändiopetuksessa ja projekteissa mukana olevat oppilaat saavat soitinopetuksessa tukea harjoitettavaan ohjelmistoon. Musiikkiteknologiaa hyödynnetään opetuksessa mahdollisuuksien mukaan.

Perusopinnot 1 (150h)

Ensimmäinen opintokokonaisuus toimii johdantona tulevaan soitinharrastukseen ja opiskeluun. Tutustutaan puhallinsoittimen toimintaperiaatteeseen sekä saksofonin rakenteeseen, kasaamiseen ja purkamiseen. Harjoitellaan hyvää soittoasentoa, hengitystekniikkaa ja äänenmuodostusta. Opitaan perusteet huuliotteesta, vireestä ja eri säveliin liittyvistä sormituksista. Myös nuottien ja taukojen aika-arvot käydään alkeistasolla läpi. Soitetaan helppoja melodioita 2/4 ja 4/4 tahtilajeissa.

Perusopinnot 2 (150h)

Jatketaan soittimen perustekniikan, kuten sormituksen, hengityksen ja kielityksen opiskelua. Tutustutaan soittimelle kirjoitettuun nuottimateriaaliin ja laajennetaan rytmien lukua uusiin tahtilajeihin 3/4, 6/8 ja 12/8. Soitetaan asteikkoja kahden oktaavin matkalta kolmeen ylennysmerkkiin ja kolmeen alennusmerkkiin asti. Tutustutaan myös tavallisimpien kolmisointujen reaalisoitumerkkeihin. Soitetaan eri tyylilajien soolokappaleita, ja harjoitetaan myös prima vista-soittoa.

Perusopinnot 3 (150h)

Oppilas saa opetusta soitinohjelmiston edellyttämässä soittotekniikassa. Asteikkoja harjoitetaan kaikissa sävellajeissa, mollit sekä luonnollisena, harmonisena että melodisena. Laajennetaan erilaisten rytmien (synkooppi ja trioli) sekä sointujen tuntemusta. Tutustutaan myös bluesiin rakenteellisena ja tonaalisena ilmiönä, ja improvisoidaan bluesasteikon mukaan. Harjoitetaan rytmin käsittelyä ja fraseerausta sekä dynamiikan vaihtelua.

Perusopinnot 4 (150h)

Tutustutaan soittimen soundimaailmaan; jokaisella saksofonistilla on omanlaisensa soundi soittimessaan. Kerrataan kaikki duuri- ja molliasteikot (harmoninen ja melodinen) ja lisäksi opetellaan duuri- ja mollipentatoniset asteikot, bluesasteikot sekä kromaattinen asteikko. Soitetaan sävellajien tonaaliset nelisoinnut käännöksineen soittimen ääniala huomioon ottaen. Tutustutaan kolmimuunteiseen fraseeraukseen. Improvisoidaan melodiaa muunnellen harmonian mukaan. Harjoitetaan muun ohjelmiston lisäksi jazz-etydejä ja jazz-duettoja opettajan kanssa ja kehitetään edelleen prima vista-soittoa.

Syventävät opinnot (200h)

Aiemmissä opinnoissa hankittuja tietoja ja taitoja kehitetään, ja improvisoinnin merkitys soittamisessa lisääntyy. Oppilas hallitsee kaikki duuri- ja molliasteikot (luonnollinen, harmoninen ja melodinen). Kirkkosävellajit otetaan käyttöön improvisoinnin pohjaksi. Laajennetaan sointutuntemusta viisisointuihin. Rohkaistaan oppilasta yhtyesoittoon niin saksofonyhtyeessä kuin bändissäkin ja kehitetään näissä tyylinmukaista soolokappaleiden tulkintaa ja improvisointia. Tyyllilajien hallintaa laajennetaan mm. klassisen musiikin, jazzin ja lattarimusiikin suuntaan. Oppilas tutustuu myös transponointiin ja puhallinsovitusten tekemiseen.

11.3.3. Pop/jazz -kitara

Kitara on hieno ja helposti lähestyttävä soitin. Soittotuntien tärkeimpiä tavoitteita on luoda oppilaalle loppuelämän kestävä musiikkisuhde sekä antaa hänelle valmiudet toimia solistina ja/tai osana ryhmämusisointia. Tärkeintä on soittamisen riemu, sekä ilo uusien asioiden ja taitojen oppimisesta.

Perusopinnot 1 (150h)

Tutustutaan kitaraan soittimena ja opetellaan kitaran osien sekä kielten nimet. Pyritään heti alusta oikeaan soittoasentoon. Tutustutaan nuottien alkeisiin, avokolmisointuihin ja niiden reaalisointumerkkeihin ja soitetaan helppoja kappaleita. Tutustutaan perussykkeisiin ja niiden ylläpitoon (2/4, 4/4). Esiinnyttään yksin tai osana ryhmää. Luodaan omaa musiikkia improvisoiden ja säveltäen niillä valmiuksilla mitkä on omaksuttu.

Perusopinnot 2 (150h)

Tutustutaan kitaran virittämiseen ja viritysmittariin. Jatketaan tutustumista nuotteihin, avokolmisointuihin. Laajennetaan sointujen tuntemusta avodominanttiseptimisointuihin ja voimasointuun (perussävel + kvintti). Tutustaan duuri- ja molliasteikkoon vapaita kieliä käyttäen sekä mollipentatoniseen asteikkoon (1 asema). Opitaan säestämään helppoja kappaleita (3-4 sointua) ja opetellaan kappaleen rakenteen seuraamista. Opetellaan tahtilajit 3/4, 6/8, 12/8. Harjaannutetaan korvaa matkimalla ja tuttuja melodioita etsimällä. Tutustutaan improvisaatioon. Luodaan omaa musiikkia improvisoiden ja säveltäen niillä valmiuksilla mitkä on omaksuttu. Esiinnytään yksin tai osana ryhmää.

Perusopinnot 3 (150h)

Tutustutaan Barre-sointuihin (kolmi- ja nelisoinnut). Opitaan soittamaan haastavampia melodioita nuoteista. Tutustutaan shuffleen, kolmimuunteisuuteen sekä bluestonaliteettiin ja -rakenteeseen. Asteikot soitetaan kolme ääntä/kieli ja asemassa perussävelestä. Tutustutaan harmoniseen molliin, molli- ja duuripentatoniseen ja duurin moodeihin ja sointuasteisiin. Harjoitellaan melodia/suolo improvisaatiota yhteissoitolla ja taustanauhoilla. Harjoitellaan komppi-improvisaatiota metronomilla, rumpukoneella, yhteissoitolla ja taustanauhoilla. Opetellaan muodostamaan kolmisointujen käännökset (kieliryhmä D-E). Kiinnitetään huomiota tekniikkaan; vasen- ja oikeakäsi - legato, hammer on, pull off, plektratekniikka. Harjaannutetaan korvaa poimimalla kappaleita korvakuulolla. Luodaan omaa musiikkia improvisoiden ja säveltäen niillä valmiuksilla mitkä on omaksuttu. Tutustutaan laitteistoihin, osataan vaihtaa kielet. Esiinnytään yksin tai osana ryhmää.

Perusopinnot 4 (150h)

Asteikoissa soitetaan mollipentatonista (5 asemaa), duuripentatonista ja melodista mollia. Improvisoidaan duurin moodeilla ja tutustutaan melodisen ja harmonisen mollin moodeihin. Hyödynnetään duurin ja mollin sointuasteita. Opitaan kolmisointujen käännökset (kaikki kieli-ryhmät) ja nelisointujen käännökset (kieliryhmä D-E). Soitetaan maailmanmusiikkia ja tutustutaan jazzin rytmiiikkaan ja II-V-I -harmoniaan. Pyritään löytämään "oma ääni". Luodaan omaa musiikkia improvisoiden ja säveltäen niillä valmiuksilla mitkä on omaksuttu. Esiinnytään yksin tai osana ryhmää. Syvennetään tietoutta laitteistoista.

Syventävät opinnot (200h)

Tutustutaan uusiin asteikoihin (dominanttipentatoninen, kokosävelasteikko jne.). Opitaan ymmärtämään ja muodostamaan laajennettuja sointuja. Osataan itsenäisesti hyödyntää aiemmin opittuja tietoja ja taitoja soitossa. Kiinnitetään lisähuomiota soittotekniikkaan. Osataan soittaa nuoteista sävellajista riippumatta. Laajennetaan tietoutta ja tyyliä jo opituissa ja uusissa musiikkityyleissä. Ymmärretään soittolaitteistoja ja osataan diagnosoida vikatilanteita (ääni ei kuulu, ääni pätkii jne.). Osataan helppoja soittimen huolto-operaatioita (soittopiuhan korjaus, jakin uudelleen juottaminen jne.). Luodaan omaa musiikkia improvisoiden ja säveltäen niillä

valmiuksilla mitkä on omaksuttu. Kehitetään taitoja ja valmiuksia tehdä johdonmukaisia sovituksia oman soittimen osalta yhteissoittotilanteissa. Vahvistetaan omaa taiteilijuutta ja ääntä.

11.3.4. Pop/jazz -piano

Pianonsoiton opiskelun tavoitteisiin kuuluu oppilaan soittotaidon ja musiikillisen ymmärryksen kehittäminen soittajan ikätaso sekä musiikilliset valmiudet huomioiden. Opetukseen kuuluu niin säestys-, nuotinluku- kuin improvisointitaitojen kehittäminen. Oppilas saa valmiuksia itsenäiseen soittamiseen, säestämiseen sekä yhtyeen jäsenenä toimimiseen, ja oppilaan oma musiikillisen kiinnostuksen alue otetaan opetuksessa huomioon. Harjoitussoittimena käytetään sekä akustista pianoa että sähköpianoa/syntetisaattoria. Improvisointitaitoa lähdetään myös opettelemaan heti alusta pitäen erilaisten soittotehtävien avulla. Opetus painottuu eri rytmimusiikin lajeihin mutta oppilaan toiveiden mukaan on mahdollista harjoittaa ohjelmistoa myös esim. elokuvamusiikin alueelta.

Perusopinnot 1 (150h)

Tutustutaan soittimeen ja hyvään soittoasentoon. Opitaan koskettimien nimet, nuotinluvun alkeet ja perustaidot erilaisista soittotavoista. Eriytetään oikean ja vasemman käden hallinta; molemmilla käsillä oma rytmi/fraseeraus. Tutustutaan sävelten kestoihin 1/8 -nuotista kokonuottiin, ja toteutetaan näitä soitossa eri tavoin. Soitetaan molemmilla käsillä yhdessä ja erikseen. Tutustutaan sävellajeihin C- duuri / a-molli, ja käytetään näiden sävellajien kolmisointuja kappaleiden säestyksessä.

Perusopinnot 2 (150h)

Laajennetaan sävellajien tuntemusta kahteen ylennys- ja alennusmerkkiin, ja säestetään sointumerkeistä erityyppisillä kolmisoinnuilla. Opitaan hallitsemaan laajempaa alaa myös nuottiviivastolla sekä omaksutaan uusia rytmejä. Harjoitetaan myös tulkinnallisia taitoja ja tutustutaan pedaalin käyttöön. Harjoitetaan korvaa soittamalla toista ”matkien” sekä hakemalla tutujen laulujen melodioita pianolla. Tutkitaan kappaleiden rakennetta ja ymmärretään rakenteeseen liittyviä merkintöjä.

Perusopinnot 3 (150h)

Tutustutaan kolmimuunteiseen fraseeraukseen ja bluesiin. Opetellaan uusia sävellajeja. Käsitellään uusia rytmejä niin melodioissa kuin kompeissakin. Laajennetaan erityyppisten sointujen tuntemusta, mm Add9, sus4 sekä tyyppillisimmät nelisoinnut. Harjoitellaan soinnun kuljettamista oikealla kädellä melodian alla, ja rakennetaan helppoja bassolinjoja vasemmalle kädelle. Improvisoidaan sointupohjan/asteikon mukaan sekä mm melodiaa muuntelemalla. Harjoitetaan transponointitaitoa. Tutustutaan sähköpianolla erilaisiin soundeihin. Opetellaan tulkitsemaan kappaleen rakenne itsenäisesti nuottikuvan merkintöjen perusteella.

Perusopinnot 4 (150h)

Oppilaan omaehtoinen musiikin ymmärrys vahvistuu, ja hän käsittelee kappaleiden tulkinnallisia piirteitä jo itsenäisemmin. Oppilas kykenee itse harjoittelemaan haastavampia kappaleita myös nuottikirjoituksen pohjalta. Asteikkojen ja sävellajien tuntemus kasvaa edelleen ja duurien/mollien, pentatonisten ja bluesasteikkojen lisäksi tutustutaan myös moodeihin. Rytmeissä esiintyy polyrytmiikkaa erilaisissa muodoissa. Tutustutaan entistä laajempiin sointuihin ja sointujen muunnosväliin. Tutustutaan jazz -harmoniaan II -V -I ja siihen pohjautuviin sointujen kuljetuksiin. Oppilas käyttää sointuja vapaammin ja omaehtoisesti ja rakentaa itsenäisesti mm bassonkuljetuksia ja pidempiä sooloja. Harjoitetaan myös kuulonvaraista sointujen/melodian kirjaamista nuotille/sointulapulle.

Syventävät opinnot (200h)

Opetuksessa painottuu oppilaan oma musiikillinen suuntautuminen. Aiemmin hankittuja nuotinluku-, improvisointi- ja säestystaitoja kehitetään monipuolisemmiksi ja syvennyttään erityisesti niiden musiikinlajien tulkinnallisiin erityispiirteisiin, joista oppilas on kiinnostunut. Tutustutaan uusiin asteikkoihin (mm. moodit, alt, kokosävelasteikko, melodiset mollit) ja uusiin tapoihin muodostaa laajoja sointuja tai käyttää korvaavia sointuja. Kasvatetaan oppilaan omaa musiikillista identiteettiä ja tuetaan hänen ilmaisukykyänsä kehitystä. Syventävissä opinnoissa oppilas suuntautuu kohti omaa päättötyötään ja opetus tukee siihen liittyviä tavoitteita.

11.3.5. Sähköbasso

Basso on hieno ja helposti lähestyttävä soitin. Soittotuntien tavoitteena on luoda loppuelämän kestävä musiikkisuhde. Soittotunneilla saadaan valmiudet toimia solistina ja/tai osana ryhmämusisointia. Tärkeitä on soittamisen riemu, sekä ilo uusien asioiden ja taitojen oppimisesta.

Perusopinnot 1 (150h)

Tutustutaan bassoon soittimena, hyvään soittoasentoon ja perussoittotekniikkaan. Opetellaan basson osien ja kielten nimet. Opetellaan peruspulssien ylläpitoa (neljäsosa, kahdeksasosa). Tutustutaan nuottien alkeisiin ja helppoihin kappaleisiin. Opitaan "lippukomppi" ja tutustutaan perussykkeisiin (2/4, 4/4). Pyritään kuulemaan ja tunnistamaan basso äänitteellä. Esiinnytään yksin tai osana ryhmää. Luodaan omaa musiikkia improvisoiden ja säveltäen niillä valmiuksilla mitkä on omaksuttu.

Perusopinnot 2 (150h)

Tutustutaan basson virittämiseen ja viritysmittariin. Kiinnitetään lisähuomiota perussoittotekniikkaan. Opetellaan kolmisointujen perussormituskuvio duuri ja molli sekä duuri -ja molliaasteikkoon vapaita kieliä käyttäen. Tutustutaan mollipentatoniseen asteikkoon (1 asema). Opitaan soittamaan helppoja kappaleita (3-4 sointua) ja seuraamaan kappaleen rakennetta.

Opitaan tahtilajit 3/4, 6/8, 12/8 ja jatketaan nuotteihin tutustumista. Harjaannutetaan korvaa matkimalla ja tuttuja melodioita etsimällä. Esiinnytään yksin tai osana ryhmää. Luodaan omaa musiikkia improvisoiden ja säveltäen niillä valmiuksilla mitkä on omaksuttu.

Perusopinnot 3 (150h)

Opitaan soittamaan vaativampia kappaleita ja haastavampia bassolinjoja nuoteista. Tutustutaan shuffleen, walking bass peruskuvioihin ja kolmimuunteisuuteen sekä bluestonaliteettiin ja rakenteeseen. Asteikot (harmoninen molli, duurin moodit, mollipentatoninen ja duuripentatoninen) soitetaan kolme ääntä/kieli ja asemassa perussävelestä. Tutustutaan haastavampaan rytmikkaan (haamunuotit) ja soittotekniikoihin (peukkubasso). Harjoitellaan komppia metronomilla, rumpukoneella, yhteissoitolla ja taustanauhoilla. Harjaannutetaan korvaa poimimalla kappaleita korvakuulolla. Luodaan omaa musiikkia improvisoiden ja säveltäen niillä valmiuksilla mitkä on omaksuttu. Tutustutaan laitteistoihin, osataan vaihtaa kielet. Esiinnytään yksin tai osana ryhmää.

Perusopinnot 4 (150h)

Asteikot soitetaan kolme ääntä/kieli ja asemassa kaikista asteikon sävelistä (mollipentatoninen, 5 asemaa, duuripentatoninen, melodinen molli). Tutustutaan melodisen ja harmonisen mollin moodeihin ja improvisoidaan duurin moodeilla. Ymmärretään nelisoituja. Hyödynnetään duurin ja mollin sointuasteita ja opitaan johtamaan sointuihin sointu- ja välisäveliä hyödyntäen. Soitetaan maailmanmusiikkia ja tutustutaan jazzmusiikin rytmikkaan ja II-V-I -harmoniaan. Pyritään löytämään "oma ääni". Syvennetään tietoutta laitteistoista. Luodaan omaa musiikkia improvisoiden ja säveltäen niillä valmiuksilla mitkä on omaksuttu. Esiinnytään yksin tai osana ryhmää.

Syventävät opinnot (200h)

Osataan luontevasti hyödyntää aiemmin opittuja tietoja ja taitoja. Kiinnitetään lisähuomiota soittotekniikkaan, soitetaan nuoteista sävellajista riippumatta. Tutustutaan uusiin asteikoihin (dominanttipentatoninen, kokosävelasteikko jne). Opitaan ymmärtämään ja muodostamaan laajennettuja sointuja. Laajennetaan tietoutta ja tyyliä jo opituissa ja uusissa musiikkityyleissä. Ymmärretään soittolaitteistoa ja osataan diagnosoida vikatilanteita (ääni ei kuulu, ääni pätkii jne.). Osataan helppoja soittimen huolto-operaatioita, kuten soittopiuhan korjaus, jakin uudelleen juottaminen jne. Luodaan omaa musiikkia improvisoiden ja säveltäen niillä valmiuksilla mitkä on omaksuttu. Kehitetään taitoja ja valmiuksia tehdä johdonmukaisia sovituksia oman soittimen osalta yhteissoittotilanteissa. Vahvistetaan omaa taiteilijuutta ja ääntä. Valmistaudutaan päättötyöhön.

11.3.6. Rummut ja perkussiot

Rumpujen soitonopetus tähtää oppilaan musiikillisen innostuksen herättämiseen ja soittotaidon kartuttamiseen. Opintojen edetessä kehittyy niin musiikin, kuin itse soittimen tuntemus,

ja tämä antaa valmiuksia improvisointiin sekä yhteissoittoon toisten kanssa. Musiikin eri lajityyppien tuntemisen kasvaessa oppilas kykenee itsenäisesti ja tyylinmukaisesti hyödyntämään taitojaan bändisoitossa.

Perusopinnot 1 (150h)

Tutustutaan soittimeen ja ergonomiseen soittoasentoon. Opitaan rumpujen nimet ja niiden asettelu. Opitaan rytmien nuotinluvun alkeet ja rumpunuottien merkitsemistapa. Tutustutaan eri komppeihin ja harjoitellaan fillejä. Tutustutaan rumpusetin ohella myös muihin perkussiosoittimiin.

Perusopinnot 2 (150h)

Laajennetaan komppien ja fillien tuntemusta. Tehdään helppoja settiharjoituksia 1/8 ja 1/16 aika-arvoin. Harjoitellaan oikeaa kapulaotetta ja hi-hat avauksia, Tutustutaan bassorummun soittamiseen kantapäätä alhaalla/ylhäällä. Opitaan uusia rytmинуotteja ja harjoitetaan mm trioli-rytmiä. Syvennetään perkussiosoittimien tuntemusta.

Perusopinnot 3 (150h)

Harjoitellaan haastavampia settiharjoituksia. Opitaan rudimentteja ja niiden soveltamista rumpusetille. Harjoitetaan tuplalyönti (kapulan pomppu) -tekniikkaa ja vahvistetaan bassorummun soittotekniikkaa. Opitaan vaihtelevan dynamiikan käyttöä soittaessa ja tutustutaan lineaariseen soittoon. Perkussiosoittimien kanssa harjoitetaan uusia soittotekniikoita.

Perusopinnot 4 (150h)

Tutustutaan monipuolisesti eri musiikkityylien komppeihin. Harjoitellaan tuplapedaalin käyttöä ja tutustutaan ghost-lyöntitekniikkaan. Tutustutaan polyrytmiikkaan ja opitaan toteuttamaan sitä rumpusetin kanssa. Rakennetaan soitossa haastavia lineaarisia kuvioita ja improvisoidaan erilaisia kompeja.

Syventävät opinnot (200h)

Oppilaan soittotaitoa kehitetään edelleen, mutta tavoitteet muodostuvat aiempaa enemmän oppilaan oman kiinnostuksen mukaan. Teknisten taitojen karttuessa oppilas pystyy yhä monipuolisemmin käyttämään instrumenttiaan niin kompeissa, filleissä kuin rumpusooloissa. Oppilasta rohkaistaan käyttämään omaa luovuuttaan ja etsimään musiikillista identiteettiään. Opiskelu tähtää lopputyön tekemiseen ja siinä tarvittavien taitojen kehittämiseen.

11.4. Bändilinjain valinnaisopintojen opintokokonaisuudet

11.4.1. Bändisoitto

Bändisoitossa painottuu musiikin tekemisen yhteisöllisyys ja vuorovaikutus toisten kanssa. Musiikki koetaan yhdessä ja oppimiseen liittyy vahvasti myös yhteistyötaitoihin ja ryhmäytymiseen liittyviä tavoitteita. Musiikki toimii oman ilmaisun muotona oppilaan kasvuprosessissa. Ryhmän jäsenet eivät kilpaile keskenään, vaan jokainen panoksellaan pyrkii palvelemaan ryhmän etua. Oppimistilanteessa kaikki osallistujat tehostavat omaa ja toistensa oppimista.

Opetuksen tavoitteena on kasvattaa oppilaita suvaitsevaisuuteen musiikin eri lajeja kohtaan, ja herättää oppilaiden aitoa kiinnostusta erilaisten kulttuurien musiikkiin. Bänditunneilla tutustutaan näin ollen oppilaiden toiveiden lisäksi erilaisiin musiikkityyleihin yhdessä musisoimalla.

Bändien soittamat kappaleet sovitetaan oppilaiden taitoja vastaaviksi. Musiikkia lähestytään perinteisen nuottikirjoituksen ja sointumerkkien lisäksi myös mm. mukana soittaen sekä kuunteluun ja jäljittelyyn perustuen. Rock- pop -kielen omaksumisessa käytetään apuna äänitteiden kuuntelua, sillä erilaiset soittotyylit, eri instrumenttien sointivärit eli soundit, fraseeraus, fillit yms. ovat tärkeitä tekijöitä osana kokonaisuutta.

Oppilaan muusikkoutta kehitetään musisoimalla. Bändiohjauksessa tuetaan kaikin tavoin erilaisien oppijoiden oppimismotivaatiota. On tärkeää löytää kunkin ryhmän kehitystasolle sopivat omaksumismenetelmät. Esimerkiksi syventävien opintojen tasolla itseohjautuva oppimismenetelmä ohjaa oppilasta tarkkailemaan ja analysoimaan omaa oppimistaan. Opettaja antaa tilaa ja rohkaisee ryhmää itsenäiseen harjoitteluprosessiin, itsearviointiin ja omien vahvuuksien löytämiseen. Itseohjautuvaa bändiä autetaan tunnistamaan oman kehitystason vaatimukset ja etenemisen mahdollisuudet sekä onnistumiseen johtavat tekijät.

Bändisoiton perusopinnot (45h/lukuvuosi)

Harjaannutaan analyttiseen kuunteluun ja kehitetään ja vahvistetaan nuotinlukutaitoa. Kehitetään oppilaan korvakuuloa ja tempossa soittoa yhteismusisoinnin avulla. Soitetaan eri tyypisiä rock-, pop-, etno- ja maailmanmusiikkikappaleita ja tutustutaan biisien sovittamiseen. Opitaan säestämään eri musiikkityylejä sointumerkeistä (duuri, molli, septimisoinnut) ja tutustutaan improvisointiin. Opitaan oman instrumentin hallinnan perustaidot ja soundimaailma bändissä sekä perustiedot muista bändisoittimista ja laitteista.

Kehitetään ryhmätyöskentelyä ja vuorovaikutustaitoja sekä opitaan ymmärtämään yhdessä soittamisen ja yhteisöllisyyden merkitys. Opitaan löytämään onnistumisen kokemuksia ja esiinnyttään bändilinjain konserteissa, tilauskeikoilla ja tapahtumissa.

Bändisoiton syventävät opinnot (45h/lukuvuosi)

Kehitetään edelleen bändin musiikillista ilmaisua kiinnittämällä huomiota tulkintaan ja fraseeraukseen. Tutustutaan uusiin musiikkityyleihin ja vaativampaan ohjelmistoon. Kehitetään

nuotinluku- ja sovitustaitoa ja hyödynnetään laajempia sointuja. Solistisia taitoja kehitetään mm. improvisoimalla kappaleisiin sooloja. Oppilaita rohkaistaan säveltämään itse bändille sopivaa musiikkia. Hyödynnetään musiikkiteknologian mahdollisuuksia opetuksessa. Osallistutaan koulun isompiin projekteihin, myös yhdessä muiden taiteenalojen kanssa. Esiinnyttään bändilinjan konserteissa, tilauskeikoilla ja tapahtumissa.

11.4.2. Poppis -lauluryhmä (45h/lukuvuosi)

Poppislaulun tavoitteena on innostaa ja rohkaista oppilasta käyttämään omaa ääntään instrumenttina. Poppislaulu antaa valmiuksia ilmaista itseään musiikin kautta ja luo edellytyksiä hyvän musiikkisuhteen syntymiselle. Ryhmäopetuksella vahvistetaan sosiaalisten ja yhteistoinnallisten taitojen kehittymistä.

Ryhmässä tutustutaan laulamisen perusteisiin ja harjoitellaan hyvää lauluasentoa, hengitystekniikkaa ja tervettä äänenkäyttöä. Lapsille sopivan lauluohjelmiston kautta tutustutaan musiikin peruselementteihin ja harjoitellaan mikrofonin käytön alkeita.

Poppislaulu on suunnattu pääasiassa 7-13 -vuotiaille oppilaille, jotka eivät vielä ikänsä vuoksi ole kypsiä osallistumaan laulun instrumenttiopetukseen. Lauluryhmä -toimintaa voidaan tarpeen mukaan toteuttaa myös muiden ikäryhmien kanssa.

11.4.3. Perkussioyhtye (45h/lukuvuosi)

Perkussioyhtye toimii yhtenä yhtyesoiton muotona ja siihen voivat osallistua kaikki oppilaat, vaikka oma pääinstrumentti olisikin jokin muu kuin rummut. Toiminnan tavoitteena on saada mahdollisimman monelle tilaisuus soittaa yhdessä ja harjoittaa toisen kuuntelemista, yhteisen perussykkeen löytämistä sekä erilaisten rytmien toteuttamista yhteissoitossa. Perkussioyhtyeessä opitaan myös erilaisten lyömäsoittimien nimiä sekä käsittely- ja soittotekniikoita.

11.4.4. Puhallinryhmä (45h/lukuvuosi)

Bändilinjan saksofonistit ja klarinetistit sekä mahdolliset muun puhallinsoittimen soittajat voivat halutessaan osallistua yhteissoittoon puhallinryhmässä. Ryhmä harjoittelee puhaltimille sopivaa ohjelmistoa ja tutustuttaa oppilaat erilaisten stemmojen lukemiseen ja soittamiseen yhdessä. Oman soittimen hallintaan liittyvät perustaidot sekä musiikin luku- ja hahmotuskyky on kuitenkin hyvä olla jo valmiiksi hallinnassa.

11.4.5. Sivuinstrumentti (22,5 – 34h/lukuvuosi)

Oppilas voi halutessaan valita oman pääinstrumenttinsa lisäksi yhden tai useamman lisäinstrumentin. Sivusoittimen opiskelu kehittää musiikin monipuolista ymmärrystä ja tukee näin myös pääinstrumentin hallintaa ja antaa musiikin harrastamiseen uusia näkökulmia. Sivuinstrumentista on myös mahdollista suorittaa perus- ja syventävien opintojen päättötyöt.

11.4.6. Pop/jazzmusiikin teoria (45h/lukuvuosi)

Pop/jazz-teoriaopintojen tavoitteena on täydentää oppilaan valmiuksia musiikin luku- ja kirjoitustaidon sekä musiikin hahmottamisen alueella. Pop/jazzmusiikin teoriassa kehitetään taitoja kaikilla musiikin osa-alueilla; rytmikassa, melodiassa, harmoniassa, sävellajien tuntemuksessa jne. Teoria ja musiikin hahmottamiseen kuuluvat taidot liittyvät toki kiinteästi instrumenttiopintojen yhteyteen, mutta oppilaan on mahdollista valita pop/jazz-teoriaopintoja myös vapaavalintaisena opintokokonaisuutena.

Teoriaopetus toteutetaan ryhmäopetuksena ja opetusryhmät kootaan vuosittain oppilaiden lähtötason mukaisesti. Opinnot pyritään järjestämään niin, että niissä on mahdollista edetä tasolta toiselle ja opeteltavia asioita on mahdollista liittää suoraan käytäntöön esimerkiksi kuuntelemalla ja soittamalla eri instrumenteilla.

11.4.7. Projektit, workshopit (opintojen laajuus vaihtelee)

Taidekoulu Estradin kolme taiteenalaa mahdollistavat erilaiset linjojen väliset yhteisprojektit. Projekti voi tarkoittaa myös vain oman linjan sisäistä toimintaa, esimerkiksi konsertin valmistamista tietyn musiikillisen teeman ympärille. Projektien lähtökohtana on aina pedagoginen näkökulma tiettyyn teemaan, mutta usein projektit tähtäävät myös jonkinlaiseen lopputuotokseen, jota yleisö pääsee tavalla tai toisella seuraamaan. Keskeisenä tavoitteena projekteissa on oppilaiden vastuullisen ja luovan yhteistoiminnan kehittäminen sekä eri taiteenalojen kunnioittaminen.

Erilaisia workshoppeja järjestetään mahdollisuuksien mukaan joko Taidekoulu Estradin omien tai ulkopuolisten opettajien ohjauksessa. Workshopin aiheet voivat vaihdella esimerkiksi eri musiikkigenren tai soitinryhmän mukaan. Workshopien tavoitteena on tarjota oppilaille jokin uusi, erityinen näkökulma musiikin tekemiseen, mihin normaalin opetuksen puitteissa ei aina ole mahdollisuutta.

11.4.8. Monitaideopinnot (opintojen laajuus vaihtelee)

Taidekoulu Estradilla on mahdollisuus kunkin lukuvuoden tarjonnan puitteissa opiskella muitakin kuin oman aineen taideopintoja. Monitaideopintojen tarkoitus on tarjota kaikkien linjojen

(teatteri, sirkus, musiikki) oppilaille sellaisia opintokokonaisuuksia jotka laajentavat ja syventävät heidän osaamistaan myös oman taiteenalan opiskelussa.

Monitaideopinnot – maistiaisista luovuuden ja itseilmaisun tueksi -opintokokonaisuuden sisällä tarjottavia monitaidetunteja voivat olla esimerkiksi rytmit & rummutus, äänenkäyttö lavalla, maskeeraus ja meikkaus, näyttämöakrobatia, liikeimprovisaatio, improvisaatio, esiintyminen, valo- ja äänitekniikka, nukketeatteri, lyhytelokuva. Monitaideopintojen sisältö vaihtelee vuosittain tarpeen ja toiveiden mukaan.

11.4.9. Musiikkitekniologia (opintojen laajuus vaihtelee)

Musiikkitekniologian opinnoissa opetellaan niitä perustaitoja, millä ääntä saadaan tallennettua tietokoneelle, miten tallennettuja ääniä muokataan ja miten haluttu lopputulos saadaan jaettua muille. Opinnoissa tutustutaan mm. tietokoneen musiikkiohjelmiin, digitaalisiin työkaluihin, musiikin äänittämiseen ja digitaalitekniikan hyödyntämiseen musiikin tekemisessä. Opitaan myös tuntemaan ja käyttämään PA-laitteita ja miksaamaan live-tilanteita. Lisäksi musiikkitekniologian opinnoissa tehdään musiikkivideoita ja -demoja ja tutustutaan erilaisiin nuotinosohjelmiin.

Oppilas saa näin perustiedot opetuksessa käytettävien ohjelmistojen, laitteiden ja työtapojen toimintaperiaatteista sekä musiikkitekniologian termeistä ja sanastoista sekä valmiudet tehdä omaa musiikkia ja ymmärtää musiikkitekniologian merkityksiä nykypäivän musiikissa. Hän saa perusvalmiudet erilaisten musiikkiohjelmien käyttämiseen ja oppii hyödyntämään musiikkitekniologiaa opinnoissaan. Koska musiikkitekniologian kenttä muuttuu koko ajan, on sen kehityksen jatkuva seuraaminen tärkeää.

11.4.10. Säveltäminen (opintojen laajuus vaihtelee)

Oppilaille tarjotaan mahdollisuus omien kappaleiden tekemiseen yhdessä toisten kanssa. Opettaja toimii ideoiden liikkeelle laittajana ja rohkaisee ryhmää löytämään erilaisia soivia ratkaisuja säveltämisen prosessin eri vaiheissa. Tutustutaan myös sävellysten nuotintamiseen, sointujen käyttöön, sovittamiseen ja kappaleiden tallentamiseen.

11.5. Laajan oppimäärän lopputyö

Syventävien opintojen lopputyö rakentuu bändilinjalla oppilaan musiikillisen mielenkiinnon ja osaamisalueiden mukaan. Lopputyön voi näin ollen valmistaa yhtä lailla konsertin muotoon kuin esimerkiksi sovitus- tai sävellystyönä. Lopputyö voi myös sisältää monitaiteellisia elementtejä, ja sen voi suunnitella ja toteuttaa yksin tai isomman yhteisen projektin yhteydessä.

Oppilas asettaa lopputyölleen tavoitteet itse ja vastaa pääasiassa itse sen suunnittelusta. Lopputyön sisältö muodostaa yhtenäisen taiteellisen kokonaisuuden ja se rakentuu syventävien opintojen ja oppilaan oman musiikillisen kiinnostuksen sekä erityisosaamisen pohjalta. Oppilas vastaa lopputyöhön liittyvien asioiden organisoinnista, kuten bändin harjoittamisesta, mahdollisista markkinointiin ja tiedottamiseen liittyvistä järjestelyistä, aikataulutuksista sekä tilavarauksista.

Oppilas valmistaa lopputyötä koskevan kirjallisen ennakkosuunnitelman, josta lopputyön vaiheet, toteutustavat ja tavoitteet käyvät ilmi.

Lopputyö on itsessään matka; suunnittelusta ja tavoitteiden asettamisesta aina toteutukseen saakka. Tämän prosessin edetessä hyödynnetään arvioinnin eri muotoja ja tuetaan näin oppilaan taitojen syvenemistä hänen valitsemansa musiikillisen painotusalueen mukaisesti. Oppilaalla tulee aina olla lopputyön tekemistä ohjaava opettaja.

Syventävien opintojen lopputyön arvioinnissa otetaan huomioon musiikin laajan oppimäärän arvioinnin painopisteet sekä ne tavoitteet, jotka oppilas on itse työlleen asettanut. Lopputyön muodosta riippuen arvioinnissa kiinnitetään huomiota seuraavanlaisiin asioihin:

Ennakkosuunnitelma

- Oppilas luo taiteelliset ja tekniset tavoitteet lopputyölleen
- Suunnitelma aikataulusta, harjoituksista, markkinoinnista, esitykseen tarvittavista teknisistä/visuaalisista ym. elementeistä ja käytännön järjestelyistä
- Kuvaus tulevasta konsertista/työstä; sisältö, ohjelmisto, toteutustapa

Taiteellinen kokonaisuus

- Lopputyön teema ja rakentuminen eheäksi kokonaisuudeksi
- Visuaalinen kokonaisuus, mahdollisten muiden taiteenlajien hyödyntäminen

Ilmaisukyky ja esiintyminen

- Taito hyödyntää opittuja taitoja luovasti ja itsenäisesti omalla instrumentilla
- Tulkinta, oma taiteilijuus
- Oman roolin hallinta solistina/bändin jäsenenä
- Esiintyminen, läsnäolo

Tekninen osaaminen

- Soittimen/soittimien monipuolinen hallinta
- Musiikin osa-alueiden hallinta

Tyylilajin hallinta

- Lopputyössä käytettävien musiikin lajien tuntemus
- Tyylinmukainen fraseeraus ja sovitus

Sävellys ja improvisointi

- Oppilaan kyky tuottaa musiikkia itse säveltäen tai improvisoiden

Lopputyön arvioinnissa kuullaan oman instrumenttiopettajan lisäksi vähintään kahta arvioijaa. Näistä ainakin toinen on oppilaitoksen ulkopuolinen henkilö, joka on lopputyön sisältöön, instrumenttiin tai toteutustapaan liittyvän aihealueen ammattilainen.

Oppilas saa lopputyöstä suullisen sekä kirjallisen palautteen.

11.6. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Mikäli oppilaalla on aiempia opintoja omasta pää- tai sivuinstrumentista, ne voidaan lukea hyväksi Taidekoulu Estradin opinnoissa. Oma opettaja arvioi tällöin oppilaan osaamista vastaavan tason ja suunnittelee tämän jatko-opinnot nykyistä tasoa vastaaviksi. Samoin voidaan toimia, mikäli oppilaalla on aiempia opintoja esimerkiksi musiikin teoriasta tai hän on ollut mukana ohjatussa bänditoiminnassa.

Oppilaalla on halutessaan ja ryhmätilanteen niin salliessa, myös mahdollisuus osallistua laajan oppimäärän mukaiseen musiikin opetukseen suorittamatta taiteen perusopetuksen koko oppimäärää.

Opintojen hyväksilukemista suhteessa laskennalliseen tuntimäärään voi tapahtua myös Taidekoulu Estradin omien opintojen puitteissa. Mikäli oppilas edistyy instrumenttiopinnoissaan nopeammin kuin opintokokonaisuuteen arvioitu tuntimäärä sisältää, hän siirtyy tasolta seuraavalle osaamisen, ei tuntimäärän mukaan.

12. Sirkuslinja

Taidekoulu Estradin sirkuslinja järjestää sirkustaiteen laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta lapsille ja nuorille. Opinnot etenevät varhaisiän opinnoista perusopintoihin ja siitä edelleen syventäviin opintoihin.

Taidekoulu Estradilla sirkustaide nähdään monitaiteisena kokonaisuutena, jossa yhdistyvät useat eri taidemuodot ja jonka pohjana toimii monipuolinen permantoakrobatian osaaminen.

Taidekoulu Estradilla sirkustaiteeseen kasvaminen tarkoittaa tavoitteellista, pitkäjänteistä ja tutkivaa opiskelua. Sirkusharrastamisessa tarvittavia tietoja ja taitoja käydään monipuolisesti läpi tutustuen eri sirkuslajeihin ja niiden vaatimukseen ja mahdollisuuksiin. Opetuksessa, oppimisessa ja opettamisessa lähtökohtana ja keskiössä on oppilas ja hänen kasvamisensa ja kehittyksensä.

Sirkuskasvatuksessa korostetaan luovuuden, vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymisen, sekä emotionaalisen ja esteettisen kasvun harjoittamista. Opintojen aikana oppilasta kasvatetaan ja ohjataan niin ryhmätyötaitojen kuin itsenäisen työnkin tekijäksi.

Opetuksen tavoitteena on saattaa maailmaan rohkeita, tervehenkisiä, kehonsa tuntevia, itsensä hyväksyviä ja myönteisellä minäkuvalla varustettuja lapsia ja nuoria, jotka ovat saaneet sirkustaiteen harrastuksen myötä rakennuspalikoita hyvän elämän eväiksi.

Opetuksen tavoitteena on myös luoda myönteisiä kokemuksia oppilaan oman taidesuhteen rakentamisen pohjaksi sekä antaa oppilaalle edellytykset sirkustaiteen itsenäiseen harrastamiseen sekä omien tavoitteiden ja mahdollisuuksien mukaan myös sirkustaiteen ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen hakeutumiseen.

Osana opetusta kulkee jatkuva opetuksen ja oppimisen arviointi. Arviointi on inhimillistä, oppilasta ja opetustilanteita kunnioittavaa, ja se tapahtuu aktiivisessa vuorovaikutuksessa oppilaan, opettajan ja opetusryhmän kesken.

12.1. Sirkusopintojen rakenne ja työtavat

Sirkuslinjalla opinnot etenevät oheisen taulukon mukaisesti.

Varhaisiän sirkuskasvatus toteutetaan perheryhmissä vauvojen, taaperoiden ja alle 4 -vuotiaiden lasten osalta. Neljävuotiaat ja sitä vanhemmat lapset jatkavat perheryhmässä tai siirtyvät harrastamaan temppusirkusryhmään. Temppusirkusryhmässä sirkustaidetta harjoitellaan kahden ohjaajan ohjauksessa, ilman oman huoltajan läsnäoloa.

Kouluikäiset lapset opiskelevat perusopintoryhmissä kuuden vuoden ajan. Tämän jälkeen lapset siirtyvät syventävien opintojen pariin, jolloin opetuksen painopiste siirtyy ryhmälähtöisestä opetuksesta itsenäisempiin ja laajempaa valinnanvapautta tarjoaviin sirkuslajiopintoihin.

Syventävien opintojen kesto on kolme vuotta, jonka päätteeksi oppilaat valmistavat laajan oppimäärän lopputyön.

Perusopintojen viimeisenä vuotena, syventävien opintojen aikana ja syventävien opintojen jälkeen, voi oppilas halutessaan valita erillisiä projektiopintoja tai monitaidekursseja vuosittain erikseen sovittavan kurssitarjottimen mukaisesti. Projektiopinnot ja monitaidekurssit voidaan hyväksilukea osaksi oppilaan laajan oppimäärän taiteen perusopetuksen oppimäärää.

Taiteen perusopetuksen lopputyön tehtyään oppilas voi jatkaa sirkuksen harrastamista Taidekoulu Estradin projektiopintojen, monitaidekurssien, aikuisryhmien sekä syventävien opintojen sirkuslajituntien parissa.

Varhaisiän sirkuskasvatus				
4 kk-1 -vuotiaat	vauvasirkus	Perheryhmät (opiskelu tapahtuu yhdessä huoltajan kanssa)	8 tuntia	kurssimuotoisesti 8 x 45 min
1-2 -vuotiaat	taaperosirkus		8 tuntia	kurssimuotoisesti 8 x 45 min
3 -vuotiaista ylöspäin	perhesirkus		28 tuntia	1 x 1 ot/vko
4-5 -vuotiaat	temppusirkus, taso I	Itsenäiset ryhmät (opiskelu tapahtuu ilman huoltajaa)	45 tuntia	1 x 1,33 ot/vko (34 opetusviikkoa)
5-6 -vuotiaat	temppusirkus, taso II		45 tuntia	1 x 1,33 ot/vko (34 opetusviikkoa)
esikouluikäiset	temppusirkus, taso III		45 tuntia	1 x 1,33 ot/vko (34 opetusviikkoa)
Perusopinnot, 6 vuotta, yhteensä 800 tuntia				
6-7-vuotiaat	1. vuosi	perusopinnot 1	68 tuntia	1 x 2 ot/vko (34 opetusviikkoa)
7-8 -vuotiaat	2. vuosi	Perusopinnot 2	136 tuntia	2 x 2 ot/vko (34 opetusviikkoa)
9 -vuotiaat	3. vuosi	perusopinnot 3	136 tuntia	2 x 2 ot/vko (34 opetusviikkoa)
10-vuotiaat	4. vuosi	perusopinnot 4	136 tuntia	2 x 2 ot/vko (34 opetusviikkoa)
11-vuotiaat	5. vuosi	perusopinnot 5	136 tuntia	2 x 2 ot/vko (34 opetusviikkoa)
12-vuotiaat	6. vuosi	perusopinnot 6	200 tuntia	3 x 2 ot/vko (34 opetusviikkoa)

Syventävät opinnot, 3 vuotta, yhteensä 500 tuntia					
1. vuosi	syventävät opinnot 1	160 tuntia	2 x 2 ot/vko (32 opetusviikkoa)	Produktio-työskentely ja esiintyminen 32 tuntia	Sirkuslajiopinnot: Akrobatia Pariakrobatia Ilma-akrobatia Käsilläseisonta Pyramidit
2. vuosi	syventävät opinnot 2	160 tuntia	2 x 2 ot/vko (32 opetusviikkoa)	Produktio-työskentely ja esiintyminen 32 tuntia	Tasapainoilu yksipyöräisellä Jongleeraus Vanteiden käsittely Omavalintainen sirkuslaji
3. vuosi	syventävät opinnot 3	180 tuntia	2 x 2 ot/vko (32 opetusviikkoa)	Lopputyön tekeminen 52 tuntia	
Projektiopinnot ja monitaidekurssit					
Projektit ja monitaidekurssit muodostuvat vuosittain sovittavasta erillisestä Taidekoulu Estradin kurssitarjottimesta, josta oppilas voi halutessaan valita kurseja osaksi laajan oppimäärän opintojaan tai opintojensa täydentämiseksi.					
Valinnaisaineet / lisäopinnot					
Valinnaisaineet muodostuvat esim. Taidekoulu Estradin teatteri- ja bändilinjoiden opinnoista. Lisäopinnoiksi lasketaan esim. oman taidelajin viikonloppu- ja erikoiskurssit, varhaisiän opintojen ryhmässä apuohjaajana toimiminen tai sirkuslinjan esiintyvään ryhmään kuuluminen.					

Taidekoulu Estradilla sirkustaidetta opetetaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, jotka ovat oppimiselle turvalliset, sopivat ja tarkoituksenmukaiset. Työtapoja vaihdellaan usein, jotta sirkustaiteen harrastamisessa tarvittava monipuolisuus ja monenlaiset oppijat tulevat huomioituksi. Opetuksessa hyödynnetään niin ryhmä- kuin yksilöopetuksen eri muotoja.

Sirkuslinjan opetus on ryhmäopetusta. Ryhmäkoko vaihtelee kahdeksan ja kuudentoista oppilaan välillä. Vauva- ja taaperosirkusryhmissä oppilaita on maksimissaan 10, perhesirkus- ja temppusirkusryhmissä 16. Perusopintoryhmissä maksimiryhmäkoko on 16 lasta ja syventävien opintojen oppilasmäärä vaihtelee sirkuslajista riippuen kahdeksan ja kuudentoista välillä.

Varhaisiän sirkuskasvatuksessa oppitunneilla on opettajan lisäksi apuohjaaja. Perusopintoryhmille pyritään järjestämään kaksi opettajaa, joista molemmat vastaavat omasta viikoittaisesta

oppitunnistaan. Syventävien opintojen sirkuslajitunneilla opettajina toimivat kyseiseen sirkuslajiin erikoistuneet ammattilaiset. Syyslukukauden alussa sovitaan kullekin syventävien opintojen oppilaalle nk. vastuupettaja, joka huolehtii oppilaan opintojen etenemisestä yhdessä oppilaan kanssa.

Viikoittain järjestettävät oppitunnit ovat kestoaltaan 45-90 minuutin pituisia. Varhaisiän vauva-, taapero- ja perhesirkustunnit ovat kestoaltaan 45 minuuttia ja tempusirkusryhmien tunnit 60 minuuttia. Perus- ja syventävien opintojen opetustunnit ovat kestoaltaan 90 minuuttia, erikoistapauksissa 45 minuuttia.

Sirkuslinjan opetuksessa työtävät määräytyvät ryhmäkohtaisesti. Opetustilanteissa korostetaan keskinäistä vuorovaikutusta. Jokainen oppilasryhmän jäsen ja hänen huoltajansa kohdataan kasvokkain oppitunneilla ja oppituntien ulkopuolella.

Opetuksessa käytetään monipuolisesti niin opettajajohtoista-, oppilasjohtoista-, ryhmä-, pienryhmä-, pari- kuin itsenäistä työskentelyäkin. Opettajajohtoisen työskentelyn rinnalla vertaisoppimisella on tärkeä merkitys ja oppilaita kasvatetaan siihen jo perusopintojen alkuvaiheista lähtien.

Myös projektiluonteinen työskentely nähdään motivoivana, etenkin koko ryhmän tai useamman ryhmän yhteisiin esityksiin valmistauduttaessa. Tärkeintä on, että valitut työtävät tukevat kunkin oppilaan edellytyksiä oman sirkussuhteen rakentamiselle ja sirkuslajitaidoissa kehittymiselle.

Oppiminen tapahtuu aktiivisessa vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa. Oppimisprosesseja edistetään kannustavalla ilmapiirillä ja työtapoina käytetään positiivista ja lapsikeskeistä pedagogiikka, sekä yhteistoiminnallisen ja taiteellisen oppimisen menetelmiä.

Oppimisprosesseja edistetään yhteistoiminnallisen oppimisen, tutkivan oppimisen, ongelmalähtöisen oppimisen ja ilmiöpohjaisen oppimisen kautta. Vertaisoppimista tuetaan tarjoamalla nuorempien oppilaiden opetusryhmille kummioppilaita/kummiryhmiä jo pidempään harrastaneiden oppilaiden ryhmistä. Vertaisoppimista tuetaan myös eri-ikäisten oppilasryhmien kesken rakennettavilla yhteisesityksillä.

Opetustilanteet rakennetaan turvallisiksi, jolloin oppilailla on tilaa kokeiluille, onnistumisille ja epäonnistumisille. Väljillä tehtävänannoilla oppilaita kannustetaan valitsemaan luovia ratkaisuja ja ilmaisemaan itseään. Palautteenantamisessa keskitytään myönteisyyteen ja kannustavuuteen.

Oppilaita kannustetaan omaan aktiivisuuteen opintojensa suunnittelussa. Omalla aktiivisuudella uskotaan olevan harrastamisen motivaatiota, itseohjautuvuutta ja oman oppimisen arvostamista lisäävä vaikutus.

Koska oppilaan eteneminen sirkusteknisissä lajitaidoissa tapahtuu yksilöllistä tahtia, käydään oppilaan kanssa tavoitteita läpi useita kertoja lukuvuoden aikana. Tämän vuoksi myös syventäviin opintoihin siirryttäessä on tärkeää, että oppilas luo yhdessä opettajan kanssa omat sirkustekniset tavoitteensa, joita kohti opinnoissaan ja edetessään kohti loppuuta, pyrkii.

12.2. Varhaisiän sirkuskasvatus – vauva- ja taaperosirkus, perhesirkus ja temppusirkus

Varhaisiän sirkuskasvatus on tarkoitettu pääasiassa alle kouluikäisille lapsille. Opintojen laajuus määrittyy perheen valinnan mukaan. Opetus toteutetaan ryhmäopetuksena ja opinnot voi aloittaa miltei tasolta tahansa.

Opetusta järjestetään kerran viikossa, vauva- ja taaperosirkusikäisille lyhytkursseina ja perhesirkus- sekä temppusirkusryhmille opetuslukukausien mukaisesti.

Varhaisiän sirkuskasvatuksen ryhmissä oppilaat etenevät ryhmänsä mukana. Tavoitteet asetetaan lapsilähtöisesti, mutta ensisijaisesti koko ryhmälle yhteisesti.

12.2.1. Opintojen sisällöt

Varhaisiän opinnoissa lapsia huoltajineen kannustetaan löytämään liikunnan ja liikkumisen ilo. Sen kautta pyritään vaikuttamaan perheiden aktiivisen ja liikunnallisen elämäntavan syntymiseen. Varhaisiän opintojen päätehtävänä onkin tutustuttaa perheet ja perheen nuorimmat lapset sirkuksen tarjoamaan ohjattuun liikunnalliseen taideharrastusmahdollisuuteen.

Taidekoulu Estradin sirkustunneilla varhaisiän oppilas pääsee kokeilemaan erilaisia liikunnallisia ja draamallisia leikkejä, joiden avulla tuetaan oppilaan aistihavaintojen tekemistä, sekä mielikuvituksen ja aloitekyvyn kehittymistä. Opintojen aikana, monipuolisen liikeharjoittelun myötä, oppilaan motoriset perustaidot harjaantuvat ja oppilas oppii monia uusia sirkustempuja.

Oppilas pääsee esiintymään ja esittämään itselle mieluisia temppuja ensin oman harjoitusryhmänsä sisällä ja myöhemmin temppusirkusvaiheessa yleisön edessä, vähintään kaksi kertaa lukuvuoden aikana. Esitysten aiheet ja teemat vaihtuvat, samoin kuin sirkuslaji, jota esitetään. Esitysten aiheet ja ideat poimitaan lasten elämis- ja kokemusmaailmasta ja harjoitetaan lapsille sopivilla tavoilla.

Vauva- ja taaperosirkusryhmissä opetus on kurssimuotoista ja pääpaino on lapsen ja vanhemman vuorovaikutuksen lisääntymisessä. Oppitunneilla lapsen vanhempia ohjataan nauttimaan liikunnasta ja liikkumisesta yhdessä lapsensa kanssa.

Perhesirkusryhmissä opetus on pitkäkestoista ja jatkuu koko lukuvuoden ympäri. Pääpaino on lapsen ja aikuisen yhdessä tekemisellä. Tunneilla säilyy sama rutiini ja rakenne joka kerta, jotta lasten turvallisuudentunne säilyy ja uusien taitojen opettelu mahdollistuu. Opinnoissa opetellaan vuorotellen liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja, hyödyntäen sirkuslajien ja välineiden tarjoamia monipuolisia mahdollisuuksia.

Temppusirkusryhmissä siirrytään harjoittelemaan pitkäkestoisesti ryhmän kanssa ilman oman huoltajan läsnäoloa. Pääpaino on edelleen motoristen perustaitojen harjoittelussa, jonka rinnalla opetellaan uusia sirkustempuja eri sirkuslajien joukosta. Harjoittelun myötä oppilas oppii tuntemaan myös sirkuksen sanastoa ja yhdistämään eri sirkusvälineet ja -lajit toisiinsa.

12.2.2. Opintojen tavoitteet

Sirkustekniikka

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- kehittyä motorisissa perustaidoissa
- saa kokemuksen eri sirkuslajeista ja harjoittelee eri sirkuslajien temppuja

Kehontuntemus ja -hallinta

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- harjoittelee ketteryyttä ja liikkuvuutta
- harjoittelee rentoutumaan
- oppii tuntemaan omaa kehoaan ja nimeämään eri kehonosia
- saa myönteisen kehosuhteen

Sirkustaiteen tuntemus

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- oppii sirkustemppujen nimiä
- saa kokemuksen sirkusesitysten katsomisesta

Ilmaisu ja esiintyminen

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- uskaltaa näyttää muille omavalintaisen liikkeen/liikesarjan
- saa kokemuksia esillä olemisesta, jonka myötä oppii nauttimaan itsensä ilmaisusta
- saa kokemuksia yleisölle esittämisestä

12.2.3. Opintojen arviointi

Arviointi ja palautteen antaminen kuuluvat tiiviinä osana Taidekoulu Estradin sirkustaiteen perusopetukseen. Arvioinnin ja palautteenannon tehtävänä on ohjata ja kannustaa oppilasta edistymään opinnoissaan yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Arvioinnin tulee myös tukea oppilaan itsetunnon kasvua ja oppilaan vaikutusmahdollisuuksia omiin opintoihinsa.

Arviointi perustuu määriteltyihin tavoitteisiin. Osa arvioinnista tapahtuu itsearviointina ja osa vertaisarviointina.

Jatkuva, opetustilanteissa tapahtuva palautteenanto ja arviointi auttavat oppilasta ymmärtämään omaa oppimistaan ja kehittävät oppilaan edellytyksiä itsearviointiin. Keskeistä palautteenannossa on oppilaan, opettajan ja oppilasryhmän välinen toimiva ja avoin vuorovaikutus.

Ennen palautteenantoa opettajan tulee kertoa oppilaille mihin asioihin hän palautteenantamisessa keskittyy. Opettajan palaute on kriteeriperusteista ja keskittyy oppimisen, työskentelyn tai käyttäytymisen arviointiin sekä oppilaan osaamisen vahvuuksiin.

Itsearviointin tarkoituksena on tukea oppilaan itsetuntemuksen kasvua, kehittää oppilaan opiskelutaitoja ja auttaa oppilasta ymmärtämään oppimaansa syvällisesti. Oppitunneilla oppilailta kysellään mistä he sirkusopetuksessa pitävät, missä he ovat omasta mielestään onnistuneet ja mitä he haluaisivat opetella jatkossa. Opettaja ohjaa lapsia myös pohtimaan yhteisissä tehtävissä onnistumista.

Taidekoulu Estradin sirkuslinjan varhaisiän opinnoissa taitojen itsearviointimenetelminä käytetään mm. kolmiportaisia hymynaama-arviointeja (osaan hyvin, osaan vähän, harjoittelen vielä), fiilismittareita, peukku- ja jana-arviointia, omaan sirkustaitovihkoon vapaamuotoista tai kysymyksiin vastaavaa piirtämistä.

Oppilaiden kanssa harjoitellaan myös vertaispalautteen antamista tunti-ilanteissa ja esitysten yhteydessä.

Oppilaille annetaan lukuvuoden päätteeksi osallistumistodistus, jossa näkyy tunneille osallistumisen lisäksi oman opettajan kannustava maininta opituista ja yhdessä läpikäytyistä asioista ja oppilaan vahvuuksista.

12.3. Sirkustaiteen perusopinnot

Perusopintojen kokonaislaajuus on 800 tuntia. Opinnot on tarkoitettu kouluikäisille lapsille. Opetus toteutetaan ryhmäopetuksena. Opetusryhmän maksimikoko on kuusitoista oppilasta.

Opinnot jakaantuvat kuudelle vuodelle siten, että ensimmäisenä vuotena opetuskertoja on kerran viikossa kahden oppitunnin verran, opetuslukukausien mukaisesti. Toisena, kolmantena, neljäntenä ja viidentenä vuotena opetuskertoja on kaksi kertaa viikossa, kahden oppitunnin verran. Kuudentena vuotena opetuskertoja on kolme kertaa viikossa, kahden oppitunnin verran. Tällöin oppilaat käyvät ryhmänsä yhteisillä opetustunneilla kaksi kertaa viikossa ja valitsemallaan syventävien opintojen sirkuslajitunnilla kerran viikossa.

Perusopinnoissa oppilaat etenevät oman ryhmänsä mukana. Tavoitteet asetetaan sekä ryhmälle yhteisesti että tarvittaessa kullekin ryhmän jäsenelle erikseen.

12.3.1. Opintojen sisällöt

Perusopintojen päätehtävä on tarjota oppilaalle valmiudet sirkustaiteen tavoitteelliseen, pitkäjänteiseen ja turvalliseen opiskeluun. Oppilaan motoriset perustaidot kehittyvät ja vahvistuvat monipuolisen liikeharjoittelun ja kehonhallintaharjoitteiden myötä.

Perusopinnoissa oppilas pääsee kokeilemaan eri sirkuslajeja akrobatiasta ilma-akrobatiaan ja tasapainoilusta jongleeraukseen ja oppii harjoittelun myötä eri sirkuslajien perustekniikoita. Opintokokonaisuuksien kautta oppilas pääsee tutustumaan sirkuksen harrastamiseen, saa

kokemusta ryhmätyöskentelytaidoista, sirkuslajien perustekniikoista, sirkuksesta taiteena sekä ilmaisusta ja esiintymisestä.

Perusopintojen aikana oppilas pääsee esiintymään yleisön edessä vähintään kaksi kertaa lukuvuodessa jokaisena opintojen viitenä ensimmäisenä vuotena. Esitysten aiheet ja teemat vaihtuvat, samoin kuin sirkuslaji, jota esitetään. Osa esityksistä on ryhmän opettajan ohjaamia, osa oppilaiden itsensä rakentamia ja koreografioimia. Viidentenä perusopetusvuotena oppilas osallistuu ryhmänsä yhteisen esityskokonaisuuden valmistamiseen ja esittämiseen. Esityksen suunnitteluun ja harjoitteluun käytetään runsaasti aikaa ja sitä esitetään yleisölle lukuvuoden aikana vähintään kaksi kertaa.

Perusopintojen viimeisenä (kuudentena) vuotena oppilas saa laajemman käsityksen sirkustaiteesta osana esittävän taiteen kenttää osallistumalla mm. tanssitunneille ja käymällä tutustumassa teatteriesitykseen. Kehontuntemusta ja -hallintaa lisätään osallistumalla erillisille keuhonhuollon tunneille. Kuudentena vuotena oppilas aloittaa valmistautumisen syventäviin opintoihin siirtymiseen aloittamalla opiskelun kerran viikossa yhdellä syventävien opintojen sirkuslajitunnilla. Myös esiintymiskokemusten määrää lisätään esittämällä keikkamuotoisesti edellisenä vuotena tehdyn esityskokonaisuuden osia, sekä osallistumalla mahdollisuuksien mukaan syventävien opintojen oppilaiden isompaan teemalliseen/tarinalliseen esitysproduktioon.

Perusopintojen loppuvaiheessa oppilaille pyritään järjestämään tilaisuuksia osallistua sirkustaiteen paikallisiin tai valtakunnallisiin katselmuksiin tai muihin vastaaviin sirkusalan tapahtumiin, kuten leireille ja festivaaleille.

12.3.2. Opintojen tavoitteet

Sirkustekniikka

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- kehittää motorisia perustaitoja
- kokeilee monipuolisesti eri sirkuslajeja sekä oppii arvostamaan eri sirkuslajien ominaisuuksia
- harjoittelee sirkuslajien perustekniikoita pitkäjänteisesti ja tasolta toiselle edeten
- oppii turvallisen tavan harjoitella ja toimia
- oppii asettamaan tavoitteita ja nauttimaan niiden saavuttamisesta.

Kehontuntemus ja -hallinta

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- oppii tuntemaan ja hallitsemaan omaa kehoaan sekä luottamaan siihen
- rakentaa myönteisen kehosuhteen
- oppii huolehtimaan kehostaan ja sen tavoitteellisesta kehittämisestä sirkuslajien ominaisuudet huomioon ottaen

- oppii toimimaan vastuullisesti osana ryhmää ja luottamaan toisiin
- harjoittelee ketteryyttä, koordinaatiota, voimaa ja liikkuvuutta sekä oppii rentoutumaan.

Sirkustaiteen tuntemus

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- kiinnostuu sirkuksesta ja sirkuksen ilmiöistä
- oppii sirkustietoutta ja sirkuksen historiaa sekä oppii arvostamaan sirkustaidetta ja muita taidemuotoja
- tutustuu monipuolisesti erilaisiin esityksiin
- saa käsityksen sirkuksen erilaisista ilmenemismuodoista sekä tutustuu kansainvälisyyden merkitykseen sirkustaiteessa.

Ilmaisu ja esiintyminen

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- harjaantuu ilmaisemaan itseään luontevasti, avoimesti ja rohkeasti
- oppii nauttimaan itsensä ilmaisusta sirkustaiteen keinoin itsenäisesti sekä osana ryhmää
- oppii esityksen valmistamista ja saa kokemuksia esiintymisestä
- oppii ymmärtämään sirkusesityksen monien taidemuotojen yhteistyönä.

12.3.3. Opintokokonaisuudet

Opintokokonaisuus I – sirkusharrastus tutuksi

Opintokokonaisuus pitää sisällään koko perusopinnot ensimmäisen vuoden opinnot. Opintoja on yhteensä 68 tuntia. Opintojen aikana oppilas saa käsityksen eri sirkuslajeista ja niiden harjoittelusta. Käytettävät harjoitteet painottavat motorisia perustaitoja eli tasapaino-, liikku- ja välineenkäsittelytaitoja.

Tavoitteena on, että oppilas oppii tuntemaan paremmin omaa kehoaan ja luottamaan siihen. Tavoitteena on myös, että oppilas oppii tuntemaan paremmin sirkusharrastamista ja harrastamisen vaatimaa pitkäjänteistä työskentelyä.

Esiintymistä harjoitellaan ensin oman ryhmän kesken, painottaen mielikuvituksen käyttöä ja improvisaatiota. Myös yleisön edessä tapahtuvia esiintymisiä järjestetään vähintään kaksi kertaa lukuvuoden aikana.

Opintokokonaisuus II – minä ryhmän jäsenenä

Opintokokonaisuus jakautuu perusopinnot toiselle, kolmannelle, neljännelle ja viidennelle vuodelle. Opintoja on noin 80 tuntia neljän vuoden aikana. Opinnoissa tuetaan oppilaan kasvua itsenäisyyteen ja osallisuuteen, sekä kehitetään erityisesti sosiaalisia taitoja. Opintokokonaisuuden tunnit painottuvat lukukausien alkuun, mutta toki harjoitteet läpileikkaavat koko lukuvuotta.

Tavoitteena on, että oppilas tutustuu oman opetusryhmänsä jäseniin paremmin, jotta kaikki ryhmän jäsenet tuntisivat olonsa ryhmässä mukavaksi ja turvallisiksi. Tämä on edellytys kannustavan oppimisympäristön ja positiivisen oppimisilmapiirin syntymiselle sekä syrjäytymisen ehkäisemiselle.

Keskeisenä sisältönä ovat pelisääntöjen rakentaminen, yhteisten tavoitteiden asettaminen, tutustumis- ja ryhmäytymisleikit ja -harjoitukset, pariharjoitukset sekä palautteen antaminen ja arviointi.

Opintokokonaisuus III – sirkuslajit ja sirkustekniikka

Opintokokonaisuus jakautuu perusopintojen toiselle, kolmannelle, neljännelle ja viidennelle vuodelle. Opintoja on noin 320 tuntia neljän vuoden aikana. Opinnoissa keskitytään turvalliseen harjoitteluun ja sirkuksessa käytettäviin motorisiin perustaitoihin, eli tasapaino-, liikku- mis- ja välineenkäsittelytaitoihin. Keskeisenä sisältönä on sirkuksen perustekniikoiden pitkä- jänteinen harjoittelu.

Sirkustekniikan harjoittelussa pääpaino on permantoakrobatian harjoittelussa. Sen lisäksi käy- dään läpi ilma-akrobatian perusteita niin trapetseilla kuin ilmakankaissa ja/tai köysissä. Vuosit- tain keskitytään joko pariakrobatian tai ryhmäakrobatian eli pyramidien harjoitteluun.

Tasapainoilulajeista valitaan vuorovuosina rullien, rolabolien, tasapainopallojen, -tikkaiden, yksipyöräisten ja nuoran harjoittelu. Välineenkäsittely- ja liikkumistaitoja harjoitellaan mm. vanteiden ja hyppynarujen käsittelyn kautta. Jongleerauskeskitytään heittojongleeraus- seen yksin ja pareittain, sekä tutustutaan flower/devil stickien käsittelyyn, diaboloihin ja jalka- jongleeraukseen.

Opintokokonaisuus IV – sirkus taiteena

Opintokokonaisuus jakautuu perusopintojen toiselle, kolmannelle, neljännelle ja viidennelle vuodelle. Opintoja on noin 30 tuntia neljän vuoden aikana. Opinnot sisältävät teoreettista tie- toa sirkuksesta, sen historiasta ja esittämiseen/esityksiin liittyvistä ilmenemismuodoista. Oppi- las oppii ymmärtämään harrastuksensa taustoja ensin oman taidekoulunsa näkökulmasta ja pikku hiljaa myös valtakunnallisesti. Tavoitteena on saada myös käsitys sirkuksen ammattiin valmistavasta opiskelusta ja hahmottaa sirkus mahdollisena ammattina.

Opintokokonaisuus V – ilmaisen ja esiinnyn

Opintokokonaisuus jakautuu perusopintojen toiselle, kolmannelle, neljännelle ja viidennelle vuodelle. Opintoja on noin 80 tuntia neljän vuoden aikana. Opinnot sisältävät monia erilaisia esiintymis- ja ilmaisutaidon harjoituksia, joiden kautta oppilasta kannustetaan ja rohkaistaan ilmaisemaan itseään luontevasti, avoimesti ja rohkeasti.

Erilaisten demoharjoitusten ja -esitysten myötä oppilaalle tarjotaan mahdollisuus oppia esi- tyksen valmistamista ja saada erilaisia kokemuksia esiintymisestä.

Viidentenä vuotena oppilaat rakentavat opettajansa ohjauksessa yhdessä suunnitellun sirkuskokonaisuuden, jonka harjoitteluun keskitytään kevätlukukauden aikana. Valmistunutta esitystä esitetään yleisölle vähintään kaksi kertaa kevätlukukauden aikana ja myöhemmin perusopintojen viimeisenä (kuudentena) vuotena keikkaluonteisesti. Esitys voi koostua soolo- ja ryhmänumeroista, joihin kaikki ryhmän oppilaat osallistuvat. Ryhmän oppilaat arvioivat itse esityksen valmistusprosessia ja valmista esitystä ja saavat siitä myös kahden taideopettajan suullisen palautteen.

Opintokokonaisuus VI – kohti syventäviä opintoja

Opintokokonaisuus pitää sisällään koko perusopintojen viimeisen, eli kuudennen vuoden opinnot. Opintoja on yhteensä 200 tuntia. 90 minuutin pituisia opetuskertoja on kolme kertaa viikossa. Yksi opetuskerroista on ryhmän yhteinen akrobatiaan painottuva tunti. Toinen opetuskerroista sisältää vaihdellen tanssia, kehonhuoltoa, sirkustaiteen tuntemusta sekä keikkaesiintymisiä. Kolmannen opetuskerran oppilas valitsee syventävien opintojen sirkuslajiopinnoista yhdessä opettajansa kanssa.

Vuoden aikana oppilas saa entistä vahvemman kuvan sirkuksesta kansainvälisenä taidemuotona. Hän oppii itsenäistä tavoitteiden asettamista, esiintymistä sekä valmistautuu syventäviin opintoihin siirtymiseen.

Monitaideopinnot – maistiaisina luovuuden ja itseilmaisun tueksi

Taidekoulu Estradin erikoisuutena ja vahvuutena on kolmen eri esittävän taiteen taidelajin toimiminen saman koulun sisällä tiiviisti yhdessä ja rinnakkain. Tästä syystä Taidekoulu Estradi tarjoaa perusopintojen oppilaille kerran vuodessa lyhytkestoisia erikoiskursseja, joilla he pääsevät maistelemaan muun kuin oman taidelajinsa tekemistä ja samalla vahvistamaan omaa luovuuttaan ja itseilmaisuaan. Yhteensä perusopintojen aikana monitaideopintoja kertyy noin 20 tuntia.

Perusopintoryhmille tarjottavia monitaidetunteja ovat mm. rytmit & rummutus, äänenkäyttö lavalla, maskeeraus ja meikkaus, näyttämöakrobatia, liikeimprovisaatio, improvisaatio, esiintyminen, valo- ja äänitekniikka, nukketeatteri, lyhytelokuva jne. Monitaidetunneille osallistutaan ensisijaisesti yhdessä oman ryhmän kanssa.

12.3.4. Opintojen arviointi

Arviointi ja palautteen antaminen kuuluvat tiiviinä osana Taidekoulu Estradin sirkustaiteen perusopetukseen. Arvioinnin ja palautteenannon tehtävänä on ohjata ja kannustaa oppilasta edistymään opinnoissaan yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Arvioinnin tulee myös tukea oppilaan itsetunnon kasvua.

Arviointi perustuu eri opintokokonaisuuksille määriteltyihin tavoitteisiin. Osa arvioinnista tapahtuu itsearviointina ja osa vertaisarviointina.

Jatkuva, opetustilanteissa tapahtuva palautteenanto ja arviointi auttavat oppilasta ymmärtämään omaa oppimistaan ja kehittävät oppilaan edellytyksiä itsearviointiin. Keskeistä palautteenannossa onkin oppilaan, opettajan ja oppilasryhmän välinen toimiva ja avoin vuorovaikutus.

Ennen palautteenantoa opettajan tulee kertoa oppilaille mihin asioihin hän palautteenantamisessa keskittyy. Opettajan palaute on kriteeriperusteista ja keskittyy oppimisen, työskentelyn tai käyttäytymisen arviointiin sekä oppilaan osaamisen vahvuuksiin.

Itsearvioinnin tarkoituksena on tukea oppilaan itsetuntemuksen kasvua, kehittää oppilaan opiskelutaitoja ja auttaa oppilasta ymmärtämään oppimaansa syvällisesti. Taidekoulu Estradin sirkuslinjalla itsearviointimenetelminä käytetään aarrekarttoja, fiilismittareita, peukku- ja jana-arviointia, paikan merkitsemistä, tavoitekarttoja, omaan sirkustaitovihkoon kirjoittamista, tavoitetaulukoiden täyttämistä ja vapamuotoista kirjoitettua tai piirrettyä palautetta.

Perusopintojen kahtena viimeisenä vuotena (viides ja kuudes vuosi) oppilasta ohjataan oman oppimisensa tarkempaan dokumentointiin ja siirrytään portfoliotyöskentelyyn.

Oppilaiden kanssa harjoitellaan myös vertaispalautteen antamista tuntitilanteissa, demoesitysten ja isompien esitysten yhteydessä. Palautteen antamisessa oppilaita opetetaan tekemään positiivisia huomioita, löytämään omat ja harjoituskavereiden vahvuudet ja onnistumiset, mahdollisesti myös omat kehittymisen kohteet. Palaute ei kohdistu pelkästään fyysisten taitojen oppimiseen, vaan sitä annetaan myös tunneilla toimimisesta, ryhmän jäsenten kohtaamisesta ja yhdessä tekemisestä.

Palautteen antamisesta tehdään mahdollisimman avointa ja läpinäkyvää. Vertaispalautteen lisäksi oppilaita opetetaan antamaan palautetta saamastaan opetuksesta ja opettajan toiminnasta. Koska opettajan, huoltajan ja oppilaan välisiin arviointikeskusteluihin ei ryhmäopetuksessa ole aikaresursseja, käydään arviointikeskustelut avoimesti koko ryhmän kesken aina kausien päätteeksi (tarvittaessa myös kesken kauden).

Hyvän osaamisen kriteerit perusopinnoissa

Oppiminen ja oppimisprosessi: Oppilas on oppinut turvallisen tavan harjoitella ja toimia ryhmässä ja hän osaa asettaa tavoitteita. Hän on oppinut tuntemaan ja hallitsemaan omaa kehoaan ja osaa huolehtia kehostaan. Oppilas osaa ideoida ja tuoda ajatuksiaan esille. Hän osaa suunnitella liikesarjoja ja esityksiä. Oppilas on oppinut esiintymään oman ryhmän sisällä ja saanut monia kokemuksia esiintymisestä yleisön edessä. Oppilas on oppinut arvostamaan sirkustaidetta.

Työskentelytaidot: Oppilas on kiinnostunut eri sirkuslajeista, niiden harjoittelemisesta ja uuden oppimisesta sekä valmis työskentelemään yhdessä ryhmän kanssa. Oppilas jaksaa seurata esityksiä. Hän keskittyy annettuihin tehtäviin ja osaa ottaa vastuuta omasta harjoittelustaan. Oppilas tulee toimeen muiden ryhmän jäsenten kanssa sekä pystyy auttamaan muita ja toimimaan vastuullisesti osana ryhmää.

Oppilaan vahvuudet ja kehittyminen: Oppilas hallitsee motoriset perustaidot. Hän on kokeillut monipuolisesti eri sirkuslajeja ja harjoitellut niitä pitkäjänteisesti. Oppilas on harjaantunut ilmaisemaan itseään ja uskaltaa esiintyä.

12.4. Sirkustaiteen syventävät opinnot

Syventävien opintojen kokonaislaajuus on 500 tuntia. Opinnot on tarkoitettu yläkoulu- ja lukioikäisille nuorille, sekä mahdollisuuksien mukaan myös aikuisille. Opetus toteutetaan ryhmäopetuksena. Opetusryhmien koko vaihtelee kahdeksan ja kuudentoista oppilaan välillä.

Opinnot jakaantuvat kolmelle vuodelle siten, että kunakin vuotena opetuskertoja on vähintään kaksi kertaa viikossa kahden oppitunnin verran.

Syventävissä opinnoissa oppilaat valitsevat Taidekoulu Estradin sirkuslajivalikoimasta sirkuslajit, joiden tunneille he osallistuvat. Kahtena ensimmäisenä vuotena opintoihin sisältyy lisäksi kurssimuotoista produktiotyöskentelyä ja kolmantena vuotena lopputyön tekemistä (ja oppilaan halutessa myös produktiotyöskentelyä). Oppilaita, joilla on korkeat tavoitteet sirkustekniselle kehitymiselle, ohjataan valitsemaan useampia sirkuslajitunteja ja useammat harjoitukset kuin kaksi kertaa viikossa. Syventävien opintojen rakenne mahdollistaa oppilaslähtöisen tavoitteiden asettamisen, ja vahvistaa oppilaan sirkusteknisten taitojen kehittymistä ja itsenäiseksi harjoittelijaksi kasvamista.

Syventävien opintojen päätteeksi tehtävälle lopputyölle varataan tasaisesti aikaa viimeiseltä syventävien opintojen lukuvuodelta siten, että lopputyön suunnittelulle, valmistelulle ja esittämiselle jää riittävästi aikaa.

12.4.1. Opintojen sisällöt

Syventävien opintojen päätehtävänä on tarjota oppilaalle mahdollisuus sirkusopintojensa laajentamiseen ja painottamiseen. Oppilas pääsee vahvistamaan ja syventämään osaamistaan valitsemassaan sirkuslajissa/sirkuslajeissa ja oppii itsenäistä lajiharjoittelua.

Oppilaan valittavana on laaja kirjo sirkuslajiopintoja, joista hän valitsee yhden tai useamman, joihin syventävien opintojen aikana keskittyy. Sirkuslajiopinnoissa oppilas harjaantuu kehittämään omaa liikemateriaaliaan ja tutustuu sirkusta tukeviin esittävän taiteen muotoihin kuten tanssiin, teatteriin ja musiikkiin.

Viikoittaisten sirkuslajituntien rinnalla oppilas osallistuu myös tanssin, kehonhuollon, esiintymisen ja sirkustaiteen tuntemuksen opiskeluun. Myös erilaiset projektiopinnot ja monitaidekurssit voivat syventää ja täydentää oppilaan osaamista.

Kahden ensimmäisen vuoden aikana oppilas pääsee vuosittain esiintymään yleisön edessä vähintään kahdessa eri produktiossa. Esitysten aiheet ja teemat vaihtuvat, samoin kuin esittämisen muoto. Esitysten koreografiat rakentuvat ryhmän, oppilaan ja opettajan yhteistyönä.

Syventävien opintojen kolmantena/viimeisenä vuotena oppilas keskittyy lopputyön valmistamiseen. Perus- ja syventävien opintojen myötä saatu sirkuksen osaaminen ohjaa lopputyön suunnittelua ja rakentumista. Lopputyö voi olla itsenäinen sirkusteos tai sirkusnumero, tai se voi olla osa syventävien opintojen oppilasryhmän isompaa teemallista/tarinallista esityspotentiaalia.

Syventävien opintojen aikana oppilaille pyritään järjestämään tilaisuuksia osallistua sirkustaitteen paikallisiin tai valtakunnallisiin katselmuksiin tai muihin vastaaviin sirkusalan tapahtumiin, kuten kursseille, leireille ja festivaaleille.

12.4.2. Opintojen tavoitteet

Sirkustekniikka

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- valitsee yhden tai useamman sirkuslajin ja harjaantuu lajitekniikoiden hallinnassa
- kokeilee ja kehittää omaa liikemateriaaliaan valitsemassaan sirkuslajissa
- jatkaa monipuolista sirkustaitojen harjoittelua sekä tutustuu sirkustaidetta tukeviin taidelajiin
- oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan omaa harjoitteluaan turvallisesti ja itsenäisesti.

Kehontuntemus ja -hallinta

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- löytää oman tapansa liikkua
- oppii nauttimaan oman kehon mahdollisuuksista ja itsensä kehittämisestä
- kehittää keuhonhallintaansa vastaamaan valitsemansa sirkuslajin asettamia vaatimuksia.

Sirkustaiteen tuntemus

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- tutustuu sirkustaiteen nykypäivään
- syventää tietämystään valitsemassaan sirkuslajissa
- tuntee oman sirkuslajin turvallisuusnäkökohdat ja oppii huoltamaan omia välineitään
- ymmärtää kansainvälisyyden merkityksen sirkustaiteen lähtökohtana.

Ilmaisu ja esiintyminen

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- oppii käyttämään sirkustaitoja itseilmaisuun ja kehittämään eteenpäin omia ideoitaan
- tuntee sirkusesityksen rakennetta, esityksen valmistamisprosessia ja osaa itse valmistaa esityksen tai esityskokonaisuuden osan
- valmistaa sirkustaiteen laajan oppimäärän syventävien opintojen päätteeksi lopputyön.

12.4.3. Opintokokonaisuudet

Opintokokonaisuus I – minä osana ryhmää ja esityksiä

Opintokokonaisuus jakaantuu syventävien opintojen kaikille kolmelle vuodelle. Opintoja kertyy vähintään 80 tuntia. Opinnoissa tuetaan oppilaan kasvua itsenäisyyteen ja osallisuuteen, sekä kehitetään vastuunottamisen taitoja. Osa opinnoista suoritetaan leirimuotoisesti lukukausien alussa, osa esiintymällä Taidekoulu Estradin isoissa monitaiteellisissa esityskokonaisuuksissa tai teemallisissa/tarinallisissa esitysproduktioissa ja osa tuotannollisina työtehtävinä Taidekoulu Estradin henkilökunnan apuna.

Tavoitteena on, että opintojen aikana oppilas tutustuu paremmin muihin syventävien opintojen oppilaisiin tunteakseen olonsa mahdollisimman turvalliseksi ja luodakseen entistä tiiviimmän suhteen ”sirkusperheeseensä”. Tämä on edellytys luovalle toiminnalle ja yhteisten esitysten rakentamiselle ja yhdessä esiintymiselle.

Keskeisinä sisältöinä ja työskentelymuotoina ovat yhteisten tavoitteiden asettamisen harjoittelu, ryhmäytymis- ja kontaktiharjoitukset, improvisaatio ja liikeimprovisaatio, pariharjoitukset sekä palautteen antaminen ja arviointi.

Isoissa monitaiteellisissa esityskokonaisuuksissa esiintymiselle pyritään löytämään mahdollisimman erilaisia lähtökohtia hyödyntäen niin eri-ikäisten oppilasryhmien välistä kuin taiteiden välistäkin yhteistyötä.

Opintokokonaisuus II – sirkuslajit ja sirkustekniikka

Opintokokonaisuus jakautuu syventävien opintojen kaikille kolmelle vuodelle. Opintoja kertyy vähintään 300 tuntia kolmen vuoden aikana. Opinnoissa keskitytään valitun/valittujen sirkuslajien lajitekniikoiden vahvistumiseen, oman liikemateriaalin kehittämiseen, itsenäisen työskentelyn opetteluun ja turvalliseen harjoitteluun. Keskeisenä sisältönä on valitun sirkuslajin sirkustekniikan harjoittelu.

Valittavissa oleva sirkuslajien kirjo on pääasiassa seuraavanlainen: akrobatia, pariakrobatia, ilma-akrobatia, käsilläseisonta, pyramidit, tasapainoilu yksipyöräisellä pyörällä, jongleeraus, vanteiden käsittely, omavalintainen sirkuslaji: nuorallakävely, kiinalainen tolppa, tasapainoilu rolabolalla, puujaloilla tasapainoilu ja tanssiminen, tulenkäsittely jne.

Keskeisinä sisältöinä ja työskentelymuotoina ovat tavoitteellinen ja pitkäjänteinen harjoittelu, improvisaatio ja sen myötä kehittyvä oman liikemateriaalin työstäminen sekä oman sirkuslajin ja välineistön turvallisuustaitojen harjoittelu.

Opetuksessa vaihtelevat ketteryyttä, koordinaatiota, voimaa, liikkuvuutta ja rentoutumista painottavat harjoitteet, joiden myötä opitaan turvallista ja tarkoituksenmukaista harjoittelamista.

Opintokokonaisuus III – sirkustaiteen ymmärtäminen

Opintokokonaisuus jakautuu syventävien opintojen kaikille kolmelle vuodelle. Opintoja kertyy vähintään 60 tuntia kolmen vuoden aikana. Opinnot sisältävät teoreettista tietoa sirkustaiteen nykypäivästä ja oppilaan valitseman sirkuslajin ilmenemismuodoista. Katsomalla ja analysoimalla erilaisia esityksiä, rohkaistaan oppilaita muodostamaan oma käsityksensä sirkuksesta kansainvälisenä ja orgaanisena, alati uudistuvana taidemuotona.

Opinnot sisältävät myös tanssin, kehonhuollon ja ilmaisun/esiintymistaidon opetusta. Tuntien tavoitteena on, että oppilas pääsee kehittämään liikekieltään ja kehonhallintaansa valitseman sirkuslajin vaatimuksia silmällä pitäen, oppii esityksissä tarvittavia vuorovaikutustaitoja ja roolityöskentelyä.

Opintokokonaisuus IV – lopputyö

Syventävien opintojen lopputyön valmistamiseen ja esittämiseen on käytettävissä vähintään 60 tuntia opintojen kolmantena/viimeisenä vuotena. Opinnot jakautuvat suunnitteluun ja tavoitteiden asettamiseen, harjoitteluun, vertaisarviointiin, kirjallisiin töihin ja esittämiseen. Lopputyö rakentuu oppilaan mielenkiinnon ja osaamisalueiden mukaan. Lopputyö voi näin olla joko yksin tai ryhmässä toteutettu esitys, jossa oppilas itse esiintyy.

Lopputyö on taiteellinen oppimisprosessi, joka muodostuu sirkusesityksestä ja kirjallisista osista.

Monitaideopinnot – maistiaisina luovuuden ja itseilmaisun tueksi

Taidekoulu Estradin erikoisuutena ja vahvuutena on kolmen eri esittävän taiteen taidelajin toimiminen saman koulun sisällä tiiviisti yhdessä ja rinnakkain. Tästä syystä Taidekoulu Estradi tarjoaa syventävien opintojen oppilaille kerran vuodessa lyhytkestoisia erikoiskursseja, joiden kautta he pääsevät maistelemaan muun kuin oman taidelajinsa tekemistä ja samalla vahvistamaan omaa luovuuttaan ja itseilmaisuaan. Yhteensä syventävien opintojen aikana monitaideopintoja kertyy noin 10 tuntia.

Syventävien opintojen oppilaille tarjottavia monitaidetunteja ovat mm. rytmit & rummutus, äänenkäyttö lavalla, maskeeraus ja meikkaus, näyttämöakrobatia, liikeimprovisaatio, improvisaatio, esiintyminen, valo- ja äänitekniikka, nukketeatteri, lyhytelokuva. Monitaidetunneille osallistutaan ensisijaisesti oman kiinnostuksen mukaan.

12.4.4. Opintojen arviointi

Arviointi ja palautteen antaminen kuuluvat tiiviinä osana Taidekoulu Estradin sirkustaiteen syventäviin opintoihin. Arvioinnin ja palautteenannon tehtävänä on ohjata ja kannustaa oppilasta edistymään opinnoissaan yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Arvioinnin tulee myös tukea oppilaan itsetunnon kasvua.

Arviointi perustuu eri opintokokonaisuuksille määriteltyihin tavoitteisiin. Osa arvioinnista tapahtuu itsearviointina ja osa vertaisarviointina.

Jatkuva, opetustilanteissa tapahtuva palautteenanto ja arviointi auttavat oppilasta ymmärtämään omaa oppimistaan ja kehittävät oppilaan edellytyksiä itsearviointiin. Keskeistä palautteenannossa onkin oppilaan, opettajan ja oppilasryhmän välinen toimiva ja avoin vuorovaikutus.

Ennen palautteenantoa opettajan tulee kertoa oppilaille mihin asioihin hän palautteenantamisessa keskittyy. Opettajan palaute on usein kriteeriperusteista ja keskittyy oppimisen, työskentelyn tai käyttäytymisen arviointiin.

Itsearviointin tarkoituksena on tukea oppilaan itsetuntemuksen kasvua, kehittää oppilaan opiskelutaitoja ja auttaa oppilasta ymmärtämään oppimaansa syvällisesti. Taidekoulu Estradin sirkuslinjalla itsearviointimenetelminä käytetään aarrekarttoja, fiilismittareita, peukku- ja jana-arviointia, paikan merkitsemistä, tavoitekarttoja, oman portfolion täyttämistä ja vapaa-muotoista kirjoitettua tai piirrettyä palautetta. Arviointi voi olla myös oman oppimisen digitaalista dokumentointia kuvin ja videoin.

Syventävien opintojen aikana oppilasta kannustetaan oman oppimisensa tarkempaan dokumentointiin, jonka välineenä käytetään portfoliotyöskentelyä. Portfolion toteuttamistapa voi vaihdella oppilaasta riippuen.

Oppilaiden kanssa harjoitellaan itsearviointia suhteessa omien tavoitteiden asettamiseen. Itsearviointia harjoitellaan tuntitilanteissa sirkuslajitekniikkaa harjoitellessa, demoesitysten ja isompien esitysten ja produktioiden yhteydessä, sekä ennen kaikkea lopputyöprosessin aikana. Lopputyöprosessin aikana oppilaita kannustetaan vertaispalautteeseen yhdessä muiden lopputyöryhmäläisten kanssa.

Itsearviointin kautta oppilaita opetetaan tekemään positiivisia huomioita oppimisestaan, löytämään omat vahvuudet ja onnistumiset sekä kehittämisen kohteet. Arviointi ei kohdistu pelkästään fyysisten taitojen oppimiseen, vaan se keskittyy myös toisten oppilaiden ja opettajien kanssa yhdessä työskentelyyn, harjoitustunneilla ja esityksissä toimimiseen, yhteisiin tavoitteisiin sitoutumiseen sekä ryhmän jäsenten kohtaamiseen ja yhdessä tekemiseen.

Arvioinnista ja palautteen antamisesta tehdään mahdollisimman avointa ja läpinäkyvää. Lukukausien alussa ja lopussa sekä projektien/esitysten lopuksi käydään arviointikeskustelut, joiden tavoitteena on kartoittaa, kuinka asetetut tavoitteet on saavutettu ja onko oppimista tapahtunut.

Hyvän osaamisen kriteerit syventävissä opinnoissa

Oppiminen ja oppimisprosessi: Oppilas osaa asettaa itselleen lyhyen- ja pitkän aikavälin tavoitteita ja tietää kuinka edetä kohti tavoitteitaan. Hän tuntee kehonsa vaatimukset ja pysyy huoltamaan kehoaan. Oppilas tuntee oman sirkuslajinsa turvallisuusnäkökohdat. Oppilas on oppinut esiintymään yleisön edessä, uskaltaa kokeilla erilaisia esittämisen tapoja ja

nauttii esiintymisestä. Oppilas arvostaa omaa ja muiden tekemistä ja osaa asettaa itsensä osaksi sirkustaiteen kenttää.

Työskentelytaidot: Oppilas osaa ottaa selvää oman sirkuslajinsa harjoitteista. Hän seuraa monipuolisesti ja aktiivisesti oman taidelajinsa tekijöitä ja uskaltaa olla yhteydessä muihin oman sirkuslajinsa tekijöihin. Oppilas pystyy kehittämään sirkuslajitaitojaan itsenäisesti. Hän toimii opetusryhmäänsä tukien ja kannustaen ja saa tuoda omat ideansa esille ja edetä niitä kohti. Oppilas pystyy rakentamaan itsenäisesti sirkustaiteen syventävien opintojen lopputyön

Oppilaan vahvuudet ja kehittyminen: Oppilas on löytänyt oman vahvuutensa/osaamisaluensa sirkuslajeista sekä on löytänyt oman tapansa liikkua. Hän pystyy ilmaisemaan itseään luovasti. Oppilas on saanut esiintymiskokemusta erilaisista rooleista ja saa myönteisiä tunteita esiintymisestä.

12.5. Aikuisten opetus

Taidekoulu Estradin aikuisten sirkusopetuksessa ei noudateta laajan oppimäärän tavoitteita ja sisältöjä, vaan opetukselle luodaan erilliset tavoitteet ja sisällöt vuosittain ryhmän lähtötason ja oppilaiden toiveiden mukaan.

Aikuisten opinnot tarjoavat pohjan elämänpituiselle sirkustaiteen harrastamiselle ja sirkustaiteen kentällä toimimiselle. Oppilaiden mahdollinen aiempi sirkustaiteen tuntemus ja taidot huomioidaan opetuksessa. Opetuksen rakenne pyritään suunnittelemaan oppilaita motivoivaksi.

Aikuisten sirkusopetus on ryhmäopetusta. Ryhmäkoko vaihtelee kahdeksan ja kuudentoista oppilaan välillä. Opetusta voidaan järjestää joko ilta- tai aamutunteina, poikkeustapauksissa myös viikonloppuisin. Viikoittain järjestettävät oppitunnit ovat kestoaltaan 60–90 minuutin pituisia.

Opetuksessa luodaan kannustava ja sosiaalisesti vuorovaikutteinen opiskeluilmapiiri. Opiskelijoita ohjataan itsenäiseen ja oma-aloitteiseen opiskeluun, henkilökohtaisten tavoitteiden asettamiseen, oman työskentelyn ja oppimisen seurantaan sekä itsearviointiin.

Harjoituksissa pääpaino on kehontuntemuksen ja -hallinnan sekä sirkustekniikan opiskelussa. Opintojen sisältöalueet liittyvät ketteryyttä, koordinaatiota, voimaa, liikkuvuutta ja rentoutumista tukeviin harjoitteisiin. Sirkuslajeja käydään läpi oppilasryhmän tavoitteiden ja toiveiden mukaisesti, kuitenkin niin, että pääpaino harjoituksissa on akrobatiassa.

Aikuisten sirkusopetus tähtää ensisijaisesti oppilaiden henkilökohtaisen hyvinvoinnin lisääntymiseen ja rentoon, mutta tavoitteelliseen harrastamiseen. Esiintyminen ja esiintymismahdollisuudet voivat tarvittaessa tuoda jollekulle harrastajalle lisämotivaatiota ja esiintymismahdollisuuksia tarjotaankin ryhmälle toiveiden mukaan. Esiintyminen ei missään nimessä ole pakollista, vaan mahdollisuus, jonka voi halutessaan käyttää.

Tarpeen mukaan aikuisoppilaille pyritään tarjoamaan mahdollisuus osallistua myös syventävien opintojen oppilaiden sirkuslajitunneille.

Opettajan arviointi on kriteeriperusteista ja keskittyy taitojen oppimiseen ja oikeiden suoritusasentojen löytymiseen. Oppilaiden ja ryhmän itsearviointin kautta oppilaita kannustetaan tekemään positiivisia huomioita oppimisestaan, löytämään omat vahvuudet ja onnistumiset sekä kehittämisen kohteet. Arviointi ei kohdistu pelkästään fyysisten taitojen oppimiseen, vaan se keskittyy myös ryhmän ja opettajan kanssa yhdessä työskentelyyn, ryhmän jäsenten kohtaamiseen ja tavoitteiden saavuttamiseen.

Arvioinnista ja palautteen antamisesta tehdään mahdollisimman avointa ja läpinäkyvää. Lukukausien alussa ja lopussa käydään arviointikeskustelut, joiden tavoitteena on kartoittaa, kuinka asetetut tavoitteet on saavutettu.

12.6. Esiintyminen

Esiintymisen harjoittelu ja oman sirkusnumeron rakentaminen

Taidekoulu Estradilla esiintymisen harjoittelu ja esiintymiset kuuluvat kiinteänä osana sirkustaiteen opetukseen. Jo varhaisiän sirkuskasvatuksen eri vaiheista lähtien oppilaille tarjotaan mahdollisuus esiintyä niin oman ryhmän sisällä kuin julkisestikin.

Esiintymisen harjoittelu lähtee yksittäisen tempun näyttämisestä, muutamien temppujen tai liikkeiden yhdistelystä, liikekehittelystä ja omien minidemojen tekemisestä.

Oppilasta rohkaistaan luovuuden käyttämiseen erilaisten leikkien ja improvisaatioharjoitusten kautta. Opetuksessa voidaan hyödyntää loruja, runoja, kirjallisuutta tai musiikkia oppilaiden oman ilmaisun tukena. Hyviä välineitä ilmaisun tukemiseksi ovat myös draaman, sanataiteen ja tanssin käyttäminen osana opetusta.

Yhtä tärkeää kuin esiintyminen oman ryhmän kanssa, on myös omien tuotosten saaminen yleisön katsottavaksi. Tästä syystä sirkuslinjan oppilaat työstävät oppitunneilla useita minidemoja lukuvouden aikana. Osa minidemoista kehittyy valmiiksi demoesitykseksi ja se on mahdollista tuoda julkisesti yleisön nähtäväksi.

Osa taiteen perusopetuksen aikana toteutuvista esityksistä ja sirkusnumeroista on aina ryhmän oman opettajan ohjaamia ja koreografioimia. Näiden lisäksi oppilaat pääsevät kehittämään ohjautusti ja esittämään julkisesti omia koreografioitaan.

Esiintymiselle ei koskaan ole pakkoa ja esiintymistä harjoitellaan ensin rauhassa ja turvallisesti oman ryhmän kesken. Jos esiintymisjännitys tai muu syy estää oppilasta esiintymässä julkisesti, voidaan oman opettajan kanssa sopia vaihtoehtoisesta toiminnasta esityksen aikana. Tällaisia vaihtoehtoisia toiminnan muotoja ovat esim. roudarina, ohjaajan assistenttina, ääni- tai valoteknikkona tai esityksen kuvaajana tms. toimiminen.

Esiintymisestä annetaan aina niin oppilaille kuin opettajallekin palautetta. Palautteen antamisen muodoista sovitaan yhdessä. Etenkin demoesityksistä palaute pyritään toteuttamaan vertaisarvion muodossa.

Esiintyminen osana isompaa produktiota

Taidekoulu Estradilla tuotetaan vuosittain useampia isoja esitysproduktioita. Osa produktioista toteutetaan koulun omilla näyttämöillä ja osa esityksistä viedään koulun ulkopuolelle. Jokaisella koulun oppilaalla on opintotasonsa mukaisesti mahdollisuus osallistua isompiin produktioihin, ensin katsojana ja ikävuosien karttuessa esiintyjänä, teknikkona tai tuotannon apulaisena.

Produktioihin mukaan pääsemisen ehtona on yhteisiin aikatauluihin ja esityksen tavoitteisiin sitoutuminen.

Oman lopputyönumeron rakentaminen ja esittäminen

Syventävien opintojen kolmantena/viimeisenä vuotena oppilas valmistaa taiteen perusopetuksen lopputyön. Lopputyön tekeminen jakautuu suunnitteluun, tavoitteiden asettamiseen, harjoitteluun, vertaisarviointiin, kirjallisiin töihin, esittämiseen ja arviointiin sekä palautteeseen.

Lopputyö rakentuu oppilaan mielenkiinnon ja osaamisalueiden mukaan. Lopputyö voi näin ollen olla joko yksin tai ryhmässä toteutettu esitys, jossa oppilas itse esiintyy. Lopputyö voi sisältää myös monitaiteellisia tai poikkitaiteellisia elementtejä ja sen voi halutessaan toteuttaa osana isompaa teemallista/tarinallista esitysproduktiota.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu eri ikäryhmien esiintymiset.

Varhaisiän sirkuskasvatus					
	Esitysten seuraaminen	Demonstraatiot oman ryhmän sisällä	Produktiot	Yleisölle esitettävät demonstraatiot	
Vauva-, taapero-, ja perhesirkusryhmät		Demoesitys oman ryhmän sisällä (halutessa ja yhdessä sovitusti ryhmän ulkopuolisille perheenjäsenille)			
Temppu sirkusryhmät, tasot I-III			Taidekoulu Estradin iso yhteinen monitaideesitys	Kevätjuhlaesitys oman ryhmän ja muiden tempusirkusryhmien huoltajille	

Perusopinnot					
	Esitysten seuraaminen	Demonstraatiot oman ryhmän sisällä	Produktiot	Yleisölle esitettävät demonstraatiot	
PO 1	Demoesitysten seuraaminen	Minidemot: eri sirkuslajien tempujen esittämistä parin tai pienryhmän kanssa	Taidekoulu Estradin iso yhteinen monitaidesitys	Kevätjuhlaesitys oman ryhmän ja muiden perusopintoryhmien huoltajille	
PO 2	Teemallisen/tarinallisen esitysproduktion seuraaminen	Kaksi minidemoa: Akrobatiasta ja vanteiden käsittelystä	Taidekoulu Estradin iso yhteinen monitaidesitys	Pienryhmissä toteutettu demoesitys huoltajille	
PO 3	Teemallisen/tarinallisen esitysproduktion seuraaminen	Kaksi minidemoa: Tasapainoilusta ja heittojongleeruksesta	Taidekoulu Estradin iso yhteinen monitaidesitys	Pienryhmissä toteutettu demoesitys huoltajille	
PO 4	Teemallisen/tarinallisen esitysproduktion seuraaminen	Kaksi minidemoa: Ilmaakrobatiasta ja pariakrobatiasta	Taidekoulu Estradin iso yhteinen monitaidesitys	Pienryhmissä toteutettu demoesitys huoltajille	
PO 5	Teemallisen/tarinallisen esitysproduktion seuraaminen	Yksi minidemo oma-avalintaisesta sirkuslajista	Taidekoulu Estradin iso yhteinen monitaidesitys	Ryhmän itse suunnittelema, opettajan avustuksella ohjattu, esityskokonaisuus	

PO 6	Teatteriesityksen seuraaminen	Vähintään yksi minidemo tanssitunneilla	Keikka-esiintymisiä edellisvuoden kokonaisuudella ja yksittäisillä sirkusnumeroilla	Mahdollisuus osallistua teemalliseen/tarinalliseen esitysproduktioon, jolla useampia näytöksiä	
Syventävät opinnot					
	Esitysten seuraaminen	Demonstraatiot oman ryhmän sisällä	Produktiot	Yleisölle esitettävät demonstraatiot	
SO 1	Taidekoulu Estradin teatterilinjan esityksen seuraaminen	Oman sirkuslajin teemoitettuja demoharjoituksia vähintään kaksi kertaa vuodessa	Taidekoulu Estradin yhteinen monitaide-esitys	Teemallinen/tarinallinen esitysproduktio, jolla useampia näytöksiä	
SO 2	Tavoitteena opintojen aikana osallistua vähintään kerran kansalliseen sirkuskatselmukseen tai sirkusfestivaaleille		Taidekoulu Estradin yhteinen monitaide-esitys	Teemallinen/tarinallinen esitysproduktio, jolla useampia näytöksiä	
SO 3			Taidekoulu Estradin yhteinen monitaide-esitys	Teemallinen/tarinallinen esitysproduktio, jolla useampia näytöksiä	Lopputyö, joka voi olla itsenäinen sirkusnumero tai osa isompaa esitysproduktiota

12.7. Valinnaisaineet ja lisäopinnot

Taidekoulu Estradilla taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perus- ja syventävien opintojen rinnalla voi kehittää omaa osaamistaan osallistumalla myös erilaisten valinnaisaineiden opetukseen. Tällaisiksi valinnaisaineiksi lasketaan mm. toisten taidelajien (teatteri ja musiikki) opinto- ja soitinryhmät, oman taidelajin satunnaisesti järjestettävät viikonloppu- ja muut erikoiskurssit, nuorempien varhaisiän opintojen oppilaiden ryhmässä apuohjaajana toimiminen ja sirkuslinjan esiintyvään ryhmään kuuluminen.

Valinnaisaineet ja lisäopinnot voidaan yhdessä sovitusti laskea joko osaksi taiteen perusopetuksen oppimäärää tai huomioida erillisellä todistuksella laajan oppimäärän opintojen lisäksi.

12.8. Projektioinnit

Projektiointoja voi suorittaa perusopintojen viimeisten vuosien aikana, syventävien opintojen rinnalla tai syventävien opintojen jälkeen. Projektioinnit ovat nimensä mukaisesti vuosittain erikseen rakennettuja ja tuotettuja opintokokonaisuuksia, joiden lähtökohta on pedagoginen ja tutkivaan oppimiseen kannustava.

Projekti voi tarkoittaa oman opetuslinjan sisäistä projektia, esimerkiksi sirkusnäytöksen valmistamista tietyn teeman tai aihealueen ympärille. Se voi olla myös Taidekoulu Estradin kolmen eri opetuslinjan välinen yhteisprojekti.

Useimmiten projektioinnissa tähdätään jonkinlaiseen lopputulokseen, jota yleisö pääsee tavalla tai toisella seuraamaan. Keskeisenä tavoitteena projekteissa on oppilaan vastuullisen ja luovan yhteistoiminnan kehittäminen ja eri taiteenalojen kunnioittaminen.

Projektioinnit voidaan yhdessä sovitusti laskea joko osaksi taiteen perusopetuksen oppimäärää tai huomioida erillisellä todistuksella laajan oppimäärän opintojen lisäksi.

12.9. Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän lopputyö

Syventävien opintojen lopputyön valmistamiseen ja esittämiseen on käytettävissä vähintään 60 tuntia opintojen kolmantena/viimeisenä vuotena. Lopputyön tekeminen jakautuu suunnitteluun, tavoitteiden asettamiseen, harjoitteluun, vertaisarviointiin, kirjallisiin töihin, esittämiseen ja arviointiin sekä palautteeseen.

Lopputyö rakentuu oppilaan mielenkiinnon ja osaamisalueiden mukaan. Lopputyö voi näin ollen olla joko yksin tai ryhmässä toteutettu esitys, jossa oppilas itse esiintyy. Lopputyö voi sisältää myös monitaiteellisia tai poikkitaiteellisia elementtejä ja sen voi halutessaan toteuttaa osana isompaa teemallista/tarinallista esitysproduktiota.

Lopputyö on taiteellinen oppimisprosessi, joka muodostuu sirkusesityksestä ja kirjallisesta osiosta. Sirkusesitys on yhtenäinen taiteellinen kokonaisuus, joka rakentuu sirkustaiteen syventävien opintojen ja oppilaan oman taiteellisen kiinnostuksen sekä erityisosaamisen pohjalta. Kirjallinen osio sisältää lopputyön ennakkosuunnitelman ja raportin. Valmis sirkusesitys esitetään yleisölle vähintään kaksi kertaa.

Oppilaalla tulee aina olla lopputyön tekemistä ohjaava opettaja, joka prosessin edetessä tukee, haastaa, auttaa ja antaa työkaluja oppilaan itsearviointiin. Ohjaava opettaja myös hyväksyy ennakkosuunnitelman (kaksi viikkoa ennen sirkusesitystä) ja raportin (viikko esityksen jälkeen).

Lopputyön tavoitteet: Oppilas asettaa lopputyölleen tavoitteet itse ja vastaa itse työn suunnittelusta. Tavoitteet voivat elää ja muuttua lopputyötä tehdessä ja prosessin eri vaiheissa. Tavoitteiden kautta on tarkoitus todentaa oppilaan opintojensa aikana saavuttamaa osaamista ja omaa taiteellista työskentelyä.

Ennakkosuunnitelma: Oppilas tekee lopputyöstään kirjallisen ennakkosuunnitelman, josta ilmenevät lopputyön taiteelliset ja sirkustekniset tavoitteet, prosessin aikataulut, kuvaus tulevasta esityksestä, audiovisuaalinen suunnitelma sekä taustoitukset ja motiivit lopputyön tekemiselle. Ennakkosuunnitelman tulee olla valmis kaksi viikkoa ennen esitystä, jotta se voidaan toimittaa ajoissa arvioitsijoille.

Harjoitusprosessi: Lopputyön harjoitusprosessi kulkee osana oppilaan viimeisen vuoden syventäviä opintoja. Sirkustekninen harjoittelu tapahtuu sirkuslajitunneilla. Muulle lopputyön työstämiselle, suunnittelulle, kirjallisille töille sekä ohjaavan opettajan ajalle/vertaisarvioinnille on varattu viikoittainen tapaamiskerta. Lopputyön esittämiskohdasta ja palautteen antamistilaisuudesta sovitaan aina hyvissä ajoin etukäteen ohjaavan opettajan kanssa.

Taiteellinen tuotos ja sirkustekninen osaaminen: Sirkusesityksessä kiinnitetään huomiota taiteellisiin ja sirkusteknisiin tavoitteisiin ja niiden toteutumiseen, ilmaisukykyyn ja esiintymiseen, sirkustekniseen osaamiseen, valitun esitystyylin hallintaan sekä omiin ideoihin ja kykyyn olla näyttämöllä.

Lopputyön arviointi ja palaute: Oppilas saa lopputyöstään palautetta ohjaavalta opettajalta ja kahdelta muulta taidealan asiantuntijalta, jotka antavat lopputyöstä sanallisen arvioinnin. Arviointi kohdistuu taiteellisiin ja sirkusteknisiin tavoitteisiin ja niiden toteutumiseen, ilmaisukykyyn ja esiintymiseen, sirkustekniseen osaamiseen, valitun esitystyylin hallintaan sekä omiin ideoihin ja kykyyn olla näyttämöllä.

Loppuraportti: Oppilas tekee lopputyöstään kirjallisen loppuraportin, jossa oppilas arvioi lopputyön toteutumista asettamiinsa tavoitteisiin nähden. Raportissa oppilas analysoi lopputyöprosessin etenemistä ja lopputyöesitystä. Loppuraportin tulee olla valmis viikko esitysten jälkeen, jonka jälkeen oppilas saa sirkustaiteen perusopetuksen laajan oppimäärän todistuksen, jossa on sanallinen arvio hänen opinnoistaan ja osaamisestaan.

12.10. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Mikäli oppilaalla on aiempaa sirkusharrastus-, taideharrastus- tai voimistelutaustaa, voidaan osa hänen aiemmista opinnoistaan lukea hyväksi Taidekoulu Estradin sirkuslinjan opinnoissa. Opinnot luetaan hyväksi opintokokonaisuuksittain, minkä jälkeen määritellään taso ja ryhmä, jonka mukana oppilas voi aloittaa opintonsa sirkustaiteen laajan oppimäärän mukaisessa perusopetuksessa.

Opintojen hyväksilukemista suhteessa laskennalliseen tuntimäärään voi tapahtua myös Taidekoulu Estradin omien opintojen puitteissa. Esimerkiksi oppilaan siirtyessä musiikki- tai

teatterilinjalta sirkuslinjan oppilaaksi, voidaan osa hänen aiemmista opinnoistaan laskea hyväksi opintokokonaisuuksittain. Tämän jälkeen määritellään ikätaso ja ryhmä, jonka mukana oppilas voi siirtyä jatkamaan sirkustaiteen laajan oppimäärän mukaisessa perusopetuksessa.

Oppilaalla on halutessaan (ja ryhmätilanteen niin salliessa) mahdollisuus osallistua laajan oppimäärän mukaiseen sirkustaiteen opetukseen suorittamatta taiteen perusopetuksen koko oppimäärää.

13. Teatterilinja

Taidekoulu Estradin teatteritaiteen opetus vahvistaa oppilaiden aktiivista toimijuutta ja syvällistä teatteritaiteen ymmärrystä. Teatteriopinnoissa tutustutaan teatteritaiteen- ja draaman maailmaan monipuolisesti tutkimisen kautta. Teatterin ja draaman tarkastelussa hyödynnetään mahdollisimman erilaisia tekemisen tapoja ja näkökulmia. Oppilas voi etsiä, tutkia ja oivaltaa teatterin- ja draaman sisältöjä mm. näyttelijäntaiteen, käsikirjoittamisen, esitysdramaturgian, ohjaajantaiteen, scenografian ja mediakasvatuksen kautta.

Soveltavan draaman lajit ovat mukana Taidekoulu Estradin teatterilinjalla opettamisen- ja oppimisen välineinä sekä teatterin opiskelun sisältöinä. Soveltavan draaman kautta oppilaat oppivat toimimaan erilaisissa yhteisöissä ja ympäristöissä.

Taidekoulu Estradin teatterilinjan opetus tapahtuu jokaisen oppilaan ikää ja ajattelua vastaavassa ryhmässä. Opetus kannustaa oppilasta rakentamaan toimintaan yksilönä sekä vuorovaikutukseen ryhmän jäsenenä. Opetuksessa tuetaan oppilaiden iloa, uteliaisuutta ja motivaatiota opiskella ottamalla huomioon heidän yksilölliset tarpeensa ja tavoitteensa.

Teatteri- ja draamaopetus ohjaa ja kannustaa oppilaita kohti monipuolista kulttuurista osaamista tarjoamalla laajan näkökulman teatteriin taiteen lajina. Oppilasta ohjataan oman oppimisen reflektointiin, itseohjautuvuuteen, ja sitoutuneeseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä itsenäisenä oppijana että osana ryhmää. Opintojen aikana keskustellaan, analysoidaan ja toimitaan vuorovaikutteisesti ryhmässä.

Teatterilinjan toiminta on vahvasti devising -pohjaista eli oppilasta aktivoivaa ja oppilaan näkyväksi sekä kuulluksi tulemiseen kannustavaa. Opintojen aikana harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista rakentavassa hengessä vertaisoppimisen kautta. Ryhmässä toimimisen perusajatuksena ja tavoitteena on, että auttamalla toista onnistuu itse parhaiten. Oppilaita ohjataan taiteen omaehtoiseen tekemiseen ja henkilökohtaiseen tulkintaan sekä yksilöinä että ryhmänä. Teatterin ja draaman sisällöt toteutuvat erilaisina esityksinä ja esittämisen muotoina.

Laajan oppimäärän opinnot luovat valmiuksia eri alojen jatko-opintoihin, yhteiskunnalliseen osallisuuteen ja muuttuvaan työelämään. Taiteidenvälisyys on tärkeä osa Taidekoulu Estradin toimintaa. Oppilas ymmärtää teatteritaiteen merkityksen myös osana laajempaa monitaiteellista kokonaisuutta.

13.1. Teatteriopintojen rakenne ja työtavat

Opinnot teatterilinjalla rakentuvat alla olevan taulukon mukaan.

Perusopinnot 800 tuntia			
PO 1 (6-7 -vuotiaat) 1 x 2 tuntia / vko, yhteensä 68 tuntia	Vapaasti valittavat opinnot vähintään 120 tuntia: Mentorointi Monitaideopinnot Workshopit Projektit Satupicnic Teatterituottaminen		
PO 2 (8-9 -vuotiaat) 1 x 3 tuntia / vko, yhteensä 102 tuntia			
PO 3 (10–11 -vuotiaat) 2 x 2 tuntia / vko, yhteensä 136 tuntia			
PO 4 (12–13 –vuotiaat) 1 x 2 + 1 x 3 tuntia / vko, yhteensä 170 tuntia			
PO 5 (14–15 –vuotiaat) 2 x 3 tuntia / vko, yhteensä 204 tuntia			
Syventävät opinnot 15–20 -vuotiaille, 5-6 tuntia / vko / 3-4 lukuvuotta, yhteensä 500 tuntia			
Näyttelijäntyö	Käsikirjoittaminen	Dramaturgia	Ohjaaminen
Tanssi- ja liikeilmaisuu	Fyysinen teatteri: Klovneria, miimi ja naamio	Esine-, nukke- ja visuaalinen teatteri	Soveltava draama
Teatterihistoria- ja tyyllilajit	Improvisaatio	Laulu- ja ääni-ilmaisuu	Lopputyö

Laajan oppimäärän mukainen teatteritaiteen perusopetus muodostuu perusopinnoista (800 tuntia) ja syventävistä opinnoista (500 tuntia). Näitä edeltävää 4-6-vuotiaille lapsille tarkoitettua varhaisen opetusta annetaan teatterilinjalla mahdollisuuksien mukaan. Syventävien opintojen jälkeen on mahdollista jatkaa teatteriharrastusta edelleen syventävien opintojen ryhmissä tai aikuisten ryhmissä.

Teatteritaiteen opetuksessa käytetään draamapedagogiikkaa opetusmenetelmänä ja työtapojen perustana. Draamapedagogiikka haastaa oppijan sitoutumaan oppimiseen, toimintaan itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä, ongelman ratkaisuun ja arvovalintoihin. Draamapedagogiikassa oppija on toimija, joka aktiivisen tekemisen ja tutkimisen kautta oppii ja oivaltaa. Teatterilinjalla opiskelu tapahtuu 10–16 oppilaan ryhmässä. Opetuksen lähtökohtana on, että vapaasti ja vastuullisesti itseään ilmaiseva ihminen kykenee toimimaan sekä yksilönä että ryhmän jäsenenä aktiivisesti. Persoonallisten vahvuuksien löytäminen ja vahvistuminen tapahtuu luontevassa vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Turvallinen ja arvostava ilmapiiri tukevat itsenäistä tapaa suhtautua ympäröivään maailmaan. Taiteidenvälisyys, moniarvoisuus ja – kulttuurisuus huomioidaan opetuksessa.

Teatteritaiteen opiskelussa korostuvat ryhmätyö- ja vuorovaikutustaidot. Teatteritaidetta opiskellaan kokeilemalla, harjoittelemalla, keskustelemalla ja ajattelemalla. Turvallinen ilmapiiri antaa tilan kokeilulle, onnistumisille ja epäonnistumisille. Teatteritaide on vahvasti tutkivaa ja teki-jöidensä ajatteluun peilaavaa. Sitoutuminen ja sitouttaminen sekä motivointi tunneilla käymiseen ovat tärkeitä. Oppilaita ohjataan vastuulliseen työskentelyyn. Oppilasta kannustetaan työskentelemään ryhmän tavoitteiden sekä omien tavoitteiden saavuttamiseksi.

Vuosittain etenevä opintosuunnitelma kiinnittää huomiota tavoitteiden asettamiseen ja oman työn arviointiin. Palautteen antaminen ja vastaanotto ovat olennainen osa taiteellista työprosessia. Oppilas saa kannustusta ja kehityskohteet nähdään kasvun mahdollisuutena. Draamamenetelmät mahdollistavat oppilaan ymmärryksen siitä, että moka on lahja. Positiivinen pedagogiikka on kannustava tapa sallia erilaiset tavat oppia, toimia ja oivaltaa. Oppilas tutustuu siihen, mitä on rakentava kritiikki ja kuinka sitä annetaan ja vastaanotetaan myönteisesti. Kehittyvät ilmaisu- ja vuorovaikutustaidot ovat osa elinikäistä oppimista. Vertaisoppiminen ja mentorointi ovat olennainen osa teatterilinjan toimintatapaa. Työtavat valitaan siten, että ne tukevat oppilaiden kykyä ymmärtää omaa oppimistaan, ajatteluaan, kehollisuuttaan ja taidekäsitystään. Oman työskentelyn ja ryhmän työskentelyn reflektointi on arkinen ja luontevasti läsnä oleva tapa keskustella. Ryhmässä kannustetaan kaikkia käyttämään oppimiaan taitoja ja kehittämään niitä edelleen omassa taiteellisessa työskentelyssään. Työtavoissa korostuu oppilaan kehityksen jatkuva seuranta säännöllisen palautteen antamisen ja saamisen muodossa.

Opetuksessa käytetään menetelmänä soveltavaa draamaa: prosessidraamaa ja tarinateatteria. Nukketeatteri, esineteatteri, improvisaatio jne. auttavat oppilasta oppimaan suoraan teatteritaiteen sisällä. Draamallisten menetelmien monipuolinen käyttäminen ovat teatterilinjan opetustapojen perusta.

Teatteritaide on luonteeltaan eri lajeja sisältävä taidemuoto, jossa yhdistyvät eri taiteenalat. Monitaiteisuus on teatteritaiteen keskeinen työtapo. Taidekoulu Estradilla on mahdollisuus kunkin lukuvuoden tarjonnan puitteissa opiskella muitakin kuin oman aineen taideopintoja. Monitaideopintojen tarkoitus on tarjota kaikkien linjojen (teatteri, sirkus, musiikki) oppilaille sellaisia

opintokokonaisuuksia jotka laajentavat ja syventävät heidän osaamistaan myös oman taiteenalan opiskelussa.

Monitaideopinnot – maistiaisina luovuuden ja itseilmaisun tueksi -opintokokonaisuuden sisällä tarjottavia monitaidetunteja voivat olla esimerkiksi rytmit & rummutus, äänenkäyttö lavalla, maskeeraus ja meikkaus, näyttämöakrobatia, liikeimprovisaatio, improvisaatio, esiintyminen, valo- ja äänitekniikka, nukketatteri, lyhytelokuva. Monitaideopintojen sisältö vaihtelee vuosittain tarpeen ja toiveiden mukaan.

13.2. Varhaisiän teatterikasvatus

Varhaisiän teatterikasvatuksessa oppilas tutustuu leikin kautta teatteritaiteen maailmaan. Oppilas oppii leikkimään pareittain ja ryhmässä sekä kertomaan tarinoita yhdessä muiden kanssa. Oppilas eläytyy erilaisiin tilanteisiin leikin kautta. Oppilas opettelee keskittymään ja harjoittelee rakentavan vuorovaikutuksen perusteita aikuisten ja toisten oppilaiden kanssa.

Teatteritaiteen varhaisiän opinnot on tarkoitettu 4-6 -vuotiaille. Opetus alkaa ohjatusta leikistä ja peleistä sekä yhdessä toimimisen harjoittelusta. Roolileikkien avulla harjoitellaan tunteiden tunnistamista ja niiden ilmaisua. Opetuksessa vahvistetaan lapsen luontaista kykyä yhdistää luovasti taiteen eri alueita. Katsottavana olemiseen tutustutaan leikin kautta. Tavoitteena on rohkaista ja innostaa teatterileikkiin. Opinnot valmentavat teatteritaiteen perusopetukseen.

13.3. Teatteritaiteen perusopinnot

Teatteritaiteen laajan oppimäärän perusopinnoissa tutustutaan teatterin tekemisen suuntauksiin ja käytäntöihin sekä teatteriin taidemuotona.

13.3.1. Opintojen tavoitteet

Esiintymis- ja vuorovaikutustaidot

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- rohkaistuu ja oppii ottamaan vastuuta ryhmässä toimimisesta ja ryhmän yhteisestä tavoitteesta
- uskaltaa tulla näkyväksi ja rohkaistuu kommunikoimaan ryhmän sisällä sekä muiden teatterilinjalaisten kanssa. Oppilas uskaltaa olla yleisön kanssa erilaisissa teatterillisissä tilanteissa.
- ymmärtämään aidon fyysisen ja henkisen läsnäolon merkityksen esiintymistilanteissa sekä oppitunneilla
- harjoittelee kehon, liikkeen, äänen, mielen ja ajatuksen kokonaisnaisvaltaista ilmaisua

- havainnoi omaa toimintaansa oppitunneilla, näyttämöllä ja ryhmän jäsenenä sekä reflektoi havaintojaan sekä muuttaa toimintaansa hyväksi katsomaansa suuntaan. Oppilas osaa antaa kannustavaa vertaispalautetta ja ottaa sitä vastaan.
- oppii ja kiinnostuu havaitsemaan sekä etsimään teatteritaiteen yhteyksiä muihin taiteenlajeihin. Oppilas oppii kokeilemaan muiden taiteiden mahdollisuuksia osana teatteritaidetta.

Teatteriesitys

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- motivoituu työskentelemään oppitunneilla ja teatteriprosesseissa pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti. Oppilas oppii motivoimaan itseään ja muita harjoittelemaan. Oppilas ymmärtää, että jokaisen ryhmän jäsenen innostus tarvitaan yhteiseen päämäärään pääsemiseksi.
- kokeilee ja harjoittelee esitysten harjoitusprosesseissa mahdollisimman monipuolisesti: mm. ohjaamista, näyttelemistä, käsikirjoittamista, dramatisoimista, puvustamista ja lavastamista
- omaksuu ja ymmärtää teatteritaiteen käsitteitä sekä tutustuu mahdollisimman monipuolisesti teatterin eri osa-alueisiin perinteisestä teatteritaiteesta soveltavan draamaan.
- tunnistamaan ja ymmärtämään erilaisten teatteriprojektien harjoitusprosessien vaiheita sekä erilaisten teatterityöskentelytapojen vaikutusta harjoitusprosesseihin.
- tutustuu ja kokeilee teatteriesitysten eri muotoja ja muodostaa niistä mielipiteitä

Oma taiteellinen prosessi

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- uskaltaa olla utelias teatteritaiteen suuntaan. Oppilas toimii luovasti oman ajattelunsa ja oivallustensa pohjalta. Oppilas luottaa itseensä ja ryhmän jäseniin niin, että kokeileminen, uuden etsiminen ja teatterikeinojen rohkea tarjoaminen onnistuvat.
- uskoo itseensä ja löytää omia vahvuuksiaan ja kehittämisalueitaan niin, että oma teatterinäkemys vahvistuu kyseenlaistamisen kautta. Oppilas muodostaa teatteritaiteesta omat mielipiteensä ja teesinsä, joiden pohjalta hän löytää oman taiteilijuutensa idun.
- asettaa itselleen teatteritaiteen sisältöjen tavoitteita, asettaa yhdessä ryhmän kanssa ryhmän tavoitteen ja haluaa reflektoida näihin pääsemistä prosessin eri vaiheissa yhdessä ryhmän kanssa. Oppilas ymmärtää, että hänen omat tavoitteensa ovat yhteydessä ryhmän tavoitteisiin pääsemisen kanssa.
- havainnoi omaa arkeaan, erilaisia oman elinympäristönsä ilmiöitä sekä todellisuutta ympärillään. Muodostaa näistä omaa ajattelua omaan kokemusmaailmansa peilaten. Osaa käyttää aistejaan monipuolisesti havainnoimisen apuna.

Teatteritaide osana yhteiskuntaa

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- havainnoi teatteritaidetta osana omaa arkea ja elämää. Oppilas oppii näkemään teatterin oman itsensä kautta ja oman itsensä näkyväksi tekevänä sekä laajempaan yhteiskunnalliseen ilmiöön

- tutustuu teatteriin taidemuotona, jossa on yhtä monta tapaa kuin tekijää. Tutustuu ajatuksen, että jokainen teatteriesitys on omanlaisensa, eikä ole yhtä ainoaa tapaa tehdä tai katsoa teatteritaidetta.
- uskaltaa ja haluaa analysoida kokemaansa ja näkemäänsä teatteripuheen kautta yhdessä muiden kanssa. Oppilas uskaltaa sanoa mielipiteensä ja kyseenalaistaa teatteritaideteen tapoja. Oppilas löytää vakavan teatterikeskustelun ja löytää myös ilon siitä, että pystyy ja uskaltaa osallistua keskusteluun.
- tutustuu teatterin perinteisiin ja historiaan ja pystyy ymmärtämään näiden merkityksen osana nykypäivän teatteritaidetta.
- tutustuu teatterin moninaisiin työnkuviin

13.3.2. Opintokokonaisuudet

PO 1 (6-7 -vuotiaat) – ”TEATTERI LEIKKII”

Teatteri leikkii -opintokokonaisuuden tavoitteena on ryhmätyötaitojen kehittäminen ja turvallisen ilmapiirin luominen. Oppilaan keskittymiskyky ja pitkäjänteisyys kehittyy, mielikuvitus vapautuu ja oppilas uskaltaa heittäytyä eri rooleihin. Oppilas harjoittelee omien näytelmien ja dramaturgioiden luomista leikin kautta.

Opintokokonaisuus sisältää erilaisista harjoitteita ja pelejä, teatteri- ja roolileikkejä, aisti- ja liikeharjoitteita sekä improvisaation alkeita. Oppilas harjoittelee tarinankerrontaa tutustumalla satuihin, kertomalla omia satuja ja leikittelemällä niillä. Oppilas tutustuu nukketeatteriin ja nukkeen opettajan välineenä. Oman kummiryhmän kanssa toteutetaan draamallista leikkimistä ja opitaan vertaisleikkimällä. Prosessidraamaa käytetään opetuksen välineenä ja oppimisen kohteena.

Opintokokonaisuuden päätteeksi voidaan valmistaa pienimuotoinen avoin oppitunti/demo, jossa esitellään tehtyjä harjoitteita ja mahdollisesti pieniä kohtauksia.

PO 2 (8-9 -vuotiaat) – ”TEATTERI KERTOO”

Teatteri kertoo -opintokokonaisuuden tavoitteena on oman kokonaisvaltaisen ilmaisun laajentaminen ja ryhmätyöskentelytaitojen syventäminen. Oppilaan improvisaatiotaidot syvenevät ja hän aloittaa roolityöskentelyn. Opintokokonaisuuden aikana tutkitaan erilaisia tarinoita; mistä tarina voi syntyä, miten tarina rakentuu ja miten siitä tulee esitys. Oppilas tutustuu dramaturgiseen rakenteeseen ja näyttämöllisyyteen.

Opintokokonaisuuden aikana harjoitellaan improvisointia ja luodaan esityksiä havainnoista, kuvista ja esineistä. Oppilas kokeilee erilaisia roolihahmoja näytelmässä ja näyttämöllä. Hän tutustuu tarinan rakenteeseen sekä käsikirjoittamiseen ja dramatisointiin. Lavastuksella, puuvastuksella ja valoilla tehdään kokeiluja. Yhdessä kummiryhmän kanssa harjoitellaan improvisointia ja teatterileikkimistä.

Opintokokonaisuuden päätteeksi valmistetaan esitys tai demo, johon on koottu syntyneet kohtaukset.

PO 3 (10–11 -vuotiaat) – ”TEATTERI ESITTÄÄ”

Teatteri esittää -opintokokonaisuuden tavoitteena on esityksen valmistaminen valitun aiheen, teeman tai käsikirjoituksen pohjalta. Oppilas oppii hahmottamaan esityksen ja yleisön vuorovaikutusta ja hän ymmärtää näyttämöllisen läsnäolon käsitteen. Käsikirjoittamisen ja dramatisoinnin taitoja syvennetään. Opintokokonaisuuden aikana valmistettavaa esitystä esitetään vähintään kaksi kertaa.

Opintokokonaisuuden aikana syvennyttään omaan roolihenkilöön ja tutustutaan näytelmätekstiin tai sen osaan (valmis teksti ja itse tehty teksti), esityksen valmistusprosessiin sekä esiintyjän ja yleisön vuorovaikutukseen. Teatterivierailun yhteydessä toteutetaan näytelmä- ja rooli-analyysi. Opintojakso sisältää vertaisoppimista teatterilinjan syventävien opintojen oppilaiden kanssa. Lyhytelokuvaa ja digitarinaa hyödynnetään oppimisen menetelminä.

PO 4 (12–13 -vuotiaat) - ”TEATTERI TUTKII”

Teatteri tutkii -opintokokonaisuuden tavoitteena on, että oppilas ymmärtää teatterin yhteisöllisen ja yhteiskunnallisen merkityksen ja hän hahmottaa itsensä osana yhteisöä.

Opintojakson aikana valmistetaan esitys, jonka lähtökohtana on ympäristö, yhteisö, ryhmä tai oma arki. Esitys voidaan toteuttaa Devising-menetelmällä aiheesta, teemasta tai ideasta esitykseksi tai tekstistä esitykseksi. Opintokokonaisuudessa hyödynnetään vertaisoppimista ja yhteisöllistä oppimista ja kaikki oppilaat käsikirjoittavat, dramatisoivat, ohjaavat ja näyttelivät. Esitystä esitetään kolme kertaa.

Opintojakso sisältää lähiympäristöön tai valittuun yhteisöön tutustumista, siitä havaintojen tekemistä ja esitettäväksi materiaaliksi valmistamista. Valittua aihetta, teemaa tai näytelmätekstiä tutkitaan ja ajankohtaismateriaalia (lehtileike, kuva, runo tms.) muokataan teatterilliseen muotoon. Prosessin dokumentointi (valokuvaaminen, digitarina, lyhytelokuva jne.) on osa esitystä.

PO 5 (14–15 -vuotiaat) - ”TEATTERI OIVALTAA ”

Teatteri oivaltaa -opintokokonaisuuden tavoitteena on taiteellisen prosessin läpikäyminen ja hallinta devising-prosessina. Oppilas reflektoi perusopintojen sisältöjä, syventää taitojaan ja teatteriajatteluaan ja tunnistaa oman taiteilijuutensa. Opintokokonaisuuden aikana perehdyttään teatteritaiteen lajeihin näyttelijäntyyön, ohjaamisen ja dramatisoinnin näkökulmasta. Oppilas tutustuu näyttelijäntyyön tekniikoihin, syventää omaa roolityöskentelyä ja oppii peilamaan sitä muihin rooleihin.

Opintokokonaisuus sisältää klovneriaan ja esineteatterin perusteisiin tutustumista sekä nukketheaterikokeiluja. Oppilas omaksuu klovneriallisen ajattelun kautta läsnäolon ja aitouden sekä esine- ja nukketheaterin kautta elottoman elollistamisen.

Opintokokonaisuuden aikana yhdistellään aiemmin opittuja tietoja ja taitoja. Oppilaat toteuttavat esityksen, jossa he käyttävät laajasti perusopinnoissa saavuttamia taitoja.

Oppimisessa hyödynnetään oppimisportfoliota, vertaispalautetta ja mentorointia. Oppilas pohtii omaa teatterisuuntautumistaan ja luo pohjaa syventävien opintojen tavoitteille.

13.4. Teatteritaiteen syventävät opinnot

Taidekoulu Estradin laajan oppimäärän syventävien opintojen tavoitteena on syventää oppilaan teatterin tekemisen osaamista ja näkemystä teatterista taiteenlajina. Opinnot koostuvat seuraavista teatteritaiteen sisällöistä: näyttelijäntyö, ohjaaminen, dramatisointi, käsikirjoittaminen, tanssi- ja liikeilmaisuus, soveltava draama, teatterihistoria, teatterigenret, klovneria, esineteatteri, fyysinen teatteri ja improvisaatio.

Taidekoulu Estradin teatterilinjan syventävissä opinnoissa harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista itsearvioinnin, vertaispalautteen- ja arvioinnin, mentoroinnin ja ryhmä- sekä omaportfoliotyöskentelyn avulla. Syventävissä opinnoissa oppilaan oma teatterikiinnostus on opintojen sisältöjen pohjana. Vuorovaikutus- ja ryhmätaitoja kehitetään yhteisö- ja vertaisoppimisen kautta. Devising-menetelmä on syventävien opintojen keskeinen työskentelytapa.

Syventävien opintojen aikana vierailaan erilaisissa teattereissa ja tutustutaan teatterialan ammatteihin ja tehtävänkuviiin. Oppilasta ohjataan myös tutustumaan eri koulutusaloihin, joissa teatteritaiteen opiskelua voi hyödyntää.

13.4.1. Opintojen tavoitteet

Esiintymis- ja vuorovaikutustaidot

Tavoitteena on, että oppilas

- toimii aktiivisena ja vastuullisena ryhmän jäsenenä, joka sitoutuu ryhmän yhteisiin tavoitteisiin, prosesseihin ja esityksiin.
- on rohkeasti ja itselleen ominaisella tavalla vuorovaikutuksessa ja kontaktissa toisten esiintyjien ja yleisön kanssa
- ymmärtää läsnäolon merkityksen ryhmätilanteissa sekä esiintymistilanteissa
- syventää kokonaisvaltaista ilmaisuaan ja tukee muiden ilmaisun syventymistä
- uskaltaa ja haluaa reflektoida omaa ja muiden työskentelyä positiivisen pedagogiikan hengessä
- mahdollistaa tasavertaisesti toimivan ryhmän omalla toiminnallaan ja asenteellaan.

Teatteriesitys

Tavoitteena on, että oppilas

- motivoituu ja sitoutuu työskentelemään pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti omien sekä ryhmän tavoitteiden saavuttamiseksi

- kokeilee ja valitsee eri tehtäviä erilaisissa teatteri- ja harjoitusprosesseissa
- omaksuu ja ymmärtää teatterin käsitteitä sekä osa-alueita
- tutustuu sallivasti ja kiinnostuneena teatteritaiteen- sekä esitysten erilaisiin muotoihin ja työskentelytapoihin.
- tutustuu näytelmäkirjallisuuteen lukemalla näytelmiä ja dramatisoimalla näytelmiä / osia näytelmistä
- tunnistaa esityksen sisällön ja muodon suhteen
- ymmärtää teatteriesityksen luonteen ainutkertaisena ja katoavana tapahtumana, joka rakentuu esiintyjän ja katsojan vuorovaikutuksen sekä läsnäolon varaan. Oppilas ymmärtää myös teatteriesityksen luonteen toiston taiteena.

Oma taiteellinen prosessi

Tavoitteena on, että oppilas

- laajentaa ja/tai vaihtaa näkökulmaa sekä ajattelee uteliaasti, kriittisesti ja kyseenalaisten, mutta muistaa dialogisuuden osana ryhmää
- uskaltaa ja osaa havainnoida itseään sekä ilmiöitä ja todellisuutta ympärillään. Oppilas tekee havaintoja moniaistisuuttaan kehittämällä ja hyödyntäen. Oppilas seuraa monipuolisesti ja kriittisesti mediaa.
- vahvistaa epävarmuuden sietokykyään ja oppii vahvistamaan itseluottamustaan.
- löytää omia vahvuuksiaan sekä kehittämiskohteitaan ja hyödyntää / kehittää niitä reflektoinnin ja hyväksynnän kautta
- haluaa asettaa itselleen tavoitteita ja reflektoida omaa työskentelyään
- vahvistaa omaa taiteellista ajatteluaan, suhdettaan teatteritaiteeseen ja toimintaansa teatteritaiteen eri osa-alueilla

Teatteritaide osana yhteiskuntaa

Tavoitteena on, että oppilas

- havainnoi teatteria ja teatteritaidetta osana omaa elämää, ryhmän prosessia sekä laajempaa yhteiskunnallista ilmiötä
- tutustuu teatterin historiaan, traditioihin ja ajankohtaisiin ilmiöihin ja hyödyntää niitä osana omia ja ryhmän prosesseja / teatteritaidetta
- tutustuu teatterin moninaisiin tehtävänkuvuihin ja teatteritaitojen hyödyntämiseen eri ammateissa, työnhaussa ja opiskelussa.
- uskaltaa harrastaa teatteritaidetta monipuolisesti
- tutustuu teatteriin ja sen sovelluksiin taidemuotona sekä teatteritaiteen ja muiden taiteenlajien yhteyksiin
- analysoi kriittisesti kokemaansa ja näkemäänsä: myös yhteiskunnallisuuden ja osallisuuden näkökulmasta.
- haluaa vaikuttaa oman ryhmänsä, Taidekoulu Estradin teatterilinjan ja Taidekoulu Estradin toiminnan kehittämiseen osana teatteritaiteen opintojaan.

13.4.2. Opintokokonaisuudet

Syventävien opintojen työskentelyn perustana on ryhmälähtöisyys. Ryhmä määrittää yhdessä opettajan kanssa lukuvuoden tavoitteet. Tavoitteiden mukaan määräytyvät lukuvuoden aikana tehtävät projektit ja esitykset. Opintojen lukuvuosittainen sisältö ja suoritettavat opintokokonaisuudet määräytyvät ryhmän ja oppilaan omien tavoitteiden mukaan. Syventävien opintojen aikana oppilaan täytyy suorittaa kaikki 500 tuntiin liittyvät syventävien opintojen osa-alueet. Osa-alueiden rajapinnat ovat liukuvia.

<i>Syventävien opintojen osa-alueet, yhteensä 500 tuntia</i>			
Näyttelijäntyö	Käsikirjoittaminen	Dramaturgia	Ohjaaminen
Tanssi- ja liikeilmaisuus	Fyysinen teatteri: Klovneria, miimi ja naamio	Esine-, nukke- ja visuaalinen teatteri	Soveltava draama
Teatterihistoria- ja tyylilajit	Improvisaatio	Laulu- ja äänilmaisuus	Lopputyö

Näyttelijäntyö

Näyttelijäntyön opintojen tavoitteena on, että oppilas laajentaa ja syventää perusopinnoissa opittua näyttelijäntyöllistä osaamistaan. Hän ymmärtää näyttelijäntyölliset käsitteet läsnäolo, vuorovaikutus, kontakti, ajatus-tunne-toiminta, tarjoaminen ja improvisaatio. Oppilas kokeilee ja toteuttaa näyttelijäntyön osa-alueita osana teatteriprosessia.

Oppilas osaa kokeilla roolityöskentelyssä eri tekniikoita ja tapoja ja valita niistä itselleen sopivat tavat työskennellä. Hän ymmärtää roolityöskentelyn olevan luonteeltaan henkilökohtaisesta ryhmätyöskentelyyn etenevää ja dialogista. Oppilas toimii osana ryhmää ja mahdollistaa jatkuvan vuorovaikutuksen osana teatteriprosesseja. Hän jaksaa harjoitella ja ymmärtää näyttelijäntyön olevan toistojen kautta tapahtuvaa oppimista. Oppilas osaa ottaa roolin ja pysyä siinä. Hän uskaltaa käyttää ääntään, kasvojaan ja kehoaan ilmaisussa.

Oppilaan itsetunto ja omaa taiteilijuus vahvistuu. Hänellä on rohkeutta seisoa oman tekemisensä takana prosesseissa ja esityksissä.

Oppilas ymmärtää näyttelijäntyön olevan vastavuoroisessa suhteessa muihin teatteritaiteen opintokokonaisuuksiin.

Näyttelijäntyön osa-alue sisältää näyttelijäntyöllisiä harjoituksia ja tekniikoita sekä puheoppia, roolianalyysiä, improvisaatiota ja kehonhuoltoa. Yhdessä ryhmän kanssa harjoitellaan näytelmää sekä näytellään käsikirjoituksen ja tekstin pohjalta. Vertaisoppimista käytetään keskeisenä oppimisen menetelmänä.

Näyttelijäntyö on jatkuvassa vuorovaikutuksessa muiden syventävien opintojen teatterisisältöjen kanssa.

Dramaturgia

Oppilas ymmärtää tekstin, näytelmien ja esitysten kerronnallisia perusrakenteita (dramaturgiaa) sekä tarinankerronnan peruskäsitteitä. Hän osaa soveltaa oppimaansa opinnoissaan.

Oppilas oppii tarkastelemaan maailmaa ja yhteiskunnallisia ilmiöitä kriittisesti omaan ajattelunsa peilaten. Hän kokeilee, tutkii ja toteuttaa oman ajattelun muuttamista dramaturgiseksi materiaaliksi.

Oppilas ymmärtää dramaturgian olevan mukana ja vaikuttavan kaikessa teatteritaiteen sisällössä, ymmärtää dramaturgian ja lopputuloksen yhteyden ja uskaltaa tehdä omia dramaturgisia ratkaisuja.

Dramaturgian osa-alue sisältää valmiiden tekstien lukemista ja analysointia sekä näytelmäanalyysiä. Erilaisia tekstejä muutetaan dramatisoiduiksi esityksiksi kokeilemalla, kirjoittamalla ja toiminnallisesti dramatisoimalla. Lyhytelokuvaa ja portfolio työskentelyä hyödynnetään oppimisen välineinä.

Dramaturgia on jatkuvassa vuorovaikutuksessa muiden syventävien opintojen teatterisisältöjen kanssa.

Teatteri-historia- ja genret

Syventävissä opinnoissa oppilas tutustuu teatterin historiaan tarinankerronnasta aristoteeliseen draamaan, teatterin alkujuuriin, kehitysvaiheisiin ja teatterin eri lajityyleihin. Oppilas tutustuu ainakin yhteen näytelmäkirjallisuuden klassikkoon sekä moderniin tekstiin.

Oppilas ymmärtää teatteritaiteen osana yhteiskunnallista aikajanaa ja hahmottaa teatteritaiteen lajien ja yhteiskunnallisten aikakausien dialogisuuden. Oppilas oppii tarkastelemaan yhteiskunnan ja teatterin dialogisuutta ja muuttamaan syntyneet oivallukset teatteritaiteen muotoon. Oppilaalle muodostuu käsitys siitä, että teatteritaide on jatkuvasti muuttuva, kehittyvä ja keskusteleva taiteenlaji itsessään sekä suhteessa ympäröivään yhteiskuntaan. Erilisten esitysten katsomisen ja kokemisen kautta oppilaat hahmottavat teatterihistorian ilmene- misen muotoja sekä eri lajien erot ja mahdollisuudet.

Oppilas kirjoittaa omia tekstejä ja tutkii teemoja erilaisista lähtökohdista käsin (esim. ajankoh- taismateriaalit, henkilökohtaiset aiheet ja teemat). Oppilaat hyödyntävät oivalluksiaan teatterin merkityksestä teatterihistoriallisesta näkökulmasta ja teatterin lajien näkökulmasta opinto- jensa aikana tapahtuvissa prosesseissa ja esityksissä.

Opiskelussa hyödynnetään oppimispäiväkirjaa ja portfolio työskentelyä joko henkilökohtaisena ja/tai ryhmän työvälteenä.

Teatterin historia ja –genret on jatkuvassa vuorovaikutuksessa muiden syventävien opintojen teatterisisältöjen kanssa.

Ohjaaminen

Oppilas syventää omaa ohjaajatyöskentelyään ja ymmärtää työn sisällön erityispiirteet. Oppilas harjoittelee vastuun ja näkemyksen ottamista esityksen, kohtausten ja harjoitusten taiteellisesta kokonaisuudesta yksin tai ryhmätyönä. Hän oppii ohjeistamaan ja ohjaamaan muita työryhmän jäseniä kohti omaa ohjauksellista visiota. Oppilaat harjoittelevat ohjaajan, näyttelijän ja muun työryhmän välistä vuorovaikutusta. He tekevät omia ohjaussuunnitelmia, joiden pohjalta taiteellinen työskentely tapahtuu.

Oppiminen tapahtuu myös teatterivierailujen kautta ja ohjaajan työskentelyä seuraamalla. Oppilaat ohjaavat harjoitteita, kohtauksia, esityksiä ja lyhytelokuvia omista tai muiden teksteistä, omien tarkennettujen ohjaussuunnitelmien tai improvisaatiotyöskentelyn tai muun näkökulman pohjalta. Oppilaat refleктоivat prosessia sekä oppivat tekemään ja perustelemaan ohjauksellisia päätöksiä.

Ohjaaminen on jatkuvassa vuorovaikutuksessa muiden syventävien opintojen teatterisisältöjen kanssa.

Tanssi- ja liikeilmaisuu

Tanssi- ja liikeilmaisuuopinnoissa oppilas löytää uusia keinoja omaan taiteelliseen työskentelyyn sekä itseä ja muita kuuntelevan liikemateriaalin tuottamiseen.

Oppilas osaa eritellä erilaisia liikkeenlaatuja ja tapoja liikkua sekä kykenee ymmärtämään erilaisista lähtökohdista tuotettua liikettä ja liikemateriaalia. Hän pystyy erittelemään myös tilan, ajan ja muiden osallistujien suhdetta liikkeeseen ja työskentelyyn. Oppilas toimii vuorovaikutuksessa muiden osallistujien kanssa ja osaa ottaa ja antaa impulsseja muille.

Oppilas uskaltaa ja osaa liikkua musiikin tahtiin, liikkua rytmisissä ja tanssia. Hän hahmottaa tilan liikkeen kautta. Oppilas työskentelee kehollisessa kontaktissa muihin ja kokeilee kontakti-improvisaatiota. Hän käyttää liikeimprovisaatiota taiteellisen työskentelyn välineenä ja hahmottaa tanssi- ja liikeilmaisun osana näyttämötoimintaa. Oppilas harjoittelee musikaalitanssia ja kokeilee koreografioitua liikettä.

Tanssi- ja liikeilmaisuu on jatkuvassa vuorovaikutuksessa muiden syventävien opintojen teatterisisältöjen kanssa.

Laulu- ja ääni-ilmaisuu

Laulu- ja ääni-ilmaisuuopinnoissa oppilas löytää uusia keinoja omaan taiteelliseen työskentelyyn sekä itseä ja muita kuuntelevan laulu- ja äänimateriaalin tuottamiseen.

Oppilas ymmärtää erilaisia musiikillisia elementtejä: rytmi, melodia, harmonia, muoto ja sointiväri. Oppilas harjoittelee ja havainnoi oman äänen käyttöä musiikillisessa ilmaisussa. Oppilas oppii hahmottamaan teatteritaiteen elementtejä musiikin kautta / avulla. Oppilas toimii vuorovaikutuksessa muiden osallistujien kanssa ja osaa ottaa ja antaa impulsseja muille.

Oppilas uskaltaa ja osaa tuottaa omalla äänellään laulua. Oppilas löytää oman äänensä musiikillisuuden ja uskaltaa käyttää sitä monipuolisesti. Oppilas työskentelee musiikillisessa ja äänellisessä kontaktissa muihin ja kokeilee ääni-improvisaatiota. Hän käyttää ääni-improvisaatiota taiteellisen työskentelyn välineenä ja hahmottaa laulu- ja ääni-ilmaisun osana näyttämötoimintaa.

Laulu- ja ääni-ilmaisu on jatkuvassa vuorovaikutuksessa muiden syventävien opintojen teatterisäiltöjen kanssa.

Käsikirjoittaminen

Oppilas syventää esimerkkien ja harjoitusten avulla draamallista ajatteluaan. Hän osaa draamakirjoittamisen peruskäsitteet: rakenne, juoni, jännite, kohtausten rakentaminen, henkilöiden rakentaminen ja toiminta. Oppilas kirjoittaa kohtauksia käsikirjoitukseen yksin tai ryhmässä ja oppii luovan kirjoittamisen tekniikoita ja kirjoittamisen apuvälineitä. Hän havainnoi ja kirjoittaa havainnoimaansa fiktiiviseksi tekstiksi. Opintoissa analysoidaan käsikirjoitusta rakenteellisesti ja sisällöllisesti, oppilas saa valmiuksia käsikirjoitusprosessin läpiviemiseen ja ymmärtää prosessin vaiheet.

Käsikirjoittaminen on jatkuvassa vuorovaikutuksessa muiden syventävien opintojen teatterisäiltöjen kanssa.

Esine- nukke- ja visuaalinen teatteri

Oppilas tutustuu esine-, nukke- ja visuaaliseen teatteriin taiteen lajeina. Oppilaat opettelevat, miten eloton liikuttuu. Oppilas tutustuu esineen ja esiintymistilan elollistamistekniikoihin. Oppilaat oppivat luomaan ja ymmärtämään näyttämökuvia.

Esineteatteri on esittävä taiteen laji, jossa näyttelijä ja esine ovat tarinankerronnallisesti tasavertaisia. Tuomalla esineitä näyttämölle - ilman niiden elollistamista - oppilas hahmottaa visuaalisen kielen, joka herättää yleisön yhteismielikuvitusta. Esine ei ole tarpeistoa eikä teatterinukke. Oppilas kokeilee esineteatterin tarinankerronnan perusteita, mm. sen leikkimielisyyttä ja tarkkuutta.

Nukketeatterissa elotonta elollistetaan. Opintoissa harjoitellaan elollistamistekniikan työkaluja: hengitys, rytmi, impulssi, katse, suuntaa, muoto, muodonmuutos, impulssi, tilasidonnainen liike, hahmon visuaalinen määritelmä, puhe ja ääni. Nukke voi olla mikä tahansa: aine, teatterinukke, esine, lavastus, ääni, tila ym. Oppilas tutustuu lisäksi nukan ja esiintyjän väliseen vuorovaikutukseen sekä nukketeatteritaiteilijan kehon terveelliseen käyttöön.

Visuaalinen teatteri keskittyy teatterin visuaalisuuteen. Oppilas oppii ymmärtämään erityisesti tilan käyttöä, visuaalista dramaturgiaa, lavastusta, näyttelijän kehon ja esiintymistilan vuorovaikutusta.

Esine-, nukke- ja visuaalinen teatteri on jatkuvassa vuorovaikutuksessa muiden syventävien opintojen teatterisisältöjen kanssa.

Improvisaatio

Opiskelija hahmottaa improvisaation sekä teatterimuotona että ohjaajan työkaluna. Hän ymmärtää improvisoinnin taustateorian ja filosofian, miksi harjoituksia tehdään ja mihin kaikkeen improvisaatiota voi käyttää.

Oppilas harjoittelee improvisaatioteatterin perustekniikoita ja omaksuu tarjoamisen ja jooasenteen sekä hyväksymisen omaan teatterityöskentelyynsä. Oppilas kokeilee ja tutkii improvisaation soveltamismahdollisuuksia teatteritaiteen opintokokonaisuuksien näkökulmasta.

Improvisaatio on jatkuvassa vuorovaikutuksessa muiden syventävien opintojen teatterisisältöjen kanssa.

Soveltava draama

Oppilas kokeilee soveltavan draaman eri muotoja: tarinateatteri, prosessidraama, TIE- työpajateatteri ja performanssi. Oppilas hahmottaa teatteritaiteen laajempina kokonaisuutena ja draaman toiminnallisena menetelmänä, jonka avulla voi tutkia monipuolisesti asioita ja asioiden merkityksiä. Teatteritaidetta ja muita taiteen lajeja opitaan käyttämään monipuolisesti ja yhdistellen. Ajatus teatterista laajenee draaman toiminnallisuuteen ja tutkimuksellisuuteen.

Tarinateatteri: Oppilas osallistuu, suunnittelee ja toteuttaa tarinateatteriesityksen. Hän oivaltaa tarinateatterin työtavan hahmottaa ihmistä ja maailmaa narratiivisesta näkökulmasta. Tarinateatterin kautta oppilas syventää ja soveltaa improvisaationsaamistaan sekä yleisön ja itsensä välistä aitoa läsnäoloa ja vuorovaikutusta. Tarinateatteri vaatii kuuntelemista ja toisen tarinasta kiinnostumista sekä tahtoa jakaa tarinoita.

Prosessidraama: Oppilas suunnittelee ja toteuttaa yhdessä ohjaajan ja ryhmän kanssa fiktiivisen tarinan. Prosessidraama esitetään ja oppilas osallistuu draaman esittämiseen yhdessä työryhmän kanssa toimien tarinan kertojana ja sen henkilönä. Tarinan aikana ja sen jälkeen oppilas reflektoi tarinan tapahtumia. Hän saa turvallisesti tarkastella, mistä vuorovaikutuksessa on kysymys. Osanottajat tulevat myös tietoisiksi ajatuksistaan ja asenteistaan.

Työpajateatteri (TIE, Theatre in Education): Oppilas tutustuu TIEhen työ- ja tarkastelutapana ja osallistuu yhdessä ryhmän kanssa TIEN suunnitteluun ja toteutukseen. Oppilas valmistaa yhdessä ryhmän kanssa lyhyen näytelmän valitsemastaan aiheesta. Oppilas tutkii ja auttaa katsojia tutkimaan näytelmää esimerkiksi keskustelun ja improvisoinnin avulla. Hän reflektoi ja pohtii heränneitä tunteita ja ajatuksia.

Performanssi: Oppilas tutustuu performanssiin taiteenlajina, jossa yhdistyvät tekijänsä haluamat taiteen lajit yhdeksi kokonaisuudeksi. Hän ymmärtää performanssin ainutkertaisen luonteen ja happening -tyyppisen toteuttamisen. Oppilas suunnittelee, kokeilee ja toteuttaa yksin tai ryhmässä oman monitaiteellisen performanssiin haluamastaan aiheesta.

Soveltava draama on jatkuvassa vuorovaikutuksessa muiden syventävien opintojen teatterisisältöjen kanssa.

13.5. Laajan oppimäärän lopputyö

Taidekoulukoulu Estradin teatteritaiteen laajan oppimäärän lopputyö on taiteellinen oppimisprosessi, joka toteutuu esityksenä tai osana esitystä. Lopputyö voi olla minkä tahansa teatteritaiteen opintokokonaisuuden, sisällön tai taiteenlajin sisällä tapahtuva.

Oppilas suunnittelee, valmistaa ja toteuttaa syventävien opintojen aikana lopputyön yksin tai ryhmässä. Lopputyöhön kuuluu esityksellinen ja kirjallinen tai muu sitä vastaava osio. Tässä osiossa oppilas arvioi omaa työskentelyprosessiaan ja omaa osaamistaan heijastaen siihen aikaisempien opintojen sisältöjä ja oivalluksia.

Oppilas valitsee itse lopputyönsä aiheen, teeman tai näkökulman. Toteutustapa sekä työskentelymenetelmät riippuvat siitä, tekeekö oppilas lopputyön yksin vai ryhmässä. Oppilas toteuttaa valitsemansa aiheen alusta loppuun itse.

Lopputyössä arvioidaan oppilaan taiteellista työtä ja prosessia sekä niiden raportointia.

13.6. Oppimisen arviointi

Taidekoulu Estradin teatteritaiteen opintojen arviointi on luonteeltaan havaintoihin perustuvaa. Arvioinnin tehtävänä on tukea opinnoissa edistymistä ja opinnoille annettujen tavoitteiden saavuttamista. Arviointi tukee oppilaiden oman taiteellisen ajattelun ja esiintymis- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä, omien tavoitteiden asettamista ja edistymisen seuraamista suhteessa niihin.

Oppimista arvioidaan myönteisesti ja kannustavasti sekä opintojen aikana että päättövaiheessa. Arviointi on luonteeltaan vuorovaikutteista. Monipuolinen ja jatkuva arviointi koostuu erilaisista palautteen antamisen tavoista ja arviointimenetelmistä: oppilaat saavat henkilökohtaista palautetta opettajaltaan ja ryhmältään ja oppilaita ohjataan itsearviointiin ja vertaisarviointiin. Edistyneemmät oppilaat mentoroivat muita oppilaita ja siirtävät teatteriasennetta ja hiljaista viisautta eteenpäin. Palaute peilaa oppilaan sekä ryhmän oppimisen tavoitteisiin ja on luonteeltaan ohjaavaa, jatkuvaa ja pitkäkestoista. Arviointi tukee samalla oppimaan oppimisen taitojen ja itseohjautuvuuden kehittymistä. Arviointi kohdistuu ainoastaan työskentelyyn ja tavoitellun osaamisen ja teatteritaitojen karttumiseen, ei oppilaan persoonaan. Arvioinnin ja palautteen antamisessa otetaan huomioon oppilaiden itsetunnon ja myönteisen minäkuvan kehittyminen.

Teatteritaiteen laajan oppimäärän oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetukselle annettuihin tavoitealueisiin: esiintymis- ja vuorovaikutustaitoihin, teatteriesitykseen, omaan taiteelliseen prosessiin ja teatteritaiteeseen osana yhteiskuntaa.

Perusopinnoissa jatkuvan arvioinnin tehtävänä on tukea teatteritaiteen perustaitojen harjoittelua ja kehittämistä. Arvioinnissa painottuvat esiintymis- ja vuorovaikutustaidot sekä teatteriesityksen valmistusprosessi.

Syventävissä opinnoissa jatkuvan arvioinnin tehtävänä on tukea teatteritaiteen taitojen laajentamista. Arvioinnissa painottuvat erityisesti oma taiteellinen prosessi ja teatteritaiteen yhteiskunnallisuuden ymmärtäminen.

Taidekoulu Estradin teatteritaiteen laajan oppimäärän lopputyö on taiteellinen oppimisprosessi, joka toteutuu esityksenä tai osana esitystä. Oppilas suunnittelee, valmistaa ja toteuttaa syventävien opintojen aikana lopputyön ryhmässä tai itsenäisesti. Lopputyön perusteella tehdään raportti, jossa oppilas reflektoi ja prosessoi omaa oppimistaan ja taiteellista toimintaansa. Lopputyössä arvioidaan oppilaan taiteellista työtä ja prosessia sekä niiden raportointia.

Syventävien opintojen päätteeksi oppilas saa opinnoistaan kokonaisarvion, johon vaikuttavat suoritettujen opintokokonaisuuksien arviot, lopputyö ja aktiivisuus opinnoissa.

Opintojen kokonaisarviointia ja oppilaan osaamista suhteessa tavoitealueisiin arvioidaan perus- ja syventävien opintojen hyvän osaamisen kriteereihin pohjautuen.

Hyvän osaamisen kriteerit perusopinnoissa:

Oppilas harjoittelee itsenäisesti ja reflektoi omaa edistymistään. Hän uskaltaa toimia ryhmässä, sen tavoitteiden eteen ja tulla näkyväksi.

Oppilaalla omaa teatteriajattelua ja suhdetta teatteritaiteeseen on näkyvässä. Oppilas uskaltaa leikkiä teatteritaiteen eri osa-alueilla ja tehdä esityksiä, teoksia tai teatteritaiteellisia tuotoksia osana ryhmää. Hän haluaa asettaa itselleen tavoitteita ja näkee vaivaa niiden saavuttamiseksi.

Oppilas tunnistaa teatterin osaksi omaa elämää ja ryhmän toimintaa. Hän tunnistaa teatterin näkymisen ympäristössään. Oppilas kokeilee teatteritaiteen tekemistä ja uskaltaa muodostaa omia teatterimieliä.

Hyvän osaamisen kriteerit syventävissä opinnoissa:

Oppilas on opiskelunsa ansiosta saavuttanut hyvät taidot teatteritaiteen ilmaisussa, esittämisessä ja teknisessä osaamisessa. Hän pystyy harjoittelemaan itsenäisesti ja arvioimaan omaa edistymistään. Oppilas ymmärtää ryhmän tavoitteiden saavuttamisen, teatteriprosessit ja esitykset sekä reflektoi.

Oppilaalla on omaa taiteellista ajattelua ja suhdetta teatteritaiteeseen. Oppilas toimii teatteritaiteen eri osa-alueilla ja tekee esityksiä, teoksia ja teatteritaiteellisia tuotoksia yksin sekä osana ryhmää. Hänen toimintansa on tavoitteellista.

Oppilas näkee teatterin ja teatteritaiteen osana omaa elämää, ryhmän prosessia sekä laajempaa yhteiskunnallisena ilmiönä. Oppilas toteuttaa teatteritaidetta.

Oppilaan lopputyössä näkyy teatteritaiteellinen ajattelu sekä ymmärrys. Lopputyö on teatteritaiteelliselta toteutukseltaan hyvä ja oppilaan oman taiteilijuus on mukana lopputyössä.

13.7. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Mikäli oppilaalla on aiempaa teatteriharrastus- tai muuta vastaavaa taustaa, voidaan osa hänen aiemmista opinnoistaan ja harrastuneisuudestaan lukea hyväksi Taidekoulu Estradin teatterilinjan opinnoissa. Opinnot lasketaan hyväksi opintokokonaisuuksittain, jonka jälkeen määritellään taso ja ryhmä, jonka mukana oppilas voi aloittaa opintonsa teatteritaiteen laajan oppimäärän mukaisessa perusopetuksessa.

Opintojen hyväksilukemista suhteessa laskennalliseen tuntimäärään voi tapahtua myös Taidekoulu Estradin omien opintojen puitteissa. Esimerkiksi oppilaan siirtyessä musiikki- tai sirkuslinjalta teatterilinjan oppilaaksi, voidaan osa hänen aiemmista opinnoista laskea hyväksi opintokokonaisuuksittain, jonka jälkeen määritellään taso ja ryhmä, jonka mukana oppilas voi siirtyä jatkaamaan teatteritaiteen laajan oppimäärän mukaisessa perusopetuksessa.

Oppilaalla on halutessaan, ja ryhmätilanteen niin salliessa, myös mahdollisuus osallistua laajan oppimäärän mukaiseen teatteritaiteen opetukseen suorittamatta taiteen perusopetuksen koko oppimäärää.

Opintojen hyväksilukemista suhteessa laskennalliseen tuntimäärään voi tapahtua myös Estradin omien opintojen puitteissa. Mikäli oppilas edistyy teatteriopinnoissaan nopeammin kuin opintokokonaisuuteen arvioitu tuntimäärä sisältää, hän siirtyy tasolta seuraavalle osaamisen, ei tuntimäärän mukaan.